

א הורק מ"י ע"י ע"י

תוספות חדשים

א בהר"ב ד"ס הורק כ"י
הא"כ לישאל דמי.
והרמב"ם כתב דעמח
משום דמחל הכבר בלתי
טבע במפתחות. הנה
הלכה טעור ע"כ. ומשם
דעמח משום דכל
הטומאות כשע מליחתן.
וכ"כ בחיבורו פ"ו מהל'
הט"ע נהד"ה ע"כ הלכה ו'.

אליהו רבה

א מפתח בין הכברות
כבר בין המפתחות
נרמקו כרישא מפתח ולא
גרמין לבין בלתי. דל"ל
בין טומאה בין טהרה
הנרקת ספיקו טעור
דלתיא בתוספתא כל
התלין וכל הנרקין ספיקן
טמא מפני שכן כחומין
וכל הנרקין ספיקן טעור.
וכא דקמי הורק טומאה
אפילו זורק טהרה אלא
חידי דפתח במפתח בין
הכברות דהוא וריקא
דטומאה נקט הורק טומאה.
ד"א כ"י. ס"ל לא פסין
קביעת מקום אלא לטומאה
אל טהרה אפילו נרקת
עמח. אבל משום דעת
לישאל בין לחין בין לתי'
הואיל וריקא ע"כ אדם
הוא ספק טומאה טהרה
בין אף ע"כ דעת
לישאל:

תוספות אנשי שם

א בהר"ב ד"ס ר"ח
כבר כ"י. אלא משום
דאורי' כ"י להכי נקט
ה"י. דכתיב מפי' הרמב"ם
והפוסקים יקבו דלתי
כדיע' עסקין הא אבוד
לרוב פת וז"ל פ' הרמב"ם
והדוע ברוב שיתלבן מפתח
או כבר. ולא כתב ויתר.
ואם כונת הרמב"ם כפי'
ה"כ הו"ל והידוע שכבוד
ישלבן מפתח או כבר וגם
אין יתנוכ הרמב"ם שהוא
דבר ידוע על דבר שלא
טעור. וגם לשון הרמב"ם
כחאומר ידוע הוא טעור
בדבר טעור ולא כהנהג.
לכן נראה שחסר ה"ה
חיבות כפי' הרמב"ם וכתב
דבר טעור שיש בנרקת
כבר או מפתח ושמעו
הדברים וזה כי הכבר
הוא מלך אחר כדורי ומלך
אחר שטחי והמפתח הוא
לרוב ובשני ראשונים כדבר.
אחר שאומר ידור. והכ"י
אחר שטחי ושמעו ה"ה
יגביהו כמו שמעו וישלבו
על ארז יסול תחלה על
חורו ואת"כ יסול על ארז

פרק ד א הורק. כבר לבין המפתחות. ל"ס זרק ככר טעור לבין מפתחות טמאות. ולא שאל זרק מפתחות טמאות לבין הכברות. ולא נודע אם נגע הכבר הטעור במפתחות הטמאות. עתה הכבר.

דס"ל להאי תנא זורק כמי שאין בו דעת לישאל דמי: ר' יהודה אומר כבר לבין המפתחות טמא. דס"ל לרבי יהודה זורק כמי שיש בו דעת לישאל דמי וספיקו טמא. מיהו כשזרק [מפתח טמא בין ככרות] טעור. הואיל והטומאה אינה נחה במקום אלא עוברת על

פרק ד א הורק שומאה*) ממקום למקום. כבר ב) לבין המפתחות י). מפתח לבין הכברות י). מהור י). רבי יהודה אומר כבר לבין המפתחות טמא י). מפתח לבין הכברות. מהור י):

השרץ מלאכת שלמה פ"ד א הורק טומאה וכו'. וזהו ספק דתנן לקמן ספק שרצים כשעת מליחתם פ"י שאין אומרים שמה נגע בו ואח"כ נאל בלדו אלא תן

כשעת

יבין ישראל תפארת יבין פ"ד א) בין זרקו גדול פסק או קטן או בהמה. וכל שכן

בגפלה הטומאה מאליה: ב) טעור: ג) עמאות: ד) עבודות. וז"ל שאין צבא זו פירושה דרישא דזורק טומאה ממקום למקום. דל"כ למת הספיקו ביניהן עם הצבא דכבר לבין המפתחות. וזו דל"ל פי' כלל לזורק טומאה. וכי אחא לאשמעין זורק טומאה היינו זורק מפתח טמא. וכי מה חילוק יש בין מפתח טמא לדבר אחר טמא. אלא הא דקאמר ברישא הורק טומאה. היינו זורק שרץ עלמנו. ומת"ס נמי לא קאמר שרץ בין הטהרות. דאטו בשופטני עסקין שלא יתוש שגע בפילה בטהרות. אלא נקט שרקי ממקום למקום. ומסופק שמה שגעה שזרק נגע בטהרות. והדר תו נקט או אפילו היה להטומאה מקום. רק שזרק כבר טעור בין המפתחות הטמאות. וכגון שלא ידע בשעת זריקה שהמפתחות טמאות. ולהכי לא חש להיות נזר. דלע"ג דהטומאה נחה עכ"פ מללא היה בהכבר תפיסת יד אדם בשעת ספק נגע. הו"ל הכבר דבר שאין בו דעת לישאל. והדר נקט או שזרק מפתח וכו' מדס"ל דדוקא זורק שרץ מטעורין ברישא. משום דב' מפורש בקרא שרץ שהיה להטומאה מקום בשעת ספק נגעו. וכדכתיב שרץ השורץ על הארץ [במיר מל"ה]. להכי אלטרין לאשמעין סיפא. דאפילו בזרק מפתחות. וכגון שלא ידע שכן עמאות. והכי המפתחות אינן גוף הטומאה בעלמה. וביה אינו מפורש בקרא. שיתעורר לו מקום מנוח בשעת ספק נגעו. אפ"ס טעור. והן אמת דבין זורק שרץ ובין זורק מפתחות. אפילו בזרקין בין בני אדם טעורים. אט"ג דכסה"ג

משנה אחרונה פ"ד א ר"י אומר מפתח בין הכברות טעור. מדברי הרב נראה דפלוני

דת"ק מטעור זורקין דהוי כאין בו דעת לישאל ששעה שהיו נגעין זה בזה לא הי' האדם האלם הוי כמו אינה צאה בידי אדם שהיו אינו ברור לו אם נגעין. ור"י סבר כיון דזורקין מכה אדם מיקרי. צאה בידי אדם אלא העעם הוא שאין לטומאה מקום וטומאה שאינה נחה במקום ארץ אינה טמאה כדלקמן וב"כ הר"ם והרא"ם. ולא ידעתי למה הרכיב בתו"ס שני הטעמים יחד שאין בו דעת לישאל הואיל והטומאה אינה נחה עכ"ל ובאמת מי שגנה זו לא שנה זו כדפי'. והואיל והטומאה אינה נחה עכ"ל דאחזיק ויש בו דעת לישאל טעור כמ"ס ולפי העעם שאינה נחה אפילו אדם אחזיק ויש בו דעת לישאל טעור כמ"ס תו"ס גופי' לקמן מ"ב. ומ"מ יש לדקדק במאי קמפלגי. ואפשר דבעיקר

טעם מה שפירשו באין בו דעת לישאל קמפלגי. דת"ק סבר סברא הוא כיון שאין לפינוי דבר המביא עלינו ספק אמאי אית לן למימר שמה נעמח ולא מעמאין אח"כ השואל אומר שיש ספק בלבו כדפי' בשרקין דלעיל והלכך חשיב נמי זורק כאין בו דעת לישאל כיון ששעת נגיעתן לא הי' האדם האלם הוי כאינה צאה בידי אדם. ור"י סבר דהלכה היא או גורת הכותב ואין לך בו אלא חידושו כשלא הי' עם תפיסת יד אדם כלל. אלא מה שחילק ר"י בין טומאה אינה נחה ובין טהרה אינה נחה לא חתפרס טעמא הא כל עיקר טהרה אינה נחה מטומאה לפי ילפי' כמ"ס הר"ם מ"ג ומ"א ובתוספתא איתא ביהדי כש טעורו טומאה לפי כך טעור טהרה לפי:

ומלכת

ר עובדיה מברטנורה טהרות הזורק פרק ד תוספות יום טוב קעב

ציונים

ב השור מילי ה מדין
כפ"ב מ"ג מ"ג ע"ג ט'
ג השור מ"ג ע"ג ט'

חלופי גרסאות

ב השור כפי ג"ד והפסד
כפי השור שנתא"ל ע"ג

תוספות הרשים

ב תוי"ט ד"ה ספק
טהור בו שבר"ל
טהרום. ועיין בתוס'
דמיר דף ס"ד כל היטעם
כו כיון ש"ד אדם תופס
בה אין כאן דין טומאה
לפי"ו. ע"כ. משמע שלא
כדעת הראב"ד. ועי'
בת"ט מ"ה ד"ה ספק :

אליהו רבה

ב ספיקו טהור. מפני
שני דברים שאין
לטומאה מקום ואין ט'
דעת לישאל :

משנה אחרונה

ב ומהלכת... לאו
דוקא מהלכת דה"ה
עומדת דכל הטומאה
כפיה אין לה מקום
כדמוכח במתני' דהני
שעברו בין הטוהרים
או שהטוהרים עברו
ביניהם. ומ"מ לא
אחפז טעמא אמאי
לא חשיב מקום כשהיא
כפיה אי משום דמלפני
יפ"ו והתם כתיב על
הארץ כדלקמן מ"ה.
א"כ יומא נמי כמותה
ע"ג כלים לאו מקום
היו כיון דעל הארץ
דוקא וי"ד הא טומאה
בידי אדם נשאלין עלי'
כמ"ס תוי"ט ואמאי
חשיב בידי אדם טפי
מקום לטומאה מפי
החולדה. ומ"מ נמי
אין לומר משום דחולדה
וכלבים דרכן להלך
ממקום למקום אין להם
מקום מקרי אפילו
עומדין. דהא אדם נמי
דרכו להלך. ואין לפרש
משום שכלין ואובדין
כפי החולדה והכלבים
שיהלכוהו היו כאין להן
מקום דהא לקמן תני
היו מקרין בהן על
הארץ טמא. ואפשר
משום שקשה להוציא
מפיהו היו כאבדין :
ספק נגע. ואפילו ודאי
נגע ובס"ד חי ספיקו
מת טהור בזמן היטעמו
והכלה לה אבל כמותה
כפיה טמא ואם ראוהו
הי כפיה אע"פ שנתא
מת טהור. הרמב"ם
פט"ו מהא"ט וכו"ה
הי"ג אם ראוהו הי
ועד

ב ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור. ואפי' ברכות
היחיד. ואפי' אדם שיש בו דעת לישאל אוחז בטומאה.
שאין לטומאה מקום שתהא נחה בו. שכל זמן שהיא
כפי חולדה או כפי הכלב אינה חשובה נחה במקום אלא
טומאה עוברת היא. הלכך ספיקו
טהור. ואפי' אוחז בטומאה. האדם
שיש בו דעת לישאל :
הי
ג השרץ בפי החולדה. והנבלה בפי הכלב. ועברו בין הטוהרים.)
ב השרץ. מת. רש"י פ"ק דחולין דף ט' :
כפי החולדה. ה"ג בס"א. וכן שניה בפ"ג דעדיות
מ"ז. ואע"ג דהתם משום ר' יהושע אמרו לפני
ר"ע. ה"ג אמרו משום ר"א מפריתי
יונים פסולים לעדות. ומסתם סתם
לן הכי במ"ח פ"ק דר"ה. ובמ"ג פ"ג
דסנהדרין. ואע"ג דר"א שמותי הוא.
וע' עוד לקמן בסמוך דיש לחלק.
וע' ג"כ מ"ס לקמן פ"ו מ"ב.
ומ"ס הר"ב או כפי הכלב. ממשנה
טהור. כהנז הר"ב ואפילו אדם שיש בו
(כלומר טמא כמו שיש בו דעת
לשאל). ואפילו הכלי מונח ע"ג קרקע. כמ"ס במ"ג פ"ק דנדה. וכתבתי ג"כ במ"ג פ"ג דעדיות. הכא דאין לטומאה
מקום טהור. כדחק לקמן ועברו בין הטוהרים יש בהן דעת לישאל ואפ"ה כיון שהטומאה אינה
נחה. ספיקו טהור. וזה דעת הראב"ד בסוף פרק ט"ו מהא"ט. והכ"מ כתב דמשמע ליה הכי. מדחק במשנה ז'
ואלו ספיקו טהור כו' ספק שרצים. והיינו הך דהבא. כמו שמפרש [הר"ב] במשנה י"ב. ומאי רבותא דהני דקתני אלו
כפיקות שטהרו חכמים. אלא ודאי דהני אפילו שיש בהם דעת להשאל טוהרים. ע"כ. ול"נ ראייה גדולה מזו. והיא המשנה
דלקמן שכתבתי דבין הטוהרים משמע. בין בני אדם הטוהרים. דאי במהלכות. ה"ל למיתני בין הטוהרות. ועוד עברו טוהרים
ביניהם. לא משמע ע"י זריקה אלא ע"י אדם. וא"כ אדם אוחז בטמאה. והוא כדבר שיש בו דעת לישאל כמ"ס הר"ב
במשנה ט'. ועוד סיפא ואמר הלכתי למקום הלז וכו' אלא נראה ודאי דבבני אדם טוהרים עסקינן. ואפ"ה ספיקו טהור
מפני שאין לטומאה מקום ומכיון דהטומאה יש בו דעת לישאל ואפ"ה ספיקו טהור. כ"ס בטומאה הבאה ע"י שיש בו דעת
לישאל. וקשיא לי מזה על הרמב"ם שכתב שכל אלו הספיקות שטהרו חכמים אפילו ברה"י. מפני שאין בהן דעת לישאל.
והא דכתב הר"מ דבפ"ק דחולין [דף ט'] אמרו אמתניתין דהכא דטעמא משום דככרות אין בהן דעת להשאל. ומשם
למד הרמב"ם דכל הני טהרות מטעם זה. עכ"ד. ואני אומר שאין משם ראייה כלל. שזה שאמרו כך לדחויי מאי דמוציבי
דשמעינן ממתני' דהפך איסור להקל. ומשני. דטעמא דמסוטה גמרינן לה. ובסוטה יש בה דעת לישאל. משום
דפשטא דמתניתין לא מיירי באדם האוחז אילו היה אדם אוחז ויש בו דעת לישאל. אה"כ דאפ"ה היו טוהרים. ומטעם
שאין לטומאה מקום. אלא משום דפשטא דמתניתין לאו בהכי מיירי. מש"ה לא משני לה אלא כמשנעוהא דמתני'. והא
ל"ק דאמאי לא מוסיב ממתני' דלקמן דודאי דמינה ליבא לאותוהי כלל. דבהדיא קתני טעמא מפני שאין לטומאה
מקום. והרי הרמב"ם בעלמו כשהעתיק משנתנו שם בפרק ט"ו [הלכה ז']. מסיים בה מפני שלא נחה הטומאה. ומ"מ
קשיא לי לסברת הר"ב דה"מ למוכתב רבותא טפי דאפילו אדם האוחז בככרות דאפ"ה טוהרים. וכן ברש"י מסכת גדה
בגמ' [דף ה'] מופטט פשיטא לה לגמרא. דטפי איבא לאתמווי באדם אוחז בטמאה. מכתוהא אוחז בטומאה. אמתני' דהיתה
יושבת ביניהם כו' ובגמ' הר"ש יש טעות סופר. ואפשר להגיה בלשונו בענין שר"ל אפילו אוחז בככרות. והוי יודע דמשנה
זו שניה עוד בעדיות פ"ב מתני' ז'. ושם לא הזכיר הר"ב כלל מאדם האוחז. וגמיקו עמו. דהתם משמיה דר' יהושע
אמר. ותנן לקמן פ"ו משנה ב'. דר"י מטמא בכה"ג. לפירוש האחר שכתב הר"ב. וע"ש :

ג השרץ בפי החולדה. והנבלה בפי הכלב. ועברו בין הטוהרים.)
ב השרץ. מת. רש"י פ"ק דחולין דף ט' :
כפי החולדה. ה"ג בס"א. וכן שניה בפ"ג דעדיות
מ"ז. ואע"ג דהתם משום ר' יהושע אמרו לפני
ר"ע. ה"ג אמרו משום ר"א מפריתי
יונים פסולים לעדות. ומסתם סתם
לן הכי במ"ח פ"ק דר"ה. ובמ"ג פ"ג
דסנהדרין. ואע"ג דר"א שמותי הוא.
וע' עוד לקמן בסמוך דיש לחלק.
וע' ג"כ מ"ס לקמן פ"ו מ"ב.
ומ"ס הר"ב או כפי הכלב. ממשנה
טהור. כהנז הר"ב ואפילו אדם שיש בו
(כלומר טמא כמו שיש בו דעת
לשאל). ואפילו הכלי מונח ע"ג קרקע. כמ"ס במ"ג פ"ק דנדה. וכתבתי ג"כ במ"ג פ"ג דעדיות. הכא דאין לטומאה
מקום טהור. כדחק לקמן ועברו בין הטוהרים יש בהן דעת לישאל ואפ"ה כיון שהטומאה אינה
נחה. ספיקו טהור. וזה דעת הראב"ד בסוף פרק ט"ו מהא"ט. והכ"מ כתב דמשמע ליה הכי. מדחק במשנה ז'
ואלו ספיקו טהור כו' ספק שרצים. והיינו הך דהבא. כמו שמפרש [הר"ב] במשנה י"ב. ומאי רבותא דהני דקתני אלו
כפיקות שטהרו חכמים. אלא ודאי דהני אפילו שיש בהם דעת להשאל טוהרים. ע"כ. ול"נ ראייה גדולה מזו. והיא המשנה
דלקמן שכתבתי דבין הטוהרים משמע. בין בני אדם הטוהרים. דאי במהלכות. ה"ל למיתני בין הטוהרות. ועוד עברו טוהרים
ביניהם. לא משמע ע"י זריקה אלא ע"י אדם. וא"כ אדם אוחז בטמאה. והוא כדבר שיש בו דעת לישאל כמ"ס הר"ב
במשנה ט'. ועוד סיפא ואמר הלכתי למקום הלז וכו' אלא נראה ודאי דבבני אדם טוהרים עסקינן. ואפ"ה ספיקו טהור
מפני שאין לטומאה מקום ומכיון דהטומאה יש בו דעת לישאל ואפ"ה ספיקו טהור. כ"ס בטומאה הבאה ע"י שיש בו דעת
לישאל. וקשיא לי מזה על הרמב"ם שכתב שכל אלו הספיקות שטהרו חכמים אפילו ברה"י. מפני שאין בהן דעת לישאל.
והא דכתב הר"מ דבפ"ק דחולין [דף ט'] אמרו אמתניתין דהכא דטעמא משום דככרות אין בהן דעת להשאל. ומשם
למד הרמב"ם דכל הני טהרות מטעם זה. עכ"ד. ואני אומר שאין משם ראייה כלל. שזה שאמרו כך לדחויי מאי דמוציבי
דשמעינן ממתני' דהפך איסור להקל. ומשני. דטעמא דמסוטה גמרינן לה. ובסוטה יש בה דעת לישאל. משום
דפשטא דמתניתין לא מיירי באדם האוחז אילו היה אדם אוחז ויש בו דעת לישאל. אה"כ דאפ"ה היו טוהרים. ומטעם
שאין לטומאה מקום. אלא משום דפשטא דמתניתין לאו בהכי מיירי. מש"ה לא משני לה אלא כמשנעוהא דמתני'. והא
ל"ק דאמאי לא מוסיב ממתני' דלקמן דודאי דמינה ליבא לאותוהי כלל. דבהדיא קתני טעמא מפני שאין לטומאה
מקום. והרי הרמב"ם בעלמו כשהעתיק משנתנו שם בפרק ט"ו [הלכה ז']. מסיים בה מפני שלא נחה הטומאה. ומ"מ
קשיא לי לסברת הר"ב דה"מ למוכתב רבותא טפי דאפילו אדם האוחז בככרות דאפ"ה טוהרים. וכן ברש"י מסכת גדה
בגמ' [דף ה'] מופטט פשיטא לה לגמרא. דטפי איבא לאתמווי באדם אוחז בטמאה. מכתוהא אוחז בטומאה. אמתני' דהיתה
יושבת ביניהם כו' ובגמ' הר"ש יש טעות סופר. ואפשר להגיה בלשונו בענין שר"ל אפילו אוחז בככרות. והוי יודע דמשנה
זו שניה עוד בעדיות פ"ב מתני' ז'. ושם לא הזכיר הר"ב כלל מאדם האוחז. וגמיקו עמו. דהתם משמיה דר' יהושע
אמר. ותנן לקמן פ"ו משנה ב'. דר"י מטמא בכה"ג. לפירוש האחר שכתב הר"ב. וע"ש :

ג השרץ בפי החולדה. והנבלה בפי הכלב. אורחא דמלתא נקט. וכה"ג נמי במתניתין דלקמן כו"ה מן המה
כפי
מלאכת שלמה
בפי רעו"ל ואפילו אוחז בטומאה משמע שר"ל בחולדה או בכלב שפיקו
הטומאה ונע"ד ש"ל ואפילו אוחז בככר וכלקמן כפי רעו"ל
סימן ט'. ולפי זה גם כפי הר"ש ז"ל כף ז"ל :

בין תפארת ישראל בועז
פ"ד (א) כך מצאנו בל' בתוספתא. ונ"ל עוד ללאו דוקא שהחולדה
היתה מהלכת. אלא אפילו כולד הספק בשעה שהיתה
החולדה עומדת אס"ה כל פה בע"ח. לא מהשב מקום. יגרע ממונה
ככלי דמהשב כיש לו מקום [כנזיר סד"א]. וכן מוכח מסיפא דילן.
דקתני
אין הככר טהור. מכת סברת שאין לטומאה מקום. דמדישנה ביד אדם. ידו
לדמ"ה] לקאמר כל הענין ספיקו טמא. ומו מה זה שכתב הר"ב אפילו אדם
א"ל דקאמרינן דיש או אין בגל"ם לא תליא בגמיע אלא בטעם. אע"כ דר"ל אוחז
ומהני ארמי"ט של העיר כו"ה]. מיהו אפילו נגע השרץ
מזלין להטומאה מקום (א) : י' בין בני אדם טוהרים
אין בגל"ם : ח) מת : ט) ואפילו אדם אוחז בככר דבכה"ג
יודיש בו תפיסת יד אדם. מהשב כיש בהטעם דל"ס. אפ"ה
מדעכ"ס השרץ מונח בפה החולדה. ה"ל כאילו אין לטומאה
מקום בשעת ספק מנע. ובכה"ג אף ביש בהטעם דעת לישאל
טהור ספק מנעו גם ברה"י [וי"ט יש כאן כפי הר"ב שני שאפילו אדם
נגע הטומאה. וכן העתיק בשעת בעל כף נחת. וליחא. דכשאלם אוחז הטומאה
כל אדם חשוב כו' אמת. וה"ל כיש לטומאה מקום. וכדומת כש"ס טור [דסד"ה] לקאמר כל הענין ספיקו טמא. ומו מה זה שכתב הר"ב אפילו אדם
אוחז בטומאה דהוה כיש בו דעת לישאל. וזה במת"כ נגד ש"ס ערוך [פסוטה כ"ט א'] דקאמרינן דיש או אין בגל"ם לא תליא בגמיע אלא בטעם. אע"כ דר"ל אוחז
בככר דה"ל כיש בגל"ם. וכן מלאחי אה"כ כפי הרא"ש כל' שכתב אפילו הככר ביד אדם. ומתני' ארמי"ט של העיר כו"ה]. מיהו אפילו נגע השרץ
והוא בסככות. ומסופק אם היה השרץ חי או מת. הככר טהור. מזלין להטומאה מקום (א) : י' בין בני אדם טוהרים
בחוכתפתא. והטעם דנמלא מת כפיה טמא דכל הטומאות כשעת מיתתן כמו בנגע באחד בלילה. והתם אם ראוהו חי מצערב טהור כמ"ס הרב בפ"ה ה"ג אם ראוהו הי
כפיה : ג השרץ בפי החולדה. אע"פ דתני לה במתני' דלעיל כל טומאה כפיה טהור שאין לה מקום הדר תני לה משום דכפי למיתני היו מקרין בהן על הארץ.

ד כויה פ"י ט"ז פ"י כ"א:
 חלופי גרסאות
 ג ואינו יודע כ"ז ובמסג' ואין ידוע

תוספות החדשים

ג במשנה שיש לטומאה מקום ומשמאים למפרע אם היו כרה"י (הרמב"ם פט"ו מהל"ה הלכה ו'): ד במשנה ספק אדם טמא. ואם הייתה טהרה מרקת על כוית מן המת. עהורה. ואם דדמי לעוף הטורח ולחלם הקורן שאינו מביא על אחרים. כ"ט על ע"טו (ההל"ה):

אליהו רבה

ג ספיקו טהור. ואע"פ שיש כהן דעת לישאל הואיל ואין לטומאה מקום: היו מנקרים בו' ספיקו טמא. שיש לטומאה מקום ויש בו דעת לישאל: ד ספק אדם טמא. שיש בו דעת לישאל ויש לטומאה מקום. דכל המאהילין חשובות י"ט לטומאה מקום: ספק כלי טהור. ואע"פ שיש לטומאה מקום טהור שאין בו דעת לישאל וקמי הכא כוונה בני ברישא קמי ספק כפי החולדה ומלכת שאין בו דעת לישאל ואין לטומאה מקום והדר קמי הכן כפי החולדה ועכור קמי טהורים שיש כהן דעת לישאל ואין לטומאה מקום ספיקו טהור והדר קמי מנקרין שיש לטומאה מקום ויש בו דעת לישאל וכן כמה ספק אדם ספיקו טמא והדר קמי ספק כלים כמה שיש לטומאה מקום ואין בו דעת לישאל ספיקו טהור: חסמ"א בעשר דליים. שמילא בפטירה דליים מן הבור זה אחר זה וגמלא סרן בחד מן הדליים הוא טמא וכולן טהורין ולא חישיבין שמה היה ספק בבוט וטמא כל הדליים בנישעין בספק כבוד אלא אמרינן כאן גמלא הוא טמא וכליתו דלי וספק טהורו דלי לא טמא מימי שכתב בשא"ב ג' דמים ממוכרים לא

כפי העורב: היו מנקרין בו'. אע"פ שמנקרין בה לא בטל המקום. הר"ם: ד הממלא בעשרה דליים. פי' הר"ב זה אחר זה כו' דשמא הסרן היה בראשון. ולפי זה מייירי בדלי אחד שמילא בו עשרה פעמים בזה אחר זה. ומסוס כך הגהתי בל' הר"ב לדלי

ולח. במקום לדליים ולהן. וכמו שהוא ג"כ בגמ' פ"ק דנדה דף ג' שהביאה הר"ם. אבל מ"מ קשיא דהוא איתמר אצרייתא וקתני בה המדלה עשרה דליים מים בזה אחר זה ופרס"י עשרה דליים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול. ע"כ. ויש לבטל הלשון שיאמר הרבוי על הדליים והמכוון על המים. שנשאבו עשרה פעמים בדלי. ואע"פ שהדלי אינו רק אחד. ואילו במתניבין דקתני הממלא בעשרה דליים. כצ"ת

או שעברו טהורים ביניהן. ספיקו טהור. מפני שאין לטומאה מקום (א). היו מנקרין י' בהן על הארץ. ואמר הלכתי למקום הלז. ואינו יודע אם נגעתי. אם לא נגעתי. ספיקו טמא (י'). מפני שיש לטומאה מקום: ד כוית מן המת בפי העורב ספק האהיל על האדם (י) ועל הכלים ברה"י. ספק אדם טמא. ספק כלים טהור (י). הממלא בעשרה דליים

ג או שעברו טהורים ביניהם ספיקו טהור. מתני' ללא כו' והוא דמטמא לקמן כפ' ו' סי' ג': שאין לטומאה מקום. כל זמן שהסרן כפי החולדה והגולה כפי הכלב לא השיב לטומאה מקום אלא"כ מונחת בראש ומתהרין אפי' ברה"י ואפילו בדבר שיש בו דעת לישאל אבל מונחת בראש אע"פ שמנקרין בה לא בטל המקום ובשלהי נזיר ולפינן לה מקראי גבי טומאה לפה דכתיב כל הסרן הסרן כל מקום שהוא סרן וכתיב על הארץ הא כילד ודאי

ג נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נזקין ולפני חד טעמא מדמיימי החם צרייתא דנזקין לעולם טהור ומתני' דקתני מפני שאין לטומאה מקום משום דכל היבא דיש לטומאה מקום קרינן ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואינו יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתני החם צרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וז"ל רש"י ו"ל עשרה דלאים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

ג ספיקו טהור. ואע"פ שיש כהן דעת לישאל הואיל ואין לטומאה מקום: היו מנקרים בו' ספיקו טמא. שיש לטומאה מקום ויש בו דעת לישאל: ד ספק אדם טמא. שיש בו דעת לישאל ויש לטומאה מקום. דכל המאהילין חשובות י"ט לטומאה מקום: ספק כלי טהור. ואע"פ שיש לטומאה מקום טהור שאין בו דעת לישאל וקמי הכא כוונה בני ברישא קמי ספק כפי החולדה ומלכת שאין בו דעת לישאל ואין לטומאה מקום והדר קמי הכן כפי החולדה ועכור קמי טהורים שיש כהן דעת לישאל ואין לטומאה מקום ספיקו טהור והדר קמי מנקרין שיש לטומאה מקום ויש בו דעת לישאל וכן כמה ספק אדם ספיקו טמא והדר קמי ספק כלים כמה שיש לטומאה מקום ואין בו דעת לישאל ספיקו טהור: חסמ"א בעשר דליים. שמילא בפטירה דליים מן הבור זה אחר זה וגמלא סרן בחד מן הדליים הוא טמא וכולן טהורין ולא חישיבין שמה היה ספק בבוט וטמא כל הדליים בנישעין בספק כבוד אלא אמרינן כאן גמלא הוא טמא וכליתו דלי וספק טהורו דלי לא טמא מימי שכתב בשא"ב ג' דמים ממוכרים לא

ג נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נזקין ולפני חד טעמא מדמיימי החם צרייתא דנזקין לעולם טהור ומתני' דקתני מפני שאין לטומאה מקום משום דכל היבא דיש לטומאה מקום קרינן ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואינו יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתני החם צרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וז"ל רש"י ו"ל עשרה דלאים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

ג נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נזקין ולפני חד טעמא מדמיימי החם צרייתא דנזקין לעולם טהור ומתני' דקתני מפני שאין לטומאה מקום משום דכל היבא דיש לטומאה מקום קרינן ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואינו יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתני החם צרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וז"ל רש"י ו"ל עשרה דלאים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

ג נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נזקין ולפני חד טעמא מדמיימי החם צרייתא דנזקין לעולם טהור ומתני' דקתני מפני שאין לטומאה מקום משום דכל היבא דיש לטומאה מקום קרינן ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואינו יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתני החם צרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וז"ל רש"י ו"ל עשרה דלאים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

ג נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נזקין ולפני חד טעמא מדמיימי החם צרייתא דנזקין לעולם טהור ומתני' דקתני מפני שאין לטומאה מקום משום דכל היבא דיש לטומאה מקום קרינן ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואינו יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתני החם צרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וז"ל רש"י ו"ל עשרה דלאים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

ג נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נזקין ולפני חד טעמא מדמיימי החם צרייתא דנזקין לעולם טהור ומתני' דקתני מפני שאין לטומאה מקום משום דכל היבא דיש לטומאה מקום קרינן ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואינו יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתני החם צרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וז"ל רש"י ו"ל עשרה דלאים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

ג נגע טמא ספק נגע טהור וכולו נזקין ולפני חד טעמא מדמיימי החם צרייתא דנזקין לעולם טהור ומתני' דקתני מפני שאין לטומאה מקום משום דכל היבא דיש לטומאה מקום קרינן ביה על הארץ. הר"ם י"ל. הלכתי למקום הלז ואינו יודע אם נגעתי וכו'. כ"ל: ד הממלא בעשרה דליים וכו'. כפ"ק דנדה דף ג' קתני החם צרייתא בעשרה דליים זה אחר זה וז"ל רש"י ו"ל עשרה דלאים עשרה פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכולן

בבית השמש. משמע דליום עלמן היו עשרה. אלא שהר"ם לא דקדק בכך. ואף ע"פ שהעתיק ג"כ בעשרה בבית. והתוספות דכד [ש] העתיקו למשנתו בלא ב"ת. ומכ"מ פירשו הר"ם והתוס' למתניתין בשני פנים אחרים. דאיכא למימר דמיירי בממלא עשרה ליים בבת אחת והא קמ"ל דלא חיישין שמה נגעו הדליים בשך וגמלאו. משום דהוי ספק טומאה לפי על פני המים. דאפילו ברה"י ספיקו טהור. כדתנן בפרקין [משנה ה']. א"כ מתני' מיירי בממלא עשרה ליים זה אחר זה מצד של יין או שמן דלא קחני מים. וקמ"ל דתשעה הדליים הראשונים טהורים. ולא אמרי' שהשך היה תחלה בצור וטמא הכל. אלא אמרינן דבדלי זה האחרון נפל תחלה בעוורו *יריקס כאלו חלוק לאוגני כלל. ועיין במשנה זו פרק בתרא. ולפירוש הר"ב טעמא דכולן טהורים עיין לקמן: **העירויין טהור**. כן כתב הרמב"ם על צבא זו ודללים. ברפ"ו מה"ה. וטמה עליו הראב"ד * בד"פ הג' בטר

ד תוי"ט ד"ה הסמא כי היו עשרה. וז"ל הרמב"ם כפ"ו המלא כלי ונתן בעשרה כלים כי שאלו הכי היה כלי שניצל ביה היה תחלה ע"כ. וכתב הר"ם דא"כ משום דממלא בעשרה כלים היינו שממלא כלי ונתן בעשרה כלים. וזו בכריתו לפרש כן. לפי מלא דקדוק זה לא כ"מ השימוש היה קשה לו לפרש כן דוק (ע"כ):

אלוהו רבה

מיעמאי: העליון טהור. דלא מתוקן טמא מקום לחקו ואמרינן כאלו בתחתון נמלא בלוי היה ולא היה בעליון כלל אבל אם נמלא שך בעליון התחתון טמא דמתוקן טמאה משום לשעו ואמרינן מקודם שיערה היה בו השך:

משנה אחרונה

דגדה שממלא עשר טעמים גדלי אחד ומערה לתוך כלי גדול ע"כ והא דקאמר ונמלא שך בתוך מין היינו בפנים אחד מן המילואי' נמלא השך גדלי שמלא מן הכור ויש להסתפק שמה ה' השך גדלי בתחלה בשעה שיערה ממנו לראשונות ובהו חתקו אם אין גדלי אוגנים ודאי לא ה' שם מתחלה דאי ה' שם הוה נפיל עם העירוי לראשונות ואם יש לה אוגנים ויל' שאוגנים שכבחו ולא נפל וכו' עמאין. ולפ"ו צ"ל שנמלא באחד מזה קודם שיערה ממנו כפעם אחת אמרי' הוא טמא וכו' טהורין כלומר כל המים שבגדלי הגדול כלי הגדול עם עירוי הראשונות. ואין לפרש כפעם אחת העירוי נמלא שך וכו' טהורין לא שייך וכו' טהורין

שלמה

שמה נגעו הדליים בשך וגמלאו משום דהוי ספק טומאה לפי על פני המים דאפילו ברה"י ספיקו טהור כדתנן בפרקין ודליתא בלתי נזיר א"כ מתני' מיירי בממלא עשרה ליים זה אחר זה מצד של יין או של שמן דלא קחני מים ולא חיישין שמה היה שם שך גדלי רחוק וכו' דאיירי בעשרה ליים לא שייך כאן מילתיה דר' ינאי, עכ"ל ויל'. ויבד רפ"ו דהלכות שאר אבות הטומאות וז"ל שם וכן הממלא בעשרה ליים ונתן בעשרה כלים מדלי אחד לכלי אחד וזו הוה הראשון מן האחרון ונמלא השך בכלי אחד הרי התשעה כלים עם עשרה הדליים טהורים שאני אומר שמה בכלי זה היה השך מתחלתו ואם יש לדללים אוגנים הרי כל הדליים עם כל הכלים טמאים, ע"כ. וכתב שם מהר"ה ויל' ומפ' רבינו דהממלא בעשרה ליים היינו טמא ממלא בכלי ונתן בעשרה כלים ואינו יודע מי הכריחו לפרש כן. ע"כ: על

שמה נגעו הדליים בשך וגמלאו משום דהוי ספק טומאה לפי על פני המים דאפילו ברה"י ספיקו טהור כדתנן בפרקין ודליתא בלתי נזיר א"כ מתני' מיירי בממלא עשרה ליים זה אחר זה מצד של יין או של שמן דלא קחני מים ולא חיישין שמה היה שם שך גדלי רחוק וכו' דאיירי בעשרה ליים לא שייך כאן מילתיה דר' ינאי, עכ"ל ויל'. ויבד רפ"ו דהלכות שאר אבות הטומאות וז"ל שם וכן הממלא בעשרה ליים ונתן בעשרה כלים מדלי אחד לכלי אחד וזו הוה הראשון מן האחרון ונמלא השך בכלי אחד הרי התשעה כלים עם עשרה הדליים טהורים שאני אומר שמה בכלי זה היה השך מתחלתו ואם יש לדללים אוגנים הרי כל הדליים עם כל הכלים טמאים, ע"כ. וכתב שם מהר"ה ויל' ומפ' רבינו דהממלא בעשרה ליים היינו טמא ממלא בכלי ונתן בעשרה כלים ואינו יודע מי הכריחו לפרש כן. ע"כ: על

מלאכת

ובולן טהורין. דלמרינן השתא הוא דנפל דהואיל ומלא קודם שיערה הדלי בשעם הוהא לתוך הכלי טהורים. ובשאלו לו אוגנים לדלי דהשתא ודאי אם איחא דהוה התם בזמני קמאי הוה נפיל מן הדלי עם המים. ע"כ:

בפ"ו רעז"ל גרין להיות דשמה השך היה גדלי הראשון והא"ו כ"י כיון דנקט בתחלת לשונו לשון רבים כמה שכתב וה"מ כשאין לדללים אוגנים אבל יש להם אוגנים וכו' דוק. וז"ל הר"ם ויל' והממלא בעשרה ליים בפ"ק דגדה מייתי ברייתא כה"ג וקחני בה הממלא עשרה ליים זה אחר זה ואמרינן עלה אמר ריש לקיש משום ר' ינאי לא שנו אלא שאין לה אוגנים אבל יש לה אוגנים כולם טמאים דשמה השך היה מדלי הראשון ומה שלא ידע עם המים לפי שהאוגנים שכבחו והא דכביק התם מתני' דהכא ומייתי ברייתא משום דהכא לא קחני בזה אחר זה ומיירי בממלא בעשרה ליים בבת אחת והא קמ"ל דלא חיישין

תפארת יבין

שם משוי לה מקום [ועיין תוס' שם]. ולפ"ו צ"היה אדם אוחז בטומאה ועבר בין הכרות. מהשך כיה לטומאה מקום. דיד אדם חסובה במקום [כשבת דד"א]. ועל"ג דעכ"פ הספק הוא בכך שאין גדלי"ם. ליתא. דהרי מדלחם אוחז בטומאה יש יד אדם באמצע. ובכפ"ג לא שנה בש"ס ביד האדם הטומאה או הקטרה. לא מחשב אין בו דעת לשאל [כגדה דה"ב]. וכל זה דלא כמ"ס הר"ב כאן:

(ב) ולהרמב"ם [פי"ד מהפ"ו ה"ג] אין ספק מנע טומאה לפי טהור רק בשך. וזה ללא כגירסתנו דכעי הש"ס [נזיר סד"א] מת בכלי הפך מהו. בתר המה או בתר כלי אזלין. הרי דנס גתם הפך טהור. וכ"כ רש"י שם בחר היטב. אע"ב שהרמב"ם גרס בהאבעיא דש"ס. שך בכלי הפך מהו. וכן מובאר בדבריו שם בהלכה ד'. ומתני שרי"מ לא העיר על דבר זה כלום שהוא שלא כגירסת הש"ס. והמגיה שם בגליון רכ"מ תמה על הרמב"ם דנקט בהלכה ד' שך בכלי. דלמה לא נקט מת בכלי וכלי שנה דש"ס. ובבב"ב ויל' לא חזי ולא מרגיש. או שמה שכן חוץ כדי לזכור מ"ש הרמב"ם שם [ה"ג] דאין טומאה לפי טהור רק בשך. וא"כ היאך היה אפשר דנקט כאן מת. [ועיין לקמן בס"ד בס"מ מ"א מ"ש בזה]. וגם במשנתנו ע"כ דלא היה גירסת הרמב"ם ככלה בפה כלב:

(ג) וג"ל דקמ"ל הך צבא סמוך לבבא דלעיל. דאף דהכא הטומאה היה

שם משוי לה מקום [ועיין תוס' שם]. ולפ"ו צ"היה אדם אוחז בטומאה ועבר בין הכרות. מהשך כיה לטומאה מקום. דיד אדם חסובה במקום [כשבת דד"א]. ועל"ג דעכ"פ הספק הוא בכך שאין גדלי"ם. ליתא. דהרי מדלחם אוחז בטומאה יש יד אדם באמצע. ובכפ"ג לא שנה בש"ס ביד האדם הטומאה או הקטרה. לא מחשב אין בו דעת לשאל [כגדה דה"ב]. וכל זה דלא כמ"ס הר"ב כאן:

(ב) ולהרמב"ם [פי"ד מהפ"ו ה"ג] אין ספק מנע טומאה לפי טהור רק בשך. וזה ללא כגירסתנו דכעי הש"ס [נזיר סד"א] מת בכלי הפך מהו. בתר המה או בתר כלי אזלין. הרי דנס גתם הפך טהור. וכ"כ רש"י שם בחר היטב. אע"ב שהרמב"ם גרס בהאבעיא דש"ס. שך בכלי הפך מהו. וכן מובאר בדבריו שם בהלכה ד'. ומתני שרי"מ לא העיר על דבר זה כלום שהוא שלא כגירסת הש"ס. והמגיה שם בגליון רכ"מ תמה על הרמב"ם דנקט בהלכה ד' שך בכלי. דלמה לא נקט מת בכלי וכלי שנה דש"ס. ובבב"ב ויל' לא חזי ולא מרגיש. או שמה שכן חוץ כדי לזכור מ"ש הרמב"ם שם [ה"ג] דאין טומאה לפי טהור רק בשך. וא"כ היאך היה אפשר דנקט כאן מת. [ועיין לקמן בס"ד בס"מ מ"א מ"ש בזה]. וגם במשנתנו ע"כ דלא היה גירסת הרמב"ם ככלה בפה כלב:

(ג) וג"ל דקמ"ל הך צבא סמוך לבבא דלעיל. דאף דהכא הטומאה היה

שהרי כבר נתפרצו כולם בכלי הגדול הטמאין עם הטהורין. ולא הבינוהו דברי רש"י שם שכתב וכו' טהורין דלמרי' השתא הוא דנפל דהואיל שלא מלא קודם שיערה הדלי בפעם האחת לתוך הכלי טהורין ע"כ וא"ל להעמידו דאי לא מלא קודם שיערה ממנו וכו' טהורין. וזו שנתעו על עהרת תרומה הא אמרי' בס"פ ספק החולין זו עהרת פרישות ופי' הרב שם שאוכלין חולין בעהרה אם נולד בהן ספק טהור. וז"ל התם כשאין טהור לאוכליהן שנותרין לאוכלן בספק. והכא לעינין לטמא התרומה הנוגעת בהן הוי כספק בתרומה ולא מטהרין אה"כ אין לדלי אוגנים כמ"ס מ"ב. וז"ל דביש לה אוגנים דלמרי' כולן טמאין. ה"ה המים שנשארו בצור טמאין כיון דנמלא השתא בדלי מעיקרא נמי הוי כשה' ממלא בצור וסימא מה שבצור שכל הטומאות איפכא דהוי ממקום למקום כמ"ס שם. וה"ל מוכח סיפא דמתני' המערה מכלי לכלי ונמלא בתחתון העליון טהור דהוי ממקום למקום אבל נמלא בעליון התחתון טמא דהוי מומן לומן. וע' כתוב"ט ספ"ט ש"ל שאל ירד לחילוק זה. וא"כ ה"ה הכא מה שבצור נמי טמא. והא דלא פירשו כן משום דלפי' הר"ב דמיירי בצור כל מים און מקבלין טומאה בצור עד שיתלבו בלמרי' כדאמרי' בלמרי' כה"ג וקחני בה הממלא עשרה ליים זה אחר זה מצד של יין או שמן דלא קחני מים. וקמ"ל דתשעה הדליים הראשונים טהורים. ולא אמרי' שהשך היה תחלה בצור וטמא הכל. אלא אמרינן דבדלי זה האחרון נפל תחלה בעוורו *יריקס כאלו חלוק לאוגני כלל. ועיין במשנה זו פרק בתרא. ולפירוש הר"ב טעמא דכולן טהורים עיין לקמן: **העירויין טהור**. כן כתב הרמב"ם על צבא זו ודללים. ברפ"ו מה"ה. וטמה עליו הראב"ד * בד"פ הג' בטר

ר' על ששה שבת טו דה
ג' מ"ד ע"ג פ"ג ט"ז

משנה אחרונה

בשעה ששירה ממנו
לחמון דהו' מומלצמן
וכתנן ספ"ע נמלא
במעטן הגג טמא
ובתוספתא תני פלוגתא
בהא אבל מתני' דהכא
ודספ"ט ס"ל מומן
לומן מחזיקין ולא
ממקום למקום וכ"כ מנן
אברהם ס' תס"ו פ"ג
ה על ששה ספקות
שורפין משנה
דבכולה מכליתין אמרי'
רה"י ספקו קמ"ל
וכה"ר שטור קמ"ל
הכא דאלו ששה ספקות
שורפין אף ברה"ר
כמפורש במתני' דלקמן.
והרי תני לקמן מ"ו
אלו ספקי ששהרו
הכמים אף ברה"י.
וטעם שהמירבו בששה
ספקות אלו כתב
הרמב"ם הואיל ודלחן
עמאין מן התורה
שהמת והזב מעמאין מן
התורה. ואינו מובן
דהשן נמי טמא מן
התורה ובספק נגע
ברה"ר טהור. ונראה
דה"ק להכמים הממיר
בששה שירה ממנו
הואיל ובספק הוא כגון
ועומא הוא מן התורה
וכ"כ רה"ש פ"ג
דלהלות מ"ה לענין
כליו של ע"ה ע"ש
הספק כוודאי והודאי
טמא מדאורייתא ע"כ.
והתוס' ספ"כ דכתובות
כתבו דספק עומאה
היינו שהעומאה עמה
בספק גרע מודאי
טומאה דכשהעומאה
ודאי ונגע בזה"ר
כעט אחרת וזיר ולא
נגע בעומאה ודאי.
אבל כשהעומאה בספק
חיישין עמי ולא טהרו
אף ברה"ר עכ"ל.
והריב"ז במ' קדושין
דף ע"ג כתב דבעומאה
בטומאה ודאי וספק
נגע מוחזקין טהרות
אחוקה. והבא שוודאי

שהרי טומאה הבאה בידי אדם היא. אבל הטעם שכל הטומאות כשעת מליחות. ובמקום מליחות. ללא מחזיקין טומאה ממקום למקום היבא לאפשר למחלי בטורה. ע"כ. וכתב הרמב"ם י"ל שמאחר שלא גודע לאדם לא חשיבא בזה בידי אדם. ע"כ. וז"ל דהא דפ"ק דנדה משנה ב' היתה יושבת במטה חשיבא בזה בידי אדם. ואע"ג דלא ידעה שנטמאה מ"מ הו' כמו גודע. הואיל ודרכן של נשים להתעמאות בנדות. והא דמסכת עדיות פרק ב' משנה ג' *גבי מחט שנמלא בבשר נמי] עסוק בטהרות הוא. והוי דעת לישאל על הטהרות. ולא צעיקן גודע בטומאה אלא כשהיא בזה בידי אדם:

ה על ששה ספיקות שורפין (החוריה): ה על ששה ספיקות שורפין את התרומה (ש). על ספק בית הפרס ועל

ה על ששה ספיקות שורפין כו. אע"פ שציקר טומאתן בספק. הואיל דודאי ספיקות אלו טומאתן מן התורה. שהמת והזב עמאין מן התורה. הרמב"ם פ"ג מהח"ה. ועמ"ש בשם התוס' במ"ז ד"ה ספק. *וכן עיין בפי' הר"ב שם. ובסוף מ"ט: בית קבר. אע"פ שנקרא ג"כ בית הפרס בפרק בתרא דלהלות משנה ג' (דבההוא) איכא ספיקא דאורייתא. וא"כ לתכמיסאמאי קאמר (אף) ספק מגע ברה"י חולין. והא (תני לקמן פ"ו) ספק רה"י טמא. רה"ש ותוס' דשבת: (* כד"פ ודק"ל לתא מיתות אלו

ה על ששה ספיקות. שבת פ"ק דף ע"ו ואמרינן התם ששה ספיקות באושא התקינו. ואין שם מחלוקת אלא ר' יוסי ות"ק וה"ג התם ר' יוסי אומר אף על ספק מגע ברה"י חולין ובר"ה טהורים. כך כתב ה"ר שאשון ז"ל. אכן בגמרות שלפנינו בדפוס המשנה כמו

שלמה מלאכת

כאן וכתבו התוס' שם בשבת אומר ר"י ז"ל דאפילו איכא ספקות יותר שאורפים עליהם את התרומה כגון סככות ופרשות וכיוצא בהן הכא לא חשיב אלא הנהו דתקיפו באושא ע"כ. ומאי דקשה אמתי' דהכא ממתי' דפרק בעות כומיס כתבו רע"ז שם ראש הפרק: ע

הוא לה מקום בין דינאם שהיה השן כבור ובין דינאם שהיה כדלי הרי היה לה מקום דהרי נה שם. ותו דגם הנוגעים דהיינו הדליים האחרים. היו בעת ספיקת עומאתן בידי אדם גדולה אותן מהבור. וא"כ הו"ל לדינאם כיש זו לז"ש כדלדיים. אפ"ה טהורים. ומעט דלחן מחזיקין עומאה ממקום למקום. דהיינו מדלי א' להזירו. מיהו ג' חילוקי דינים יש להחזיק עומאה ממקום למקום. (א) ממקום למקום אין מחזיקין עומאה כלל. כגון שלקח מטהרות שכלי א נשאר מטהרות דכדלי לומר שכבר היה העומאה תוך הטהרות כשעדיין הו' תוך כלי א' וא"כ יהיו גם הטהרות שנשארו בכלי א טמאים. אלא אמרינן דכדלי הב' נפלה העומאה והטהרות שכלי א נשארו כטהרות. (ב) מומן לומן מחזיקין עומאה. אף לשרוף את התרומה. וכגון בענין הג"ל. ונמלא העומאה בכלי א אחר שלקחו משם קלת טהרות לתוך כלי ב מחזיקין שכבר היה השן תוך כלי א באותו זמן שלקח מתוכו הטהרות לתוך כלי ב. ונמלא שם הטהרות שחך כלי ב נטמאו וישרפו. (ג) ובמפורכ מומן לומן עם מקום למקום. וכגון בעודא הג"ל שמלא השן בכלי א. והרי ככה"ג ראוי לפטא הטהרות שכלי ב מדהו"ל החוקט"ו שמומן לומן. אבל כאן אירע דבר ביני ביני דהיינו שבוין זמן לקיחת הטהרות מתוך כלי א לתוך כלי ב ובין זמן מליאת העומאה בתוך כלי א עלטלו כלי א מחזיקין עומאה להטהרות שחך כלי ב רק תלות אבל לא לשרוף. [ועיין ראב"ד פ"ו מהה"ט]. ודוקא בשני מיני החוקט"ו הן בגוף א. אבל אם כשמלא העומאה בגוף א עלטלו רק גוף ב ביני ביני ממקום למקום. אפ"ה כיון שהחוקט"ו שמומן לומן הוא בגוף א. והחוקט"ו שממקום למקום. הוא בגוף ב. בכה"ג מחוקט"ו שממלא בגוף א לטמא גם טהרות שכתבו ב אפילו לשרפן. ודוק:

(ד) וא"ת למה לא חשיב תנא נמי. בשוודאי נגע בפתח ידים. דנמי שורפין

הוא לה מקום בין דינאם שהיה השן כבור ובין דינאם שהיה כדלי הרי היה לה מקום דהרי נה שם. ותו דגם הנוגעים דהיינו הדליים האחרים. היו בעת ספיקת עומאתן בידי אדם גדולה אותן מהבור. וא"כ הו"ל לדינאם כיש זו לז"ש כדלדיים. אפ"ה טהורים. ומעט דלחן מחזיקין עומאה ממקום למקום. דהיינו מדלי א' להזירו. מיהו ג' חילוקי דינים יש להחזיק עומאה ממקום למקום. (א) ממקום למקום אין מחזיקין עומאה כלל. כגון שלקח מטהרות שכלי א נשאר מטהרות דכדלי לומר שכבר היה העומאה תוך הטהרות כשעדיין הו' תוך כלי א' וא"כ יהיו גם הטהרות שנשארו בכלי א טמאים. אלא אמרינן דכדלי הב' נפלה העומאה והטהרות שכלי א נשארו כטהרות. (ב) מומן לומן מחזיקין עומאה. אף לשרוף את התרומה. וכגון בענין הג"ל. ונמלא העומאה בכלי א אחר שלקחו משם קלת טהרות לתוך כלי ב מחזיקין שכבר היה השן תוך כלי א באותו זמן שלקח מתוכו הטהרות לתוך כלי ב. ונמלא שם הטהרות שחך כלי ב נטמאו וישרפו. (ג) ובמפורכ מומן לומן עם מקום למקום. וכגון בעודא הג"ל שמלא השן בכלי א. והרי ככה"ג ראוי לפטא הטהרות שכלי ב מדהו"ל החוקט"ו שמומן לומן. אבל כאן אירע דבר ביני ביני דהיינו שבוין זמן לקיחת הטהרות מתוך כלי א לתוך כלי ב ובין זמן מליאת העומאה בתוך כלי א עלטלו כלי א מחזיקין עומאה להטהרות שחך כלי ב רק תלות אבל לא לשרוף. [ועיין ראב"ד פ"ו מהה"ט]. ודוקא בשני מיני החוקט"ו הן בגוף א. אבל אם כשמלא העומאה בגוף א עלטלו רק גוף ב ביני ביני ממקום למקום. אפ"ה כיון שהחוקט"ו שמומן לומן הוא בגוף א. והחוקט"ו שממקום למקום. הוא בגוף ב. בכה"ג מחוקט"ו שממלא בגוף א לטמא גם טהרות שכתבו ב אפילו לשרפן. ודוק:

(ד) וא"ת למה לא חשיב תנא נמי. בשוודאי נגע בפתח ידים. דנמי שורפין

הוא לה מקום בין דינאם שהיה השן כבור ובין דינאם שהיה כדלי הרי היה לה מקום דהרי נה שם. ותו דגם הנוגעים דהיינו הדליים האחרים. היו בעת ספיקת עומאתן בידי אדם גדולה אותן מהבור. וא"כ הו"ל לדינאם כיש זו לז"ש כדלדיים. אפ"ה טהורים. ומעט דלחן מחזיקין עומאה ממקום למקום. דהיינו מדלי א' להזירו. מיהו ג' חילוקי דינים יש להחזיק עומאה ממקום למקום. (א) ממקום למקום אין מחזיקין עומאה כלל. כגון שלקח מטהרות שכלי א נשאר מטהרות דכדלי לומר שכבר היה העומאה תוך הטהרות כשעדיין הו' תוך כלי א' וא"כ יהיו גם הטהרות שנשארו בכלי א טמאים. אלא אמרינן דכדלי הב' נפלה העומאה והטהרות שכלי א נשארו כטהרות. (ב) מומן לומן מחזיקין עומאה. אף לשרוף את התרומה. וכגון בענין הג"ל. ונמלא העומאה בכלי א אחר שלקחו משם קלת טהרות לתוך כלי ב מחזיקין שכבר היה השן תוך כלי א באותו זמן שלקח מתוכו הטהרות לתוך כלי ב. ונמלא שם הטהרות שחך כלי ב נטמאו וישרפו. (ג) ובמפורכ מומן לומן עם מקום למקום. וכגון בעודא הג"ל שמלא השן בכלי א. והרי ככה"ג ראוי לפטא הטהרות שכלי ב מדהו"ל החוקט"ו שמומן לומן. אבל כאן אירע דבר ביני ביני דהיינו שבוין זמן לקיחת הטהרות מתוך כלי א לתוך כלי ב ובין זמן מליאת העומאה בתוך כלי א עלטלו כלי א מחזיקין עומאה להטהרות שחך כלי ב רק תלות אבל לא לשרוף. [ועיין ראב"ד פ"ו מהה"ט]. ודוקא בשני מיני החוקט"ו הן בגוף א. אבל אם כשמלא העומאה בגוף א עלטלו רק גוף ב ביני ביני ממקום למקום. אפ"ה כיון שהחוקט"ו שמומן לומן הוא בגוף א. והחוקט"ו שממקום למקום. הוא בגוף ב. בכה"ג מחוקט"ו שממלא בגוף א לטמא גם טהרות שכתבו ב אפילו לשרפן. ודוק:

(ד) וא"ת למה לא חשיב תנא נמי. בשוודאי נגע בפתח ידים. דנמי שורפין

הוא לה מקום בין דינאם שהיה השן כבור ובין דינאם שהיה כדלי הרי היה לה מקום דהרי נה שם. ותו דגם הנוגעים דהיינו הדליים האחרים. היו בעת ספיקת עומאתן בידי אדם גדולה אותן מהבור. וא"כ הו"ל לדינאם כיש זו לז"ש כדלדיים. אפ"ה טהורים. ומעט דלחן מחזיקין עומאה ממקום למקום. דהיינו מדלי א' להזירו. מיהו ג' חילוקי דינים יש להחזיק עומאה ממקום למקום. (א) ממקום למקום אין מחזיקין עומאה כלל. כגון שלקח מטהרות שכלי א נשאר מטהרות דכדלי לומר שכבר היה העומאה תוך הטהרות כשעדיין הו' תוך כלי א' וא"כ יהיו גם הטהרות שנשארו בכלי א טמאים. אלא אמרינן דכדלי הב' נפלה העומאה והטהרות שכלי א נשארו כטהרות. (ב) מומן לומן מחזיקין עומאה. אף לשרוף את התרומה. וכגון בענין הג"ל. ונמלא העומאה בכלי א אחר שלקחו משם קלת טהרות לתוך כלי ב מחזיקין שכבר היה השן תוך כלי א באותו זמן שלקח מתוכו הטהרות לתוך כלי ב. ונמלא שם הטהרות שחך כלי ב נטמאו וישרפו. (ג) ובמפורכ מומן לומן עם מקום למקום. וכגון בעודא הג"ל שמלא השן בכלי א. והרי ככה"ג ראוי לפטא הטהרות שכלי ב מדהו"ל החוקט"ו שמומן לומן. אבל כאן אירע דבר ביני ביני דהיינו שבוין זמן לקיחת הטהרות מתוך כלי א לתוך כלי ב ובין זמן מליאת העומאה בתוך כלי א עלטלו כלי א מחזיקין עומאה להטהרות שחך כלי ב רק תלות אבל לא לשרוף. [ועיין ראב"ד פ"ו מהה"ט]. ודוקא בשני מיני החוקט"ו הן בגוף א. אבל אם כשמלא העומאה בגוף א עלטלו רק גוף ב ביני ביני ממקום למקום. אפ"ה כיון שהחוקט"ו שמומן לומן הוא בגוף א. והחוקט"ו שממקום למקום. הוא בגוף ב. בכה"ג מחוקט"ו שממלא בגוף א לטמא גם טהרות שכתבו ב אפילו לשרפן. ודוק:

(ד) וא"ת למה לא חשיב תנא נמי. בשוודאי נגע בפתח ידים. דנמי שורפין

הוא לה מקום בין דינאם שהיה השן כבור ובין דינאם שהיה כדלי הרי היה לה מקום דהרי נה שם. ותו דגם הנוגעים דהיינו הדליים האחרים. היו בעת ספיקת עומאתן בידי אדם גדולה אותן מהבור. וא"כ הו"ל לדינאם כיש זו לז"ש כדלדיים. אפ"ה טהורים. ומעט דלחן מחזיקין עומאה ממקום למקום. דהיינו מדלי א' להזירו. מיהו ג' חילוקי דינים יש להחזיק עומאה ממקום למקום. (א) ממקום למקום אין מחזיקין עומאה כלל. כגון שלקח מטהרות שכלי א נשאר מטהרות דכדלי לומר שכבר היה העומאה תוך הטהרות כשעדיין הו' תוך כלי א' וא"כ יהיו גם הטהרות שנשארו בכלי א טמאים. אלא אמרינן דכדלי הב' נפלה העומאה והטהרות שכלי א נשארו כטהרות. (ב) מומן לומן מחזיקין עומאה. אף לשרוף את התרומה. וכגון בענין הג"ל. ונמלא העומאה בכלי א אחר שלקחו משם קלת טהרות לתוך כלי ב מחזיקין שכבר היה השן תוך כלי א באותו זמן שלקח מתוכו הטהרות לתוך כלי ב. ונמלא שם הטהרות שחך כלי ב נטמאו וישרפו. (ג) ובמפורכ מומן לומן עם מקום למקום. וכגון בעודא הג"ל שמלא השן בכלי א. והרי ככה"ג ראוי לפטא הטהרות שכלי ב מדהו"ל החוקט"ו שמומן לומן. אבל כאן אירע דבר ביני ביני דהיינו שבוין זמן לקיחת הטהרות מתוך כלי א לתוך כלי ב ובין זמן מליאת העומאה בתוך כלי א עלטלו כלי א מחזיקין עומאה להטהרות שחך כלי ב רק תלות אבל לא לשרוף. [ועיין ראב"ד פ"ו מהה"ט]. ודוקא בשני מיני החוקט"ו הן בגוף א. אבל אם כשמלא העומאה בגוף א עלטלו רק גוף ב ביני ביני ממקום למקום. אפ"ה כיון שהחוקט"ו שמומן לומן הוא בגוף א. והחוקט"ו שממקום למקום. הוא בגוף ב. בכה"ג מחוקט"ו שממלא בגוף א לטמא גם טהרות שכתבו ב אפילו לשרפן. ודוק:

(ד) וא"ת למה לא חשיב תנא נמי. בשוודאי נגע בפתח ידים. דנמי שורפין

הוא לה מקום בין דינאם שהיה השן כבור ובין דינאם שהיה כדלי הרי היה לה מקום דהרי נה שם. ותו דגם הנוגעים דהיינו הדליים האחרים. היו בעת ספיקת עומאתן בידי אדם גדולה אותן מהבור. וא"כ הו"ל לדינאם כיש זו לז"ש כדלדיים. אפ"ה טהורים. ומעט דלחן מחזיקין עומאה ממקום למקום. דהיינו מדלי א' להזירו. מיהו ג' חילוקי דינים יש להחזיק עומאה ממקום למקום. (א) ממקום למקום אין מחזיקין עומאה כלל. כגון שלקח מטהרות שכלי א נשאר מטהרות דכדלי לומר שכבר היה העומאה תוך הטהרות כשעדיין הו' תוך כלי א' וא"כ יהיו גם הטהרות שנשארו בכלי א טמאים. אלא אמרינן דכדלי הב' נפלה העומאה והטהרות שכלי א נשארו כטהרות. (ב) מומן לומן מחזיקין עומאה. אף לשרוף את התרומה. וכגון בענין הג"ל. ונמלא העומאה בכלי א אחר שלקחו משם קלת טהרות לתוך כלי ב מחזיקין שכבר היה השן תוך כלי א באותו זמן שלקח מתוכו הטהרות לתוך כלי ב. ונמלא שם הטהרות שחך כלי ב נטמאו וישרפו. (ג) ובמפורכ מומן לומן עם מקום למקום. וכגון בעודא הג"ל שמלא השן בכלי א. והרי ככה"ג ראוי לפטא הטהרות שכלי ב מדהו"ל החוקט"ו שמומן לומן. אבל כאן אירע דבר ביני ביני דהיינו שבוין זמן לקיחת הטהרות מתוך כלי א לתוך כלי ב ובין זמן מליאת העומאה בתוך כלי א עלטלו כלי א מחזיקין עומאה להטהרות שחך כלי ב רק תלות אבל לא לשרוף. [ועיין ראב"ד פ"ו מהה"ט]. ודוקא בשני מיני החוקט"ו הן בגוף א. אבל אם כשמלא העומאה בגוף א עלטלו רק גוף ב ביני ביני ממקום למקום. אפ"ה כיון שהחוקט"ו שמומן לומן הוא בגוף א. והחוקט"ו שממקום למקום. הוא בגוף ב. בכה"ג מחוקט"ו שממלא בגוף א לטמא גם טהרות שכתבו ב אפילו לשרפן. ודוק:

(ד) וא"ת למה לא חשיב תנא נמי. בשוודאי נגע בפתח ידים. דנמי שורפין

הוא לה מקום בין דינאם שהיה השן כבור ובין דינאם שהיה כדלי הרי היה לה מקום דהרי נה שם. ותו דגם הנוגעים דהיינו הדליים האחרים. היו בעת ספיקת עומאתן בידי אדם גדולה אותן מהבור. וא"כ הו"ל לדינאם כיש זו לז"ש כדלדיים. אפ"ה טהורים. ומעט דלחן מחזיקין עומאה ממקום למקום. דהיינו מדלי א' להזירו. מיהו ג' חילוקי דינים יש להחזיק עומאה ממקום למקום. (א) ממקום למקום אין מחזיקין עומאה כלל. כגון שלקח מטהרות שכלי א נשאר מטהרות דכדלי לומר שכבר היה העומאה תוך הטהרות כשעדיין הו' תוך כלי א' וא"כ יהיו גם הטהרות שנשארו בכלי א טמאים. אלא אמרינן דכדלי הב' נפלה העומאה והטהרות שכלי א נשארו כטהרות. (ב) מומן לומן מחזיקין עומאה. אף לשרוף את התרומה. וכגון בענין הג"ל. ונמלא העומאה בכלי א אחר שלקחו משם קלת טהרות לתוך כלי ב מחזיקין שכבר היה השן תוך כלי א באותו זמן שלקח מתוכו הטהרות לתוך כלי ב. ונמלא שם הטהרות שחך כלי ב נטמאו וישרפו. (ג) ובמפורכ מומן לומן עם מקום למקום. וכגון בעודא הג"ל שמלא השן בכלי א. והרי ככה"ג ראוי לפטא הטהרות שכלי ב מדהו"ל החוקט"ו שמומן לומן. אבל כאן אירע דבר ביני ביני דהיינו שבוין זמן לקיחת הטהרות מתוך כלי א לתוך כלי ב ובין זמן מליאת העומאה בתוך כלי א עלטלו כלי א מחזיקין עומאה להטהרות שחך כלי ב רק תלות אבל לא לשרוף. [ועיין ראב"ד פ"ו מהה"ט]. ודוקא בשני מיני החוקט"ו הן בגוף א. אבל אם כשמלא העומאה בגוף א עלטלו רק גוף ב ביני ביני ממקום למקום. אפ"ה כיון שהחוקט"ו שמומן לומן הוא בגוף א. והחוקט"ו שממקום למקום. הוא בגוף ב. בכה"ג מחוקט"ו שממלא בגוף א לטמא גם טהרות שכתבו ב אפילו לשרפן. ודוק:

(ד) וא"ת למה לא חשיב תנא נמי. בשוודאי נגע בפתח ידים. דנמי שורפין

הבא מארץ העמים. לכל עפר הבא מארץ העמים
 מספקין ליה ברכב של מת [י]. ושני אלה ארץ העמים
 ובינת הפרס. גזרו בזה שיהיו מטמאים צמגט ובמשא.
 ועל ספקין של בגדי ע"ה [יא]. דכוליה מספקא לן אס ישבה
 עליהן אשתו נדה: ועל ספק בליים
 הנמצאים. ולא ידעין אס טמאים
 הן: ועל ספק רוקין. דשמא של זב
 וזבה הן. או דגדה ויולדת:
 מי

ועל ספק עפר הבא מארץ העמים (א).
 על ספק בגדי עם הארץ (ב) ועל ספק בליי
 הנמצאין (ג) על ספק הרוקין הנמצאין (ד)
 על
 הר"ב דכוליה מספקא לן אס ישבה עליהן אשתו נדה. עיין מ"ס בספ"ב דחגיגה: ע"ל ספק כלים הנמצאים. עיין במשנה
 ב' פרק ח' דשקלים: ע"ל ספק הרוקין. עיין שם בריש הפרק:

ה ועל ספק עפר בגדי וכו'
 על עפר וזביח ספק לוח.
 הרוקין הנמצאים בגדי וכו'
 ומצאנו הכר סיכה הנמצאים

תוספות הדשים
 ה במשנה על ספק
 הרוקין. תלתא תנאים
 איכא הכא אבל כפ"ק
 דשבת אין הגורסא קוואין
 שם אלא ר"י ות"ק וגו' וכו'
 חס ר"י ויבוא אומר
 אף על ספק מגען כרס'
 תולין כרס' עהור (הר"ש)

אלוהו רבה
 ה על ספק הרוקין.
 ולא גרסין הנמצאין
 דלמי' שזעה אחת כע"ז
 או כעניית או כותית כל
 הרוקין שבער טמאין
 כדמין לקמן (פ"ה ח).
 על ספק מי דגלי אדם
 שכן כע"ז מי דגלי כהמה.
 דלפי' כמי' פקן קמא
 דשבת (ט"ו ב) דכשהו זה
 אלא זה יכרות טפי סת'
 על אדם ויבא אלא ספק
 אדם:

על

כפי'

מלאכת שלמה

על עפר. אית דגרסי על ספק עפר: על ספק הרוקין הנמצאים. כך מלאכת מונה:

יבין

תפארת ישראל

בויעז

הזה, גשרפת: בא) ר"ל אס ודאי נגע או נשא אדם. או בלי
 או מאלל שודלוי נגעו בנגס שבה מוח"ל. בג"כ מטמא צמגט
 ובמשא. מספק שמא טמון בו עלם כשעורה [אהלות ס]. ולפיכך
 אס אח"כ נגע בתרומה. או שנגעה התרומה בנגוס בעלמה.
 טמאה וגשרפת. ולא חש תנא לפרש דמייורי בנגוס דוקא. דהרי
 רק בנגוס כבדיותו גזרו [כספ"י דאהלות]. אבל עפר של זה או זה
 טהור (-): (ב) שנגעו. או נשא אדם ודאי בגדי ע"ה דגזרו
 עליהן טומאה מספק שמא ישבה עליהן אשתו נדה. מדלוי
 נזרקין או בקיאיין כ"כ בדיוי מדרס כחברוי' [כספ"ב דחגיגה]:
 (ג) שנגע בהן שודלוי. והכונים גזרו על כל כלים הנמצאים
 שיטמאו צמגט גם לאדם וכלים. שמא הכלי טמא צמגט בנות:
 (ד) שנגע או נשא שום רוק הנמצא. אפילו ברה"ש [לח"ש לקמן
 פ"ה מ"ב. דוקא בשם ישראלית שזעה או ערס' בע"ל]. גזרו עליו טומאה
 מספק שמא מזב או נדה והבדיותו הוא [כשבת ט"ב]. אח"כ
 נגע בתרומה או שנגע התרומה בעלמה ברהוק. הר"ב טמאה
 וגשרפת

שורפין עליה תרומה [כשבת טו"ב ורמב"ם פ"ח ה"ח מאהט"ו]
 י"ל הכס לא מהשש ספ"ו דאורייתא גזרו בידים. רק מדלוי כל ידים
 ודאי משמשות הן ודאי נגעו במקום מטוק. והגלוי לתרומה. וא"כ ת"ש.
 ולמא מטביע ליה לרש"י נגד רבותיו [שבת דיד"א ל"ה עסקניות]
 וע"ש. והא דלא השיב הכא נבלת עוף שמא דגמי שורפין תרומה עליה
 [כפ"א מ"ג]. ג"ל דלא נקט הכא רק אותן שגזרו בהן טומאה מספק.
 משא"כ עוף שמא רק משום גזירה מטמא [כפ"א כ"ח]:
 (ה) והר"ב כ' לכל עפר ארץ העמים מספקין ברכב המת. וסיים
 דמטמא צמגט ובמשא. ורמב"ם עליו הגאון מהו' עקיבא זוק"ל.
 הרי רקב אמ"ט צמגט [כר"ב פ"ב דאהלות מ"ב ורמב"ט שם ד"ה
 מלא]. עכ"ל ט"ט. ולפער"ב מוכתב כן גם הר"ש. חס לנו לומר
 ששניהן שנו ברואה. אלא י"ל דהרי בלי"ק אי מטעם רקב נגפו בה.
 למה הקילו חכמים בהן עפי מברקב דבהך אמ"ט רק בנגוס כבדיותו
 וגם אין הגוס מטמא באלל. משא"כ ברכב. ומו החמירו בהו עפי
 מברקב. דסגי בהו בנגוס טהור כפיק של סקאין [כבבורות דע"ב].
 וה"ל מלא חפטים כברקב [כתוספתא פ"ב דאהלות]. נמלא סגירות
 גזרו בהו סתרו זא"ו. אע"כ דרקב דנקטו הוא ל"ד. רק משום
 כסד"א דכיון דביה"פ וה"ל. תרווייהו חד טעם אית בהו. מהשש עלם
 כשעורה [כרמב"ם כאן ובפ"ב דאהלות מ"ג]. להכי הו"ל דכמו לומר
 כשעורה כ"ז או אחר דבר. שאם דקלו אח"כ הגוס ולא מלאו בו עלם
 וכשתנה מראית העלם למראה עפר ולהכי לא מהני דיקאה [כתוספתא
 פ"ה

תוספות רע"ק

ה הרע"ב ד"ה ועל
 ספק עפר
 מספקי' ליה ברכב של
 מת: (א) קשה לי
 דאיך קרני על ודאי
 מגען הא רקב אינו
 שטמא כמגע כמ"ש
 הרע"ב פ"ב מ"ב
 דאהלות. וע' בת"ש
 שם מ"א ד"ה מלא
 תרוד וצ"ע וע' ברש"י
 נדה דג"ז ד"ה
 שומא רקב (ע"א מה
 שכתב רבינו
 פ"ב דאהלות):
 (ד"ה ועל ספקו של
 בגדי ע"ה): (יא)
 ובתום פ"ק דשבת דף
 ס"ו ע"ב כתבו דס' בגדי
 ע"ה משום דעשאום
 כוכים (וכיון דרבנן
 גזרו עשאו רק כמו
 ע"ל מהרש"א) ועל
 ספק רוקין גמי דקאמר
 דחיישי' שזעה של ע"ה
 וע' מהרש"א שם
 ותמצית דבריו לא
 דשורפים משום שזעה
 הרוק של ע"ה דהוי
 ס"ס דהא בוראי מע"ה
 נקרא רק בשם ספק
 כמו בגדי ע"ה. אלא
 דתוב' כתבו שזעה היינו
 בדרך ספק כששם ספק
 רוקין דשזעה היינו רוק
 ע"ה דקרי ל' ספק כמו
 ספק בגדי ע"ה. או
 שבידיו ברוק דעלמא
 ומשום ספק דש"ל זב
 הו' עיי"ש. ואולם
 תמוהים לי דברי תוס'
 נדה דף ל"ד ע"א דהו'
 וזבוב שמא כו' וא"ת
 וזבובי לא שורפי' הא
 שורפין על ספק רוקין
 דע"ה ע"ש. מהימ'
 פסיקא להו בן הרוקין
 באמת א"ת הרוקין רוקין'
 דעלמא ומשום של זב
 הן

דיקה לביה"פ"ר [כפ"ח דאהלות מ"ד] ה"נ להני בנגוס ח"ל. כשנמא בו אדם או אחר דבר. שאם דקלו אח"כ הגוס ולא מלאו בו עלם
 כשעורה יטהר. קמ"ל דנגוס ח"ל החמירו עפי. וחיישינן שמא ברכב נקב וכשתנה מראית העלם למראה עפר ולהכי לא מהני דיקאה [כתוספתא
 פ"ה

משנה אחרונה

דמ"ק דף ה' שאין לנו לומר שנגיע המחרישה עד המת אלא משום
 חומר טהרות. ולמאי דמוקמי מתני' דמ"ו באתחוק טומאה הא דקתני
 התם ספק היתה שם טומאה ספק לא היתה שם טמא ל"ל דה"פ שידוע
 במראה היתה שם והספק הוא שמא צבעה שנגוס לא היתה שטעלה או
 שנאבדה ולא כתיוב"ט שמפרש שם בהפק. והרב שכתב כאן בבית הפרס
 שנכנסה שם תרומה וה"ל לכתוב שנגעה בעפרה. אבל נכנסה משמע
 שנכנסה באוירה ובפ' בתרא דאהלות דאינה מטמאה באלל דלאוירה
 לא גזור בנחש שם קבר. ודוקא באבד שם קבר מטמא נמי באלל ולכך
 כתב הר"ש ג"כ שנכנסה למאי דמ"ד לפרש מתני' באבד אבל למסקנא
 דמייורי בנחש ל"ל שנגעה:

ועל ספק עפר הבא מארץ העמים. גבי בית הפרס לא תני עפר דהתם
 שפיעא לכל טומאתה אינה אלא בנגוס בנגושה או נושאה דלאוירה
 לא גזור אבל ארץ העמים גזור על פוירה לתלות בפ"ק דשבת הלכך דייק
 למיתני הכא שורפין על עפרה:

על ספק בגדי ע"ה. כולה מתני' לענין תרומה איירי כדקתני שורפין את
 התרומה אבל לחולין לפרושים שאוכלין חוליהן כשברה נהי דודאי
 מגען צבנדי ע"ה טמאין כדאמר' בגדי ע"ה מדרס לפרושיין אבל ספק
 מגען לתרומה תולין כדאמר' הכא. אבל לחולין כל ספק מגע עטור
 כדאמר' בס"פ ספק החולין עטור זו עהרת פרישות כמ"ש הרב שם.
 אלא כהתו' פ"ק דנהי דף ל' פ"ב כתבו לענין ככר שט"ג דהך וספק
 אס נפל ע"ג מדף טמא ספקו עטור ומקוי לה החס כטומאה דרבנן
 דקתני מדף כדכתוב עלה נדף. ופירש"י טומאה דרבנן מעלות דהורן
 בקדש בגדי פרושיין מדרס לרוב. ופירש"י טומאה ע"כ וכתבו התו' ולא מפרש
 בגדי ע"ה לפרושיין דהתם לא היינו מקילין כדאמר' על ששה ספקות

הן ומרישא דס' בגדי ע"ה דלמא הפעם דשמיא ישיבה עליהם אשתו נדה דהרי ע"כ מה"ס לא הביאו ריאה מרישא וצ"ע (*אפשר דלכן לא הקשו מרישא דהכרת סברת' שגזרו עליהם שיהיו כזבים הוא מרוק כמו שכתבו בלשונם גזרה משום צינורא דע"ה ואפי' כו' אבל קוש' רבינו הוא ביותר לפי פי' מהרש"א . במ"ש או דמיירי ברוק דעלמא כו') :

משנה אחרונה

וכרחובות משמע ללא נזרו אלא ברה"ר דסתימי עומאים ולא ברה"י ועיין פ"ח מ"ג : שבנגד מי רגלי בהמה. פי' ה' ר' ב אפי"ג דליכא תרי ספיקי וכפירש"ה והתו' הקשו אמאי שרפיין הא בנ"ס תולין ולפי שפחה ה"ל להקשות כן אמתי' גופה כספק בית הפרס איתוי' שורפים הא איכא נמי תרי ספיקי שמה אין שם כשעורה והת"ל ית שם שמה לא נגעה התרומה באותו מקום . אלא י"ל דרש"י ס"ל שאין זה השב ס"ס אלא כד עומאים או לא נגעה בתומאה או לא דמה לי אם אין שם עבס או יש שם ולא נגעה . וכן נמי רגלים מה לא בהמה ומה לי אדם עהור . אלא התו' ס"ל כל שיש שני נדדים לטהר חשיב ס"ס וכ"כ ס"ס דגדה מ"ב ובפ"ק דזכורות מ"ג . ועוד י"ל דנבי בית הפרס לאו ס"ס הוא דספק הראשון ששאריו כולאי שהאדם שנמא בבית הפרס הוא אב לשמא אדם וכלים וכמ"ס הרב ס"פ בתרא דלהלות וכ"כ הר"ש פ"ג דלהלות מ"ה גבי בגדי ע"ה שש"ה הספק

ער ספק מי רגלי אדם כו' . כתב הר"ב ואפי"ג דליכא תרי ספיקות כו' . כ"כ רש"י דשבת . והקשו התוספות * (ד"ה ועל) דלמאי (טמא) כיון דהוי ספק ספיקה . ופירשו דקנט (שהן כנגד) מי רגלי בהמה . משום דכשהן זה אלא זה . הן ניכרות טפי שהן של אדם . וליכא אלא

על ספק מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה (ה) . על ודאי מגעין שהוא ספק טומאתן . שרופין את התרומה (ו) . ר' יוסי אומר אף על ספק מגעין ברה"י (י) . והב"א ברה"י תולין (ה) . וברה"ר מהור (ש) :
שני

מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה . רבותא קמ"ל ללא אמרי' מדהני דבהמה הני נמי דבהמה . ואפי"ג דליכא תרי ספיקי לקולא . ספק דבהמה ספק דאדם ואפילו את"ל דאדם שמה דאדם טהור . ומצ"ס פירש ע"פ התוספות . כגון שנתערבו מי רגלי אדם טמא עם מי (רגלי) בהמה חלי בשוה . והוה שנגד מי רגלי בהמה . ומספקא לן אם בטלו מראיהן של מי רגלי אדם . ויהיו כולן טהורין . או לא בטלו . ויהיו כולן טמאין : על ודאי מגעין שהוא ספק טומאתן . יודע ודאי שנגעו בהן תרומה . אבל אינו יודע אם הן עומאים או לא . כדפרשין ספיקה דכולהו : והב"א ברה"י תולין . על ספק מגעין ולא שורפים משום דהוי ספק ספיקה לקולא ספק נגע ספק לא נגע ואפילו את"ל נגע ספק טמאים ספק טהורים ואין הלכה כר"י דאמר על ספק מגעין שרפיין : אחד

(* נד"ס ובד"ק תיבות אלו המוקפות ליתא

שלמה

ספק מי רגלי אדם שנגד מי רגלי בהמה ופי' דהשתא יש להסתפק שמה של בהמה הן אפילו של אדם הן שמה של הכר הן הכא משמע דעל ספק ספיקה אין שורפיין . ומיהו אין להשנות גזרות חכמים דשעמי נראה להם להחמיר אפילו בספק ספיקה ור"ת ז"ל פי' התם דכיון דהם כנגד מי רגלי בהמה ודאי דפכו"ס הם דישאל היה נפנה ללדדין כדאמרין בהנזקין וקשה לחילוי ודאי הם דישאל שורפים משום דשמה דס"ה הן כדשפירין על ספק הרוקים הגמלאים שהיו בריותא ועוד דאטומאה דפכו"ס לא שרפיין תרומה כדאמרין לקמן עבדו רבנן היכירא דלא לשרוף עלייהו תרומה וקדשים . ונראה לפרש דלהכי נקט כנגד מי רגלי בהמה דלא ניכר שאינם של בהמה שאינם דומין לאותם שנגדן וליכא אלא חד ספיקה אבל אם היה אפשר להסתפק בשל בהמה לא הוה שרפיין דהוי ספק ספיקה . ע"כ בקי"ור :

מלאכת

בפי' רעו"ל ואפילו את"ל דאדם שמה דאדם טהור . אמר המלקט אי נמי כי הוה זה אלא זה מיכרי שהם של אדם שאינם דומין זה לזה וליכא אלא חד ספיקה . הר"ש והרא"ש ז"ל . וגם תוס' ז"ל שם בפ"ק דשבת הכריתו זה הפירוש . ועיין בפ"י הר"ש ז"ל ב"ש ע"י דזבים . וכתבו תוס' ז"ל שם בשבת פ"ק דף ס"ו על ספק בית הפרס נראה לרבינו יתקן דמיידי שחרש בה קצר דטהור מדאורייתא ולא היישיבין לפ"ס כשעורה ולא הוי אלא מדרבנן . אבל שדה שאבד בה קצר הוי ספקא דאורייתא כדמוכח במועד קטן ז"ל להכמים אמאי קאמרי אף ספק מגע ברה"י תולין והתנן בפ"ו דטהרות דכל ספקות ברה"י טמא עכ"ל ז"ל . וכן פי' ג"כ הר"ש ז"ל . אבל רש"י ז"ל פירש בית הפרס כגון תרומה שנגעסה לבית הפרס דהוא שדה שאבד בה קצר והיינו ספק דלא ידעיין אם האהילה על הקבר אם לאו ע"כ . וזה צלחה כחצו כגון עומאים בלובן או באודם וכיוצא בו או שמה נראה להחמיר בזה כמו בספק בגדי ע"ה לכן משכח ביה ספק ספקא ומכאן קשה על מה שפי' רש"י ז"ל בפ"ק דשבת על הך בריותא דעל ששה ספקות וכ' על

בועי

פי"ה דלהלות] . והחמירו בזה בח"ל טפי מביה"ר . משום הרחקה . וכמו שהחמירו בחיורא אף דפכו"ס את"ל צהאל [בימות סא"א] . וברא מתורן גם קו' רתוי"ש שהקשה הרי בראב"ד נז"ך כמה תנאים . אולם מדאיתו לשון של הר"ש והר"ב . הוא ממש דברי רש"י [שבת דטו"ב ד"ה על ספק] . ורק שם ברש"י כתוב בקבר של מת . א"כ כמדומה שגם בלשון הר"ש ור"ב הלופי אומיות יש דקב תחת קבר . ועמא משום תבוסת קבר [באהלות פי"ו מ"ג] :

(ו) ולפי אמרו השגתי . אין דברי קדשם אלו מוטעמים להכי יפה . לד"ק ע"י שמי רגלים הללו הגמלאים משונים במראיתן ממי רגלי בהמה . מזה נדע שהגמלאין הן מי רגלי אדם . דהרי ידוע דמראיתן מי רגלי של כל בע"ח משתנה במראיתו בכל יום לפי מעמד הדם תוך ערקו ביום

תפירת ישראל

ושפרת : (כה) דכמו שגזרו טומאה על מגע ומשא של רוק הנמלא . כ"כ גזרו על מגע ומשא של מי רגלים הגמלאים . וספק שהן מוצב ודכוותי' . והא דקאמר הכא שכן כנגד מי רגלי בהמה . רבו בו הפירושים . דלרש"י [שבת טו"ג] ר"ל אפי' הוא סמוך למי רגלי בהמה . דמסתבר דכמו דהוה של בהמה . ה"ג זה . אפי"ה מטמאין . ואפי"ג דה"ל ספק ספיקה . ספק מבהמה וספק מאדם טהור . והרי על כל ספק ספיקה אין שורפיין את התרומה [גינה לג"ג] . י"ל דאין למדין מן הכללות [עתיבותי' מ"א] . א"ל דספק טהור לא מחשב ספיקה . מדרוב בני עולם עכו"ם . וכרמב"ם [פי"ג מהש"ס ה"ג] הא דקאמר תנא שהן כנגד מי רגלי בהמה . ר"ל שנתערבו שיה בשוה מחלה על מחלה . וקמ"ל שאין אומריין כיון שטומאתן מד"ס ולא אמריין [שבת טו"ג] דוקא בנמלאו נגד מי רגלי בהמה . דהיינו שרואין ספקא . אבל באין מי רגלי בהמה כנגדן . ה"ל ספק ספיקה . דייקין ליה . אבל ספק מגעין אף ברה"י עכ"פ תולין . מדה"ל ספק ספיקה : (ז) שורפיין . ומשמע אבל ברה"י מודה לת"ק דספק מגעין טהור : (ח) כספק מגעין . והיינו משום דה"ל ספק ספיקה : (ט) ללא אסוקי מילתא דחכמים היא . אלא ד"ס היא

יבין

וכמו שגזרו טומאה על מגע ומשא של רוק הנמלא . כ"כ גזרו על מגע ומשא של מי רגלים הגמלאים . וספק שהן מוצב ודכוותי' . והא דקאמר הכא שכן כנגד מי רגלי בהמה . רבו בו הפירושים . דלרש"י [שבת טו"ג] ר"ל אפי' הוא סמוך למי רגלי בהמה . דמסתבר דכמו דהוה של בהמה . ה"ג זה . אפי"ה מטמאין . ואפי"ג דה"ל ספק ספיקה . ספק מבהמה וספק מאדם טהור . והרי על כל ספק ספיקה אין שורפיין את התרומה [גינה לג"ג] . י"ל דאין למדין מן הכללות [עתיבותי' מ"א] . א"ל דספק טהור לא מחשב ספיקה . מדרוב בני עולם עכו"ם . וכרמב"ם [פי"ג מהש"ס ה"ג] הא דקאמר תנא שהן כנגד מי רגלי בהמה . ר"ל שנתערבו שיה בשוה מחלה על מחלה . וקמ"ל שאין אומריין כיון שטומאתן מד"ס ולא אמריין [שבת טו"ג] דוקא בנמלאו נגד מי רגלי בהמה . דהיינו שרואין ספקא . אבל באין מי רגלי בהמה כנגדן . ה"ל ספק ספיקה . דייקין ליה . אבל ספק מגעין אף ברה"י עכ"פ תולין . מדה"ל ספק ספיקה : (ז) שורפיין . ומשמע אבל ברה"י מודה לת"ק דספק מגעין טהור : (ח) כספק מגעין . והיינו משום דה"ל ספק ספיקה : (ט) ללא אסוקי מילתא דחכמים היא . אלא ד"ס היא

וכמו שגזרו טומאה על מגע ומשא של רוק הנמלא . כ"כ גזרו על מגע ומשא של מי רגלים הגמלאים . וספק שהן מוצב ודכוותי' . והא דקאמר הכא שכן כנגד מי רגלי בהמה . רבו בו הפירושים . דלרש"י [שבת טו"ג] ר"ל אפי' הוא סמוך למי רגלי בהמה . דמסתבר דכמו דהוה של בהמה . ה"ג זה . אפי"ה מטמאין . ואפי"ג דה"ל ספק ספיקה . ספק מבהמה וספק מאדם טהור . והרי על כל ספק ספיקה אין שורפיין את התרומה [גינה לג"ג] . י"ל דאין למדין מן הכללות [עתיבותי' מ"א] . א"ל דספק טהור לא מחשב ספיקה . מדרוב בני עולם עכו"ם . וכרמב"ם [פי"ג מהש"ס ה"ג] הא דקאמר תנא שהן כנגד מי רגלי בהמה . ר"ל שנתערבו שיה בשוה מחלה על מחלה . וקמ"ל שאין אומריין כיון שטומאתן מד"ס ולא אמריין [שבת טו"ג] דוקא בנמלאו נגד מי רגלי בהמה . דהיינו שרואין ספקא . אבל באין מי רגלי בהמה כנגדן . ה"ל ספק ספיקה . דייקין ליה . אבל ספק מגעין אף ברה"י עכ"פ תולין . מדה"ל ספק ספיקה : (ז) שורפיין . ומשמע אבל ברה"י מודה לת"ק דספק מגעין טהור : (ח) כספק מגעין . והיינו משום דה"ל ספק ספיקה : (ט) ללא אסוקי מילתא דחכמים היא . אלא ד"ס היא

וכמו שגזרו טומאה על מגע ומשא של רוק הנמלא . כ"כ גזרו על מגע ומשא של מי רגלים הגמלאים . וספק שהן מוצב ודכוותי' . והא דקאמר הכא שכן כנגד מי רגלי בהמה . רבו בו הפירושים . דלרש"י [שבת טו"ג] ר"ל אפי' הוא סמוך למי רגלי בהמה . דמסתבר דכמו דהוה של בהמה . ה"ג זה . אפי"ה מטמאין . ואפי"ג דה"ל ספק ספיקה . ספק מבהמה וספק מאדם טהור . והרי על כל ספק ספיקה אין שורפיין את התרומה [גינה לג"ג] . י"ל דאין למדין מן הכללות [עתיבותי' מ"א] . א"ל דספק טהור לא מחשב ספיקה . מדרוב בני עולם עכו"ם . וכרמב"ם [פי"ג מהש"ס ה"ג] הא דקאמר תנא שהן כנגד מי רגלי בהמה . ר"ל שנתערבו שיה בשוה מחלה על מחלה . וקמ"ל שאין אומריין כיון שטומאתן מד"ס ולא אמריין [שבת טו"ג] דוקא בנמלאו נגד מי רגלי בהמה . דהיינו שרואין ספקא . אבל באין מי רגלי בהמה כנגדן . ה"ל ספק ספיקה . דייקין ליה . אבל ספק מגעין אף ברה"י עכ"פ תולין . מדה"ל ספק ספיקה : (ז) שורפיין . ומשמע אבל ברה"י מודה לת"ק דספק מגעין טהור : (ח) כספק מגעין . והיינו משום דה"ל ספק ספיקה : (ט) ללא אסוקי מילתא דחכמים היא . אלא ד"ס היא

וכמו שגזרו טומאה על מגע ומשא של רוק הנמלא . כ"כ גזרו על מגע ומשא של מי רגלים הגמלאים . וספק שהן מוצב ודכוותי' . והא דקאמר הכא שכן כנגד מי רגלי בהמה . רבו בו הפירושים . דלרש"י [שבת טו"ג] ר"ל אפי' הוא סמוך למי רגלי בהמה . דמסתבר דכמו דהוה של בהמה . ה"ג זה . אפי"ה מטמאין . ואפי"ג דה"ל ספק ספיקה . ספק מבהמה וספק מאדם טהור . והרי על כל ספק ספיקה אין שורפיין את התרומה [גינה לג"ג] . י"ל דאין למדין מן הכללות [עתיבותי' מ"א] . א"ל דספק טהור לא מחשב ספיקה . מדרוב בני עולם עכו"ם . וכרמב"ם [פי"ג מהש"ס ה"ג] הא דקאמר תנא שהן כנגד מי רגלי בהמה . ר"ל שנתערבו שיה בשוה מחלה על מחלה . וקמ"ל שאין אומריין כיון שטומאתן מד"ס ולא אמריין [שבת טו"ג] דוקא בנמלאו נגד מי רגלי בהמה . דהיינו שרואין ספקא . אבל באין מי רגלי בהמה כנגדן . ה"ל ספק ספיקה . דייקין ליה . אבל ספק מגעין אף ברה"י עכ"פ תולין . מדה"ל ספק ספיקה : (ז) שורפיין . ומשמע אבל ברה"י מודה לת"ק דספק מגעין טהור : (ח) כספק מגעין . והיינו משום דה"ל ספק ספיקה : (ט) ללא אסוקי מילתא דחכמים היא . אלא ד"ס היא

ז' אלו ספיקות שטירו חכמים. עיין מ"ש בזה במ"ב בשם הראב"ד דאפילו יש בהן דעת לישראל ומס"ה קטני אלו שטירו.

והרמב"ם דכובר דהני נמי דוקא כשאין בהן דעת לישראל. כי קטני אלו לאו למימרא שנשטרו אלו משאר ספיקות. שאע"פ שאר ספיקות עמומות. אלו טהורות. אלא הספיקות שטירו חכמים מטעם שאין בו דעת להשאל מני ואזיל. הכ"מ פט"ו מה' אבות העומדות (הל' ח'): **ספק** נזירות ספק בכורות. אינם ענין לטומאה וטהרה ומענין בן השמיטין הרמב"ם זרפ"ד מה' אבות העומדות. והכנים במקומן ספק טובר ועומד. וספק שתי ראיות (הכ"מ שם הל' א') ושמיטין במ"ב פ"ו ולענין משנתיו נראה צעתי שאלו השנים עשר זב"ד א' מיהרס.

ז' אלו ספיקות שטירו חכמים. עיין מ"ש בזה במ"ב בשם הראב"ד דאפילו יש בהן דעת לישראל ומס"ה קטני אלו שטירו. והרמב"ם דכובר דהני נמי דוקא כשאין בהן דעת לישראל. כי קטני אלו לאו למימרא שנשטרו אלו משאר ספיקות. שאע"פ שאר ספיקות עמומות. אלו טהורות. אלא הספיקות שטירו חכמים מטעם שאין בו דעת להשאל מני ואזיל. הכ"מ פט"ו מה' אבות העומדות (הל' ח'): **ספק** נזירות ספק בכורות. אינם ענין לטומאה וטהרה ומענין בן השמיטין הרמב"ם זרפ"ד מה' אבות העומדות. והכנים במקומן ספק טובר ועומד. וספק שתי ראיות (הכ"מ שם הל' א') ושמיטין במ"ב פ"ו ולענין משנתיו נראה צעתי שאלו השנים עשר זב"ד א' מיהרס.

התרומה: ז' ספק מים שאובים. ספק אם נפלו למקוה זה מים שאובים ופסולו. או לא נפלו. או שראינו שנפלו בו מים שאובים ספק אם היה בהן ג' לוגין שהוא שיעור כדי לפסול את המקוה או לא היה בהן שיעור. וכולו שאר ספיקות מפורשים לקמן בצרפתין: ספק

ברשות היחיד: ז' אלו ספיקות שטירו חכמים (ה) ספק מים שאובים למקוה (ש). ספק טומאה צפה על פני המים. ספק משקין ליטמא. טמא. ולטמא מהור. ספק ידים ליטמא ולטמא וליטהר. מהור. ספק רה"ר. ספק דברי סופרים. ספק החולין ספק שרצים ספק נגעים ספק נזירות ספק בכורות

ז' אלו ספיקות שטירו חכמים. עיין מ"ש בזה במ"ב בשם הראב"ד דאפילו יש בהן דעת לישראל ומס"ה קטני אלו שטירו. והרמב"ם דכובר דהני נמי דוקא כשאין בהן דעת לישראל. כי קטני אלו לאו למימרא שנשטרו אלו משאר ספיקות. שאע"פ שאר ספיקות עמומות. אלו טהורות. אלא הספיקות שטירו חכמים מטעם שאין בו דעת להשאל מני ואזיל. הכ"מ פט"ו מה' אבות העומדות (הל' ח'): **ספק** נזירות ספק בכורות. אינם ענין לטומאה וטהרה ומענין בן השמיטין הרמב"ם זרפ"ד מה' אבות העומדות. והכנים במקומן ספק טובר ועומד. וספק שתי ראיות (הכ"מ שם הל' א') ושמיטין במ"ב פ"ו ולענין משנתיו נראה צעתי שאלו השנים עשר זב"ד א' מיהרס.

ומס"ה קטני אלו שטירו חכמים. עיין מ"ש בזה במ"ב בשם הראב"ד דאפילו יש בהן דעת לישראל ומס"ה קטני אלו שטירו. והרמב"ם דכובר דהני נמי דוקא כשאין בהן דעת לישראל. כי קטני אלו לאו למימרא שנשטרו אלו משאר ספיקות. שאע"פ שאר ספיקות עמומות. אלו טהורות. אלא הספיקות שטירו חכמים מטעם שאין בו דעת להשאל מני ואזיל. הכ"מ פט"ו מה' אבות העומדות (הל' ח'): **ספק** נזירות ספק בכורות. אינם ענין לטומאה וטהרה ומענין בן השמיטין הרמב"ם זרפ"ד מה' אבות העומדות. והכנים במקומן ספק טובר ועומד. וספק שתי ראיות (הכ"מ שם הל' א') ושמיטין במ"ב פ"ו ולענין משנתיו נראה צעתי שאלו השנים עשר זב"ד א' מיהרס.

מלאכת שלמה
מדרכין דאי הוי דאורייתא הוי ספקו לתומרא ועוד כתב שם ראיות אחרות ע"ג: ספק משקין ליטמא טמא. ולטמא אחרים טהור. כספא מפרש כילד ופליג ר' יוסי וסתם תתני' ר"מ כדמשמע בפ"ב דפסחים והתם מפרש עטמא טמא דטומאת עמון דאורייתא לטמא אחרים דרבנן: ספק ידים. כפ' שני דמסכת ידים פליג ר' יוסי ואמר ליתער טמא: ספק ר"ה טהור. היינו ספק טומאה ברה"ה דקיימא לן בכול' תלמודא דטהור. הר"ש ז"ל:

תפארת ישראל

יבין
(א) ולא יביתו להבין בזה לטון הרמב"ם. שכתב הטעם מפני שאין בהן דל"ש. כאילו הוא דבר ידוע שהוא כך. וק' הרי בענין דל"ש בחד נוגע ולא בחד מניע אוליגן [כטועה כפ"א]. ודכו' ורי באבדל"ש. מה אריא הנהו. אפילו מת ונכלה שכן דאורייתא. אם מסופק אם נגע בהן דבר שאין בו דל"ש. טהור. וז"ל. והוא דלא מני תנא הכא מספר גימטא י"ב ספיקות טהור חכמים כמו דנקט מספר במשנה ה' בהטמאים ג"ל דה"ש משים לאין טהרת כולן שוה. דבספק נזירות ובכורות. י"ל שהדבר עתה מכל שכן ספק. והו"ל כאילו לא היה שם ספק כלל. ופטור. ומת"ש באמת הרמב"ם [רפי"ד מהא"ט] שירד למנין למחשב י"ב ספיקות. הו"ל ב' אלו מהכלל. והכנים תחתיהן ב' ספיקות אחרות. ספק עומד וטובר. וספק ב' ראיות. שהתא לא הוכירם. מדלא תנן דק אוחן כמעשה א' הטהור זב"ד במנין שלהן. ובמ"ש רתוי"ט שם ובמ"ש רתוי"ט גם הכא. ובג"ל דה"ש לא נקט במשנה ה' ספק משקין ליטמא טמא. דנקט לה במ"א. היינו מאוס ללא בעי למנקט רק אוחן שאנורו כמעשה א':

דכבר תנא הכי לעיל [במ"א]. הדר תו תנא לה הכא משום משא והאיט. דלא מני להו לעיל. ונקט להו הכא לשמעינן דדוקא בצסק נגע או בצסק הסוט מחלקינן בין לה ליבש. אבל בודלי נגע לא ודאי הסייע אין חולוק בין רוק לח ליבש. אפי' ברה"ה טמא: (ה) אפילו ברה"ה [במ"ב] פט"ו מהא"ט [ה"א]. ולהראב"ד אפילו יש בהנוגע דל"ש (ז) (ש) שמסופק אם נפלו שאובין למקוה החסרה ממ' טאה ונפסל עי"ז. או שידע שודלי נפלו לשם. אבל מסופק אם היה ב' לוגין. או שנפלו שאובין נשורש במקומו מ"ט [מ"א] וכ"כ נזירות ובכורות מפורשים במסכתהן. ורק איך ספיקות לחשב תנא הכא. מפרש ואזיל בצרפתין. ואח"ל כיון דספק משקין ליטמא טמא. הו"ל להתנא למכללה לעיל בין ספק דמשנה ה'. והו"ל על ז' ספיקות שורפין תרומה. כ"ל דה"ש משום ללא דמי ספק למשקין לאיך ספיקות לחשב תנא הכא דכולהו בין ליטמא או לטמא טמא. משא"כ משקין. להכי לא פסיק ליה למכללינהו בהדדי

(ב) וא"ת הרי חבית מים שאובין שגבל לים הגדול הטובל שם לא עלתה לו טבילה דקיימין לספק ג' לוגין שאובין שנשטרו במקום א'. וכבר תרומה שגבל לשם טמא [כמכות דל"א]. אלמא ספק שאובין טמא

משיטין הרמב"ם זרפ"ד מה' אבות העומדות. והכנים במקומן ספק טובר ועומד. וספק שתי ראיות (הכ"מ שם הל' א') ושמיטין במ"ב פ"ו ולענין משנתיו נראה צעתי שאלו השנים עשר זב"ד א' מיהרס. ומס"ה קטני אלו שטירו חכמים. עיין מ"ש בזה במ"ב בשם הראב"ד דאפילו יש בהן דעת לישראל ומס"ה קטני אלו שטירו. והרמב"ם דכובר דהני נמי דוקא כשאין בהן דעת לישראל. כי קטני אלו לאו למימרא שנשטרו אלו משאר ספיקות. שאע"פ שאר ספיקות עמומות. אלו טהורות. אלא הספיקות שטירו חכמים מטעם שאין בו דעת להשאל מני ואזיל. הכ"מ פט"ו מה' אבות העומדות (הל' ח'): **ספק** נזירות ספק בכורות. אינם ענין לטומאה וטהרה ומענין בן השמיטין הרמב"ם זרפ"ד מה' אבות העומדות. והכנים במקומן ספק טובר ועומד. וספק שתי ראיות (הכ"מ שם הל' א') ושמיטין במ"ב פ"ו ולענין משנתיו נראה צעתי שאלו השנים עשר זב"ד א' מיהרס.

טהרות הורק פרק ד

יטמא עד הערב. הא כיצד לפי זכלים טומא בקרקע טהור. דחשיבו כאלו יש מקום לטומאה. ואין הלכה כר"ש: ספק (דוקא דומיא דמשין וזכור שהם מים שע"ג קרקע) תוס' [ר"ה] ירירתו טמא. שדרך אדם כשיורד לבריכה של מים שכל כתיב] ובגמרא שם [וג"ל דיש ט"ס בגי' זו. דר"ש יטמא עד הערב הוא לעיל מקרא דאך משין כו' כמה פסוקים ולכן כ"ל דאלו השחי הידות עד הערב הם ט"ס ולא מיייתי אלא מיטמא. דבהך קרא גופיה דאך משין דבסופו כתיבוטוגט כגבלתם יטמא וכן רש"י לא העתיק אלא יטמא. אע"ג דהו' העתיקו ג"כ עד הערב: רבי יוסף אומר. ספק ירירתו טמא בי. וספק עלייתו טהור. ר' יוסי אומר אפי' מלאכת שלמה

פ"ח בהר"ב ד"ה ספק ירירתו כו' שמתחיל לרחוץ. דייק ר"ב לכתוב לשון רחיצה ולא נקט לטבול. לזו אף בירירתו יטמא כיון שטבל אר"כ. משא"כ דרך עושה דטמא אחר טבילתו: פ"ח תו"ט ד"ה רש"א כו'. עד הערב. וכן הרמב"ם הביא בזה הלשון סוגע בגבלתם יטמא עד הערב: ניומוקי הגר"ב: בת"ש ד"ה ר"י אומר כו' והתבאר. ל"ב. פי' שכבר ביאר למעלה וכמ"ל הר"ב בשמו וא"כ ה"ל כתיב וכר"י ע"ס:

משנה אחרונה שפלה לו. והלכך לא אמרין להעיקר נגדר אחר הטבל. אבל הסך של יתן שם כלפי כבודה שפיר נגדר אחר הכלי. והא דהני פי' דרשה מ"ג קלל של העתה שנתנו ע"ג הסך ר"ה מוסר והבמים משתאין. משמע דבבמים ס"ל כיון שהקלל מונח על הסך האפר נגדר אחר הקלל. היינו ללא כר"ש:

וב"ש סי' כ"ד א"ה תוס': ר"י אומר דרך ירירתו טמא. פי' הר"ב בירירתו דרך שכאם עליו ובטלייתו מתרחקי' וכן השתתף. וזרין טעם דא"כ שפיר ק"ד יהודה דבכל דוכתא קי"ל דבר הרגיל ומזו אינו נכנס בכלל ספק ואמאי פליגי עלי'. ואפשר דטומאה מטובה גמירין והתם מניו אי שקינה לה וכסתרה חור הקינה ומכחה הדבר שנתה ואפ"ה אינה אסורה עד ששתיה אלמא דהכא לא מני מני. וז"ל דר"י מר דקיניו וכסתרה אינו כמו מניו. ואי לאו התוספתא מינין לפרס דר' יהודה מייירי בירד לנדר לטבול טומאתו ובירירתו ספק נעט טמא שעדיין לא טבל ומוקמי' ל'י אחוקה. ובטלייתו מוקמי' ליה בחוקת טהרה ודכותה כפ"ט דנייר מ"ב לבקר טהור ליתמר טמא שחוקה טמא טמא: ר"י אומר אפילו אין שם אלא מלא אדם וטומאה טמא. פי' הר"ב. דטומאה אפה אינה טמאה אפילו נעט ודאי כך מלאכה ט"כ. פי' הר"ש. וזרין טעם

מלכות שלמה מלכות על הארץ ומרבה שרץ לפי מדכתובי הסך כל מקום ששרץ ואפילו על המים כלתחתה חסם בניר. ועיין בפ' הר"ש ז"ל. ר' יוסי אומר אפילו וכו' וכן הלכה ומשמע שאין עליו חולק: ספק

תפארת ישראל יבין

במקום: מג) בין שהמים בכלי או בקרקע. אם מסופק שנגעה בו בשעה שירד לתוך המים. וטעמו כדקאמר בחוספתא דכשיורד לתוך המים. הרי המים עולים. ועי' הדברים הלפניו בזמן מתקרבין אל גוף הכא לתוכן. ומסתבר שעי"ג נעשה הטומאה בהטור. אבל כשעולה מהמים. המים שוקעין. ועי"ג הדברים הלפניו בהן מתרחקין מגוף טהור. ולכשי מתסבב

ל'י אמות דפטור. כיון שלא זרקו לאותו מקום שנהה שם אח"כ [ודו"ק]. וכ"כ בחבילה בידי ורין. לא מתסבב הלכות. אלא כמתגלגל ופטור [בשבת קנ"ג]. ללא קי"ל כן עושי דס"ל מהלך כעומד דמי [שבת נ"א]. אבל כהי' אשכח שתייה האנוח נח על המים ודאי בזרקת לים חיוב. דמים מחשבו מקום לענין שבת. תדע דהרי בזרק מים ע"ג מים מחשב שפיר מקום הנחה. ונ"ל עוד דזה כוונת רש"י [שבת דקט"ה] שכתב בהסוגיא דזרק ונה על המים ומייירי בזרק מים ע"ג מים. וכונת רבינו משום דרק בזרק מים אמרין בשבת [דה"ב] דמחשב כנה. אבל שאר דבר דבר כשיורקהו למים יהיה ק"פ והלך להכי אין כוון הנחה. ועל כרחק מ"ש הרמב"ם [פי"ד משבת הכ"ג] דזרק ונה על המים דחיוב. וכמש"ל. נמי רק בכה"ג מייירי. ובהא יתורין מה דקאי כסוגיא דנייר [דסד"ה] דמבטיח לן בטומאה בכלי והכלי ק"פ על המים אי מחשבא כיון לטומאה מקום. דהרי הטומאה נחה בהכלי. או דילמא דמדדכלי ק"פ. הו"ל כאין לטומאה מקום. וקאמר תו. ואת"ל בחר כלי אוליגן. ופי' רש"י וחוסי' התם דר"ל דמדגחה הטומאה תוך הכלי הו"ל כיון לה מקום. וק"ל לפי מ"ש הרמב"ם [פי"ח דב"מ ה"א]. ופי' דב"מ ה"ב] בשם הגאונים. דכל את"ל שפסותה היא. וקיי"ל הכי. וגם הרמב"ם סי"ל כהגאונים כהא [כרמ"מ פי"ה משבת הכ"ו]. ופי"ח מגירושין ה"ו וחי'. והגם שיש לכאורה להקשות על זה. דהרי אמרין בש"ם [עירובין ז"ג סע"ה] ומסקינן והלכתא בעינן לקולה. והרי הא ללא כאת"ל דקאמר מקמי הכי וע"ס. וי"ל דהך כלל'א דגאונים לא נמשך לן רק היכא ללא קאמר הש"ס איפכא. וכן הדיון גם בשאר כלל שמשורו לנו רבותינו. וא"כ לפי כלל זה. דכל את"ל שפסותה הוא. גם באיכטיה דנייר בטומאה בכלי ק"פ. קיי"ל כפי פי' רש"י וחוסי' הג"ל דכמונה דמי. וק"ל לפי"ו מה קטעי הש"ס [שבת ד"ב] באנו בכלי וכלי ק"פ מה. מי הוה כנה או לא. ומסיק בתיקו. ואמאי. והרי כבר נפשטה איכטיהו או בנייר. ואע"ג דלאשכחן כמה אבטיות בש"ם [פי"ד משבת הכ"ג] דבזרקת בחד דוכתא בתיקו. ונפשטו במקום אחר [כיוס' פי"ו סח"א ד"ה תיקו]. והבא ח"ה לומר כן. דהרי גם הרמב"ם [פי"ג משבת ה"ד] פסק באנו בכלי דפטור. וע"כ דה"ט דמדלח אפסותה איכטיהו הו"ל ספקה וז"ל לחייבו קרבן בשוגג ועינש במויד. ואמאי והרי נפשטה אבטיות זו באת"ל דנקט בנייר. ואת"ל דהרמב"ם לא ס"ל כרש"י וחוסי' שפירשו דהך את"ל בחר כלי אוליגן דקאמר בש"ם נייר היינו בחר השרץ שמונה בהכלי. אלא דהרמב"ם ס"ל דהך את"ל בחר כלי אוליגן. ר"ל בחר הכלי אף על המים. ולאו כמונה דמי. ולפיכך שפיר פסק הרמב"ם [פי"ג משבת ה"ד] באנו בכלי דפטור לענין שבת. דלאו משום ספק פטר ל'י. אלא מדודלחי לאו כמונה דמי. והיינו משום דהך פטע הש"ס כן באת"ל כסוגיא דנייר. ליתרא. דהרי הרמב"ם גופיה [פי"ד מהל"ט ה"ד] פסק באבטיות דנייר דכמונה דמי. והיינו ע"כ כמ"ש רכ"מ דס"ל דמ"ש הש"ס שם את"ל בחר כלי אוליגן בחר השרץ שנה בהכלי. וכפי' רש"י וחוסי' כמש"ל. וס"ל להרמב"ם בכל את"ל דפטותה היא. וא"כ ק' הרמב"ם ידידה ארדייה. ולמה פסק הכלי שבת דפטור באנו בכלי. ודורוק לומר דאע"ג דלענין טומאה מחשב הנחה. אפ"ה לענין שבת דבעינן מלאכה חובה. מספקין אי מחשב מלאכה. וכדמתקלין כה"ג ודורוק לומר דאע"ג דלענין טומאה מחשב הנחה. אפ"ה לענין שבת דבעינן מלאכה חובה. מספקין אי מחשב מלאכה. וכדמתקלין כה"ג ודורוק לומר דאע"ג דלענין טומאה מחשב הנחה. אפ"ה לענין שבת דבעינן מלאכה חובה. מספקין אי מחשב מלאכה. וכדמתקלין כה"ג ודורוק לומר דאע"ג דלענין טומאה מחשב הנחה. אפ"ה לענין שבת דבעינן מלאכה חובה. מספקין אי מחשב מלאכה. וכדמתקלין כה"ג

במשנה ולכלים טהור לפי שהמקום עמום שימחו כליו הם מדכנין. ספיחה לרבץ לקולא (הרמב"ם):

תו"ם ד"ח כיצד בתוספתא בזה שכתבתי וז"ל אלא דמטיס והיטו מני לטמא אחרים שהלך לו המסקא וז"ל. כמו חלב ורובע שקראו. ועמיהו לר"מ כתב הר"ם דבכ"ד דהמים בעלים לגבי העיסה:

כיצד שתי חציות כו'. מדקתני כיצד משמע דברישה דמקל לבין הככרות מודה רבי וסי. וכן מוכח בתוספתא בזהדיא. ויש ליתן טעם דרישא ספק נגע. אבל הכא העיסה עמומה נעשית מן המשקים. וקשה דבספ"ק דפסחים [דף ט"ו] אמרינן דר' יוסי קסבר דטומאת משקים לטמא אחרים דאורייתא (כדפי' הר"ב שם וכו'). וי"ל דהתם בפרק כל הסוגיא אמרינן דר"י בשיטת ר"ע רבו אמרה. וליה לא ס"ל. אלא קסבר אליבא דנפשיה. דטומאת משקין לטמא אחרים דרבנן. הר"ם (ועיין בתוספתא דפסחים סוף דף ט"ו ד"ה ר"י) ולי ולכלים טהור (יה). כיצד שתי חביות (ו) טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא. דריש קרא וכל משקה אשר ישפה בכל כלי יטמא. לטמא ספק משקים כו'. וזבימות פ"ג משנה ג' ו' דייקי'. זו היא למוטו מאי כו'. ומל' התוספתא זה אחרים. הילכך ספק משקין לטמא איובלין טמא: מוכיח

שלמה מלאכת
דהדר ביה ר' יהודה. ור"ם בתוספתא ס"ל כר' יוסי הר"ם ז"ל. ועוד כתב מה שכתבתי אני לעיל סימן ט' דהתם בפסחים בפרק כל הסוגיא אמרינן דר' יוסי בשיטת ר' עקיבא רבו אמרה וליה לא ס"ל אלא קסבר אליבא דנפשיה דטומאת משקים לטמא אחרים דרבנן והיהוה תוספתא אליבא דר' עקיבא אבל ספיח דקתני בתוספתא לא זהו ספק משקים שנהלקו עליו חממים לאו אפלוגתא דרישא קאי אלא אמתינ' קאי דקתני אליבא דנפשיה ופלגי בשתי חציות ששעה עיפה מאחת מהן דר' יוסי חשיב

שלמה מלאכת
ימאח פ"י יבשר וסברת ת"ק דמתני' וסברת ר' יוסי הרי שלשה סברות קולור מהרמב"ם ז"ל. כיצד שתי חציות וכו' מדקתני כיצד משמע דאע"פ דסבר ר' יוסי טומאת משקים לטמא אחרים דאורייתא מודה ברישא בספק מנע דטהור ולא מעמא אלא היכא עשקה מן המשקה אוכל והיינו נמי לטמא אחרים שהלך לו המשקה ונעשה אוכל כמו חלב ורובע שקראו והכי איתא בתוספתא בזהדיא ות"ק דר' יוסי היינו ר"מ כדמוכה בתוספתא ובפ"ק דפסחים ור' אלעזר ס"ל כר"מ ור' יהודה פליגי בתוספתא וקאמר לכל טמא דקסבר לטמא כלים גמי דאורייתא ואמרי' התם בפסחים

מלאת
ימאח פ"י יבשר וסברת ת"ק דמתני' וסברת ר' יוסי הרי שלשה סברות קולור מהרמב"ם ז"ל. כיצד שתי חציות וכו' מדקתני כיצד משמע דאע"פ דסבר ר' יוסי טומאת משקים לטמא אחרים דאורייתא מודה ברישא בספק מנע דטהור ולא מעמא אלא היכא עשקה מן המשקה אוכל והיינו נמי לטמא אחרים שהלך לו המשקה ונעשה אוכל כמו חלב ורובע שקראו והכי איתא בתוספתא בזהדיא ות"ק דר' יוסי היינו ר"מ כדמוכה בתוספתא ובפ"ק דפסחים ור' אלעזר ס"ל כר"מ ור' יהודה פליגי בתוספתא וקאמר לכל טמא דקסבר לטמא כלים גמי דאורייתא ואמרי' התם בפסחים

מלאת
ימאח פ"י יבשר וסברת ת"ק דמתני' וסברת ר' יוסי הרי שלשה סברות קולור מהרמב"ם ז"ל. כיצד שתי חציות וכו' מדקתני כיצד משמע דאע"פ דסבר ר' יוסי טומאת משקים לטמא אחרים דאורייתא מודה ברישא בספק מנע דטהור ולא מעמא אלא היכא עשקה מן המשקה אוכל והיינו נמי לטמא אחרים שהלך לו המשקה ונעשה אוכל כמו חלב ורובע שקראו והכי איתא בתוספתא בזהדיא ות"ק דר' יוסי היינו ר"מ כדמוכה בתוספתא ובפ"ק דפסחים ור' אלעזר ס"ל כר"מ ור' יהודה פליגי בתוספתא וקאמר לכל טמא דקסבר לטמא כלים גמי דאורייתא ואמרי' התם בפסחים

תפארת ישראל

בויע
דעתי כמותי דתיקא לי מילתא טובא לאוקומא למשנתנו שאירע הספק בשעה שנה טומאתה. ובמשנה א' דפרקין נוקמה שאירע הספק בשעת זריקה והרי ב' המטות הלשון שזה שורקה בין הככרות. ותו גם הסברא בעממה לפענ"ד רחוקה. דנימא דכשאיירע הספק מנע בשעה שורקה לא הו"ל כיש בדל"ש. וכשאיירע הספק אחר שנה. הו"ל טוב כיס בדל"ש מדבא למקום זה ע"י כה אדם. אמתה. הרי הוספק הדבר ע"ג

יבין

יבין
דאורייתא. הלכך ספק משקין לטמא אוכלין טמא (יז). (ג) דכלי אמקצ"י מדאורייתא רק מחספ"י. ורק ביה"ב דבר גזרו שמשקין יטמאו כלו. מגזירת של זב וזבה. הלכך הו"ל ספיחה לרבץ ולקולא: (ט) וכלל א' מים: ה'

מהאדם ע"י הוריקה שדעתי כמותי דתיקא לי מילתא טובא לאוקומא למשנתנו שאירע הספק בשעה שנה טומאתה. ובמשנה א' דפרקין נוקמה שאירע הספק בשעת זריקה והרי ב' המטות הלשון שזה שורקה בין הככרות. ותו גם הסברא בעממה לפענ"ד רחוקה. דנימא דכשאיירע הספק מנע בשעה שורקה לא הו"ל כיש בדל"ש. וכשאיירע הספק אחר שנה. הו"ל טוב כיס בדל"ש מדבא למקום זה ע"י כה אדם. אמתה. הרי הוספק הדבר ע"ג

מהאדם ע"י הוריקה שדעתי כמותי דתיקא לי מילתא טובא לאוקומא למשנתנו שאירע הספק בשעה שנה טומאתה. ובמשנה א' דפרקין נוקמה שאירע הספק בשעת זריקה והרי ב' המטות הלשון שזה שורקה בין הככרות. ותו גם הסברא בעממה לפענ"ד רחוקה. דנימא דכשאיירע הספק מנע בשעה שורקה לא הו"ל כיש בדל"ש. וכשאיירע הספק אחר שנה. הו"ל טוב כיס בדל"ש מדבא למקום זה ע"י כה אדם. אמתה. הרי הוספק הדבר ע"ג

כך לשון הר"ם והר"ב וכו' הוא לשון הנמרח (פסחים ע"ב). ולכאורה מלת אחרים סתמא משמע דס"ל לר' יוסי דמשקין מדאורייתא בין לחתיך ובין למשקין. והא דנקט במתני' לאובלין עמאין לאו דוקא. דה"ה למשקין. אלא נקט אוכלין מדבעי למנקט בכיול עיסה שבה אוכלין. א"כ כל"י משקין בכלל אוכלין [בשכונות כב"ב]. וכן מפורש בתוספתא דמכילתין [פ"ה] דמיתרי ר' יוסי כמה פניו כיצד על דבריו. ובכמה מהן אמר בפרוש לאובלין ולמשקין עמאין וכלים טהורים וכן העתיק הר"ם לשון התוספתא. ולפענ"ד גם מלשון ר' יוסי במשנתנו לכאולה מוכח כן דאי נימא דאובלין דקאמר ר' יוסי דוקא. אבל משקין למשקין לא עממאי מדאורייתא. א"כ למה שכתב ר' יוסי בסיפא והכי הו"ל למשקין וכלים טהורים. אע"פ דאובלין ברישא לאו דוקא. אלא ה"ה למשקין עמאין. ואע"פ דכלל דוכתי דסתרי

כך לשון הר"ם והר"ב וכו' הוא לשון הנמרח (פסחים ע"ב). ולכאורה מלת אחרים סתמא משמע דס"ל לר' יוסי דמשקין מדאורייתא בין לחתיך ובין למשקין. והא דנקט במתני' לאובלין עמאין לאו דוקא. דה"ה למשקין. אלא נקט אוכלין מדבעי למנקט בכיול עיסה שבה אוכלין. א"כ כל"י משקין בכלל אוכלין [בשכונות כב"ב]. וכן מפורש בתוספתא דמכילתין [פ"ה] דמיתרי ר' יוסי כמה פניו כיצד על דבריו. ובכמה מהן אמר בפרוש לאובלין ולמשקין עמאין וכלים טהורים וכן העתיק הר"ם לשון התוספתא. ולפענ"ד גם מלשון ר' יוסי במשנתנו לכאולה מוכח כן דאי נימא דאובלין דקאמר ר' יוסי דוקא. אבל משקין למשקין לא עממאי מדאורייתא. א"כ למה שכתב ר' יוסי בסיפא והכי הו"ל למשקין וכלים טהורים. אע"פ דאובלין ברישא לאו דוקא. אלא ה"ה למשקין עמאין. ואע"פ דכלל דוכתי דסתרי

אין כהן זיקת תרומה אחר לאוכלים בטומאה אפילו חולין שבעו על טהרת תרומה אין הספק עמאין והיינו ספק החולין זו טהרת פרישות דתן לקמן כמ"ש שם. וז"ל ג"מ לעיסה שילושם בין ובשמן של תרומה והר"ם דנקט מים לאו דוקא. וז"ל דוקא בעיסה פליגי ת"ק ומטהר אבל יבאו המשקין על הככר שכתבתי לעיל שהככר טמא חתיא אפילו כת"פ דניגשו שאני שאין שום משקה עמו כש בעיסה. וכתב הר"ם הך מלתא דמיא לכל הראוי נבילה לכל שהמשקה עומק ואפשר לעמוד על בוריו של דבר אם מן העמאין או מן הטורין ספקו להקל אבל שימנעו וזין אדם יכול להכיר ספקו להחמיר ע"כ. ולא אכין כשיכול לברר אמאי ספקו להקל שאם בא לשאול על המשקה פשיטא דמורין לו להחמיר כדיון ספק משקין עמאין ובכחיל לברר גרע טפי דעד שיכיר לא מהרירין. ואם בא לשאול על הככר בין כך ובין כך טהור כדיון ספק עמאין לטמא. והרמב"ם בכתבו כתב **שמעונו** ה"ו עממה שאין עוד משקה אלא אוכלין על הככר בין כך ובין כך טהור כדיון ספק עמאין לטמא. הא כספק משקין לטמא טהור. וכ"ה דאובלין בחר ככר לנבוי' הוי ספק לטמא. הא ליתא דכי אמרינן ספק לטמא טמא היכא דלאו היה ודאי נגס הוא עממה ליה מדאורייתא השתא דספק הוא הוי ספק דאורייתא אבל אלו המשקין אפילו טהור ודאי מדרבנן הוא לטמא אחרים והשתא דספקי דרבנן אוכלין לקולא. והראב"ד כתב יניגו טמא אפני מראית עין שרואה לא ידע שהספק הוא משום מים ע"כ וגם זה דמוק דבפ"ק דחולין מ"ב אמרי' אפניו טומאה לא משקין טמא שום נורה וכו"ש מפני מראית עין. ולי דברי רבותינו אפשר לומר דשום מבטל אימור מביד ענו ע"ה וזו היינו דקתני בתוספתא דמכילתין ע"ה עד שגיבוי שבעוד המשקה טהור וכה"ל קייט

אין כהן זיקת תרומה אחר לאוכלים בטומאה אפילו חולין שבעו על טהרת תרומה אין הספק עמאין והיינו ספק החולין זו טהרת פרישות דתן לקמן כמ"ש שם. וז"ל ג"מ לעיסה שילושם בין ובשמן של תרומה והר"ם דנקט מים לאו דוקא. וז"ל דוקא בעיסה פליגי ת"ק ומטהר אבל יבאו המשקין על הככר שכתבתי לעיל שהככר טמא חתיא אפילו כת"פ דניגשו שאני שאין שום משקה עמו כש בעיסה. וכתב הר"ם הך מלתא דמיא לכל הראוי נבילה לכל שהמשקה עומק ואפשר לעמוד על בוריו של דבר אם מן העמאין או מן הטורין ספקו להקל אבל שימנעו וזין אדם יכול להכיר ספקו להחמיר ע"כ. ולא אכין כשיכול לברר אמאי ספקו להקל שאם בא לשאול על המשקה פשיטא דמורין לו להחמיר כדיון ספק משקין עמאין ובכחיל לברר גרע טפי דעד שיכיר לא מהרירין. ואם בא לשאול על הככר בין כך ובין כך טהור כדיון ספק עמאין לטמא. והרמב"ם בכתבו כתב **שמעונו** ה"ו עממה שאין עוד משקה אלא אוכלין על הככר בין כך ובין כך טהור כדיון ספק עמאין לטמא. הא כספק משקין לטמא טהור. וכ"ה דאובלין בחר ככר לנבוי' הוי ספק לטמא. הא ליתא דכי אמרינן ספק לטמא טמא היכא דלאו היה ודאי נגס הוא עממה ליה מדאורייתא השתא דספק הוא הוי ספק דאורייתא אבל אלו המשקין אפילו טהור ודאי מדרבנן הוא לטמא אחרים והשתא דספקי דרבנן אוכלין לקולא. והראב"ד כתב יניגו טמא אפני מראית עין שרואה לא ידע שהספק הוא משום מים ע"כ וגם זה דמוק דבפ"ק דחולין מ"ב אמרי' אפניו טומאה לא משקין טמא שום נורה וכו"ש מפני מראית עין. ולי דברי רבותינו אפשר לומר דשום מבטל אימור מביד ענו ע"ה וזו היינו דקתני בתוספתא דמכילתין ע"ה עד שגיבוי שבעוד המשקה טהור וכה"ל קייט

יב ספק הכולין מהו ע"פ ספק ששלים ע"פ

תוספות חדשים

יב במשנה כשעת מציאתו. כגון תמלא שרן שרף ע"ג איתום דלחיתן פ"ט (ה"ט וה"א ע"ג)

משנה אחרונה

יב דלמנין כל אבות מד"ס ולא הכיאה לטומאה ובה: יב ספק הכולין זו סהרה פרישות. פי' הר"ב אם נסתפק להד מן הפרושים נגנע בכגדי פ"ה או אובלי תרומה נסתפק אם נגע בכגדי פרושים וכו'. וכו' הרמב"ם. ולא הכתי פי' זה בשלמא אחד מן הפרושים אם נגע בכגדי ע"ה שפיר דלתרומה תולין על ספק מנעו כדלעיל מ"ה קמ"ל דלחולין פה' אכל בגדי פרושות לאובלי תרומה כיון דעיקר טומאה זו מעלה בעלמא היא אפילו לתרומה שהרין והיינו ספק ד"ס דלעיל ועוד כגדי פרושים לאובלי תרומה נסתפק שו' אם יאכל תרומה היינו ספק תרומה. ועוד אפילו בכגדי ע"ה לפרושים מאי איריא ספק אם נגע בכגדי ע"ה אפילו ספק נגע בשרן או במת טהור. והפי' הכולין ה' כמ"ה הרמב"ם בהבדלו פט"ו מהלכות אה"ט דין ג' דאובלי תרומה לא איריא הכא אלא לפרושים נדקתי זו סהרה פרישות דחולין אל הפרושים שאובלין כהרהר אם נסתפק להן שמה נגע בשרן או

יב זו סהרה פרישות. להגן בגדי עם הארץ מדרס לפרושים. ובגדי פרושים מדרס לאובלי תרומה. ואם נסתפק אחד מן הפרושים שאובלין [תולין] כהרהר אם נגע בכגדי עם הארץ לא נגע. וכן אובלי תרומה נסתפק אם נגע בכגדי הפרושים ונמלא בן לתרומה. ספיקן טהור: ספק שרצים. השליך שרץ בין הככרות. ספק נגע בככרות בשעה שעבר עליהן. ספק לא נגע. אם מלא אורו שאינו טהור. הכי ספק שרצים (ס) כשעת מציאתן (ס). הככרות כשעת מציאתן. וספיקן טהור: ע"ג

בגון דס תבוסה כו' וכגון הא דבבבבב עוף טמא דבמ"ג פ"ק דמכילתין ופירוש דס תבוסה במ"ה פ"ג דהלות: יב ספק שרצים פירש הר"ב

מלאכת שלמה וי"ל דכההיא דנדה מיירי דאפי' דאיכא למומר ספק בשעת עיסוקה כהרהר רחמנא ספק אחרי כן ספקא לקולא וטהור ע"כ: ספק שרצים. כלומר מאי ניהו ספק שרצים דטהור היינו מה שאמרנו כשעת מציאתם כגון שמתא שרף וכו' הר"ם ז"ל ובתוספתא איהו ספק שרצים שטהרו רבמ"ס זהו ספק הזורקים ר' דוסתאי בר ינאי אומר משום ר' יוסי הלך במבוי ושעה סהרה וזה"ל נמלא שם שרץ זהו ספק שרצים ע"כ וכו' פ"ט שנינו הורק טומאה וכו': ע"ג

הפארת יבין

באפי' דלוריימא טהור: (ס) בני אדם שחקנו להם חכמים שיהיו מופרשים זמ"ז. והלו הן. (א) ע"ה. (ב) חבורי האובלין חולין מופרשים. (ג) אובלי מעשר שני. (ד) אובלי תרומה. (ה) אובלי קודש. (ו) מתעסקי צפרה אדומה ובמיו נדה שלה. בכל אלה הו' גזרו חכמים שיהיו בגדי מדרגת כל כת מעמא כהדרם לאותן שהן במדרגה למעלה מהן [כתיבה ית']. ואפי' יש חילוק ביניהן. לטומאת ע"ה חמור מכולן. שגזרו עליו שיהיה כוז לכל דבריו. שגזרו יהיו כהדרם הוז. ומטייתו כהז. ומגעו ראשון הכל כוז ממש. רק שאין גופו עושה משכב ומשכב לבגדי טהור. וגם אין גופו מעמא טהור דבר טהור בשיטתו. ומדעו רובן עושי מלאכה ונשארי משא צעם. ושערו חכמים שאם יגזרו עליהן גם בהך יהיה גזירה שאין רוב הלבד וכולין לעמוד בן [כתום נדה לגי' ד"ה ומיפוק. ומו' מניגה י"ט ד"ה נגד]. משא"כ בשאר ה' כתות המפורשים ה"ל. רק בצבדיהן גזרו שיהיו טמאין זה לזה שלמעלה ממנו כבגדי הוז. אבל לא בגופו ובמעיינותיהן [כתיבה רי"ט מהה"ו]. וששבו דאף דלא חשבין גופו טמא כוז. שיהיה דינו כהה"ו. עכ"פ גופו הוא ראשון לטומאה להכת שלמעלה ממנו. מדע"כ נשא בגדיו שהן מדרס. ולפיכך אם נגע מאכלי של כת שלמעלה ממנו. נעשה שני. וקאמר הכא דאם מסופק א' ממדרגה שלמעלה אם נגע או נשא בגדי אורו שלמעלה ממנו במדרגה טהור ואפילו צריע הספק ברה"י: (ס) כולד: (ס) ר"ל במלא שרץ שרף על הפרושים. אין חוששין שמה לא נפל. אלא חיריקין דכל נבלה או שאר טומאות. דהרי כולן דיייקין להו כשעת מציאתן רק נקט שרצים שמליין. ובתוספתא מפרש דהיינו בזרק שרץ ומסופק

טומאות כשעת מציאתן [לקמן סט"ז]. וי"ל דנקט שרצים. וה"ל. ובתוספתא מפרש דהיינו בזרק שרץ ומסופק

במה הרי הן טהורין שאין להן אלא טומאה ודאית וכו' כפי' הרא"ש. וי"ל דכל הפוסלין את התרומה מגזרת י"ה דבר אם נגעו בחולין טהורין לאובלי חולין כהרהר כיון דאפילו ספק אם נגעו במת וכשרן כהרהר טמא מדאורייתא טהורין לחולין כ"ס מה שיעקרו מדר"ס אפילו ודאן טהור לחולין. עיין מ"ש בזה סוף מה' זכיס. וכשיקרא דין זה דכל ספק לחולין טהור ל"ע על התו' בריש נדה גבי מעת לעת שבגדה שטהור לחולין הקשו שם מ"ש מכל ספק טומאה דעמא ודאי אף לחולין ע"ס. ולכאורה הוא תמוה דהא כהדיא אמרי' הכא כל ספק טהור לחולין. והא דמעל"ע טהור לחולין איתא התם בגמ' דף ז' מעל"ע שבגדה מעמא לחולין שגששו על טהרה קצת ולא חולין שגששו ע"ט תרומה דאפי' דקי"ל כל שדלו. משמא חולין גזרו על ספק לחולין הטבלין לתרומה או לחלה וה"ל נדה ודאי מעמא לחולין אפי' לא גזרו על ספק לחולין. ומסיק התם טעמא ולחולין הטבלין גזרי דפתיכא בהו תרומה אבל חולין שגששו ע"ט תרומה לא פתיכא בהו תרומה ואי בעית אימא הנה מעל"ע אל מת ושרן טהורין לחולין. ונראה דהא דכל הספקות טהורין לחולין היינו לאכילתן בלבד כהפרושים אין חוששין לחולין שלהן לבני ומוותרים לאובלין אבל אם נגעו אלו החולין בתרומה פוסלין אותה והיינו קאמר זהו ספק פרישות כלומר לפרושים מותר וה"ל תנן פ"ג דזבים מ"ב. וכולן טהורין לבני הכנסת ועמאין לתרומה שאין טהורין אלא לבני הכנסת שהם מותרין באכילתן וגבי מעל"ע שבגדה טהורין לגמרי שאין מעמאין תרומה הנוגעת בהן. ומ"מ קשה על התו' דריש נדה שספקו טומאת מעל"ע אחרי טהור לחולין ושאר ספקות טמאין אף לחולין ותיירו משום דמעל"ע הוי טומאה למפרע ולא ילפי' מטובה וכו' ע"ס והא זהו בעלמא קושיא הגמ' הא מעל"ע דודאי טמא חולין ולא גזרו על ספקו כמו שגזרו בשאר ספקות ותירך הנה מעל"ע דרבנן היינו כתיורין התו' בטומאה למפרע הוי בשעה שהיתה עוסקת בטהרות אין לה שום ספק טומאה. מוכח דספק שני שביין אפילו לחולין נרידי טעמא ומוכה התם דלאכילתן קאמר דמיימי עליה מתני' דזבים דכולן טהורין לבני הכנסת אבל ספק שני שביין אינו טהור וכו' מפי' רש"י שם. וכו' ל"ע: ספק שרצים. פי' הרב השליך שרץ לבין הככרות וכו' וכו' הרמב"ם משמע דס"ל דוקא בטומאת שרץ טהור נרקין והיינו כמ"ה הר"ם לעיל מ"י. דזרקין טהרו כמו טומאה לפי ובמס' נזיר אמרי' לא אמרו לפי טהור אלא כשרן ועל"ע בר"פ דתיני מפתה הרמב"ם בחבורו לא העתיק מפתה אלא שרץ. וי"ל דמפרש מפתה גמי שגמא בקר. והא דבר"פ יהיב טעמא דזרק כיון קו דעת לישאל. והכא תני כשעת מציאתן. היינו דכולהו סד עעמא הוא כדפי' כפ"ג: ע"ג

ספק

משנה א ספק מגע טומאה ברה"י ממא רק בב' לריעותא שתהיה הטומאה בתה בשעת הספק מגע ושיהי' הגנוגע יש בו דליש. ולפיכך ספק מגע טומאה אה בשעה שהטומאה נזרקה אפילו אם הגנוגע יש ברליש. או שהגנוגע אין בו דליש אבל הוא כיר אדם שיש בו דליש. או אפילו היה הטומאה פתור. אבל הספק היה בשעה שהטהרה שאין בה דליש נזרקה, סהור:

משנה ב טומאה שכתב בע"ה אפילו עומד. והוא כהן לטומאה מקום [אבל טומאה שביד אדם. אפילו הוא רק. הו"ל כיש לטומאה מקום]:

משנה ג טומאה שכתב בע"ה לא מחשב כיש לטומאה מקום. ולפיכך סהור אפילו הגנוגע יש ברליש. ודוקא באותות הטומאה בפיה באייר. אבל באותות הטומאה בפיה וגררתה על הארץ. הו"ל כיש לטומאה מקום. ולפיכך ביש בהגנוגע דליש טמא:

משנה ד רק ספק מגע סהור בטומאה הנזרקה אבל לא ספק האהיל [או ספק נשא] אבל בשהנשטמא אבדליש אפילו ספק האהיל [או נשא] סהור. השואב הרבה כלים מהבזר. ונמצא טומאה בא' מהן ומסופק אם כישואב היה הטומאה בכלי ונמצא שייך הכלי שנמצא בו הטומאה טמא. או בבזר היתה. וכולן פטאים. אף שבין שהיה הטומאה בתכלי. או מהבזר הרי יש לה מקום. וגם הכלים הללו שבהן הספק אף שאין ברליש עכ"פ מרגולד הספק ע"י שגשאו בו ידיו אדם הו"ל כיש ברליש אפ"ה הכלים האחרים סהורים דאין מחזיקין טומאה ממקום למקום דהיינו מהבלי שנמצא בו השרץ, להבזר. ואפילו יש לב' הכלים שייכות אהרדי. וכגון שעורה מא' להבזר ונמצא שיהי' בהתרתו. לא מחזיקין שבא מחזיקין להתרתו. אבל כנמצא בעליון מחזיקין שיהי' בהעליון בשעה שעורה להתחתון. דמחזיקין טומאה מוטן לזמן אפילו לשרוף עליו תרומה בספק זה ואפילו טמא כליו ביני ביני ממקום למקום ואח"כ נמצא בתוכו טמא:

משנה ה ו' ספקות נידונין כוודאי טמא לשרוף תרומה על ידו. אפילו כשאיירע הספק ברה"י. א) כשנגע או נשא גוש משרה שנחרש בו קבר דטמא מספק. ב) כנגע או נשא גוש מח"ל. דב' גושין אלו מימא חו"ל שטמא טמון עליו עצם כשעורת ממת. ג) כנגע או נשא בגד ע"ה. שטמא מספק שטמא ישיבה עליו אשתו נדה. ד) כל כלי שנמצא. שטמאותו חו"ל מחשש שטמא הכלי טמא. ה) כנגע או נשא רוק הנמצא דב"ט טמא מספק שטמא מוב או נדה וחבירהה הוא. ו) כנגע או נשא טמא מי גרלים הנמצאים שטמאותו מספק. כשיש קצת תוכחה שהוא משרואל. ושטמא מוב וחבירו הוא. וכ"ש הו"ל חלו. ודוקא בוודאי נגען או נשאן. אבל במסופק כן. לא ערפי נמת ושרץ דאורייתא. דברה"ד סהור ורק ברה"י טמא:

משנה ו אף בו' ספקות הכלי. כשיש ספק ספיקא. ברה"י חולין וברה"י סהור. ורק כשהספק ספיקא הוא ברה"י ברוק לה. שכשנגע בו ודאי נשאר קצת ממנו על גופו. וכ"כ כשנגע ודאי ברה"י טומאה יבשה. הו"ל זה או זה המונע על גופו. כמובן ברה"י. החולין בספק ספיקא. אבל כנגע או הסוס טומאה יבשה ברה"י. ויש ספק ספיקא סהור. אבל בכל הגר ו' הח"ל כשיש רק הספק שבעצמו בין כנגע או במשא או בחיטס. שורפין עליו את התרומה. אפילו כשהספק נתרומה ברה"י:

משנה ז י"ב ספיקות נחשבין כוודאי לקולא, אפילו ברה"י. א) במסופק אם נפל ג' לוגין שאובין למקוה החסרה ממי סאה [מפורש במקואות פ"ב מ"ג]. ב) במסופק אם נטמא בטומאה צפה אפילו על פני המים וכ"ש בעצה באייר. ג) במסופק אם משקין טמאין מימא דבר אחר. ודוקא במסופק אם נטמא המשקין מדבר טמא. נטמאין ברה"י. ד) בידים בין שמסופק אם נטמאו. או אם נטמאו לדבר אחר. או אפי' במסופק אם נטהרו. סהור אף ברה"י. ה) במסופק אם נטמא בטומאה דאורייתא ברה"י. ו) ספק ד"ס [מפורש במ"א]. ז) ספק חולין [מפורש במ"ב]. ח) ספק שרצים [מפורש ש"ס]. ט) ספק אם נטמא כנגע [מפורש בנגעים פ"ה מ"ד]. י) ספק נזירות [מפורש בניזיר דף ח' א']. יא) ספק בבזר [מפורש בסוף פרקין]. יב) ספק קרבנות [מפורש במ"ג].

משנה ח ספק טומאה או סהרה צפה במים שבקרקע או שבכלי. ומסופק בו אם נגע טומאה וסהרה אהרדי. אפילו ברה"י סהור. ואין חילוק בין שנוכד הספק כשירדה הטומאה או הסהרה להמים. שע"ז הגוף שהוא כבר במים מתקרב אל הגוף היורד לתוכו. או כשואב מהן ויצא מהמים. דאז מתרחקים ב' הגושין מהרדי. ואפילו כשהמקוה צר מאד. לא אמרינן דמסתבר דנגעו אהרדי הטומאה והסהרה:

משנה ט ספק מחזיקין שמסופק אם משקין טמאין מימא לאוכלין. וכ"ש במסופק אם מימא למשקין או כלים. כיון דטומאת משקין לטמא אחרים מדרבנן. להכי סהור אפילו ברה"י. אבל במסופק אם נטמאו המשקין עצמן. יש חילוק. דאם באטמא דאורייתא. כגון שמסופק אם נטמאו מאדם או מכלי או ממאכל טמא. הו"ל

(ברה"י) ספק טומאה דאורייתא ברה"י וטמא. אבל במסופק אם נטמאו מידים או משקין טמאין. אף ברה"י סהור. ורק במסופק אם נטמא ברה"י. גם בטומאה דאורייתא סהור: **משנה י** ספק משקין לטמא אחרים סהור. היינו אפילו ודאי נגע. רק שמסופק אם המשקין טמאין או סהורין. ואפילו איירע הספק טומאה דאורייתא וספק טומאה דרבנן בהן כאתה. באופן שיהיה החומרא והקולא שבהן סהורין זה את זה. אפ"ה בספק טומאה דאורייתא טמא והספק טומאה דרבנן סהור [כגון משקין שמונת בהן אוכלין. וספק אם נגעו או טומאה דאורייתא בהמשקין. אף שהמשקין טמאין. האוכלין סהורין. כך ב"ל מדלא מצינו במשנה מאן דלפיג בהא על ר' יוסי שמחזיר טפי מר' ק:]

משנה יא ספק ידים סהור אפילו ברה"י. בין שמסופק אם נטמא ידים באוכלין ובמשקין טמאין. או שמסופק אם ידים טמאין מימא לאוכלין ומשקין. או שמסופק אם שיהי' ידיו הטמאות. ספק טומאה ברה"י סהור. וברה"י טמא. ספק טומאה ברה"י. היינו מקום שברוב פעמים אין מצינין שם אירע בני אדם. ואפילו אין מחיצות להמקום. ואפילו שייך הספק לרבים. ואם אירע שם ספק טומאה לאדם אחד או בין ב' בני אדם. ויש בהן דעת לשאול. ולא הו"ל בשעת לידת הספק שם ג' בני אדם. וי"א מכוין. וי"א דאפילו מרוחקין לא היו שם. טמא. וד"ה יש בו ב' מינים. א) ר"ה מכוין. כשזוקים ורחובות. ואפילו מוקף מחיצות ומקורה. ושייך רק אבל היה שם בשעת לידת הספק ג' בני אדם. לרמב"ם אפילו בשעת מרוחקין. ולהראב"ד כשמוכנין יחד ודוקא בשעת הספק. וגם צריך שיהיה הספק לכה"ס בין ב' בני אדם אם נטמא זה או זה [וב"ל דכ"ל במסופק אם נטמאו שניהן או גם אין אחד מהן] סהורין. הג' בני אדם שחשובין ברה"י. צריך שלא יתא הספק אם נטמאו הג' בהשלישי. דאז השלישי הטמא אינו מתחשב. ואפילו כשהן נשים וקטנים. ואפילו אינן בני בריה. כל שיש בהן דעת לשאול. מחשב ר"ה. ספק טומאה ברה"י שורפין עליו את התרומה. אפילו יש חזקת סהרה להנשטמא. אבל בספק ספיקא ברה"י חולין. וכ"כ בספק טומאה ברה"י. אם הספק הוא בין ב' בני אדם. באופן שאחד מהן ודאי מיהו ספק טומאה סהור רק בשיש חזקת סהרה להנשטמא. אבל ביהו לו חזקת טומאה ומסופק אם נטהר. יש חילוק. אם היה טמא דאורייתא. אף שיש לו כמה ספיקות טמא. ואם נטמא רק בטומאה דרבנן. ואפילו רק בספק אחר. סהור. בין ספק טומאה ברה"י או בספק טומאה ברה"י אוליין בתר הסברא בין לטמא בין לטהר. ורק בהסתברות שקולות לטמא או לטהר. כך דינן כמבואר לעיל. וכ"כ אוליין בתר רוב בזה ובה. כרוב תענוקות מסופקין. ומחזיקין טומאה מוטן לזמן אפילו ברה"י. ואין מחזיקין טומאה ממקום למקום אפילו ברה"י. ספק מגע בטומאה צפה במים או באייר כגון שנוזקת, אפילו ברה"י סהור. כל הטומאות בשעת מציאתן בין לטמא ברה"י. או לטהר ברה"י. אינו בכלל ספק. ספק ד"ס יש ג' מינין. א) כל שגזרו שיהיה רק שני לטומאה. וכגון כאלו אוכלין טמאין. ואפילו האוכלין הן רק שני לטומאה. אם היו כשעורו חצי מים. או ששה משקין טמאין רביעית. ואכל או ששה אותן בכדי אכילת פרום. או סהור שגזרו על ראשו ג' לוגין מים שאובין. או מבוי' שבא ראשו ורובו במים שאובין. כל אלו הן שני מדר"ס. ואם מסופק אם אירע כך. אפילו ברה"י סהור. ב) כל דבר שגזרו שיהיה טמא כאב הטומאה. ומסופק אם נטמא בו. וכגון שמסופק אם נטמא בכנעני. או ברם תבוסה. וכ"ש בכלל נבלת עוף סהור שהאוכלו בשעת בליעתו הוא אב הטומאה דאורייתא. כולו בספקין אם נטמא בהן. טמא. וישורפין עליו התרומה אם אירע כך ברה"י. ג) וכל שגזרו שיהיה טמא אם יש בהטמאה אב הטומאה דאורייתא. כגון שנגע או נשא גוש משרה שנחרש בה קבר. או מוחץ לאייר

ספיקו חו"ל ספק ספיקא שתולין בה תרומה:

משנה יב ספק תולין יש בו ה' מדרגות. ע"ה. חבר. אוכל חולין כשהיה. אוכל תרומה. אוכל קודש. מתעסק בפרה ומימה. כל א' חולין לגבי שלמעלה ממנו. ולהכי כל א' מהן שנגע בבגדי אותו שלמעלה ממנו. טמא. ובמסופק סהור. ספק שרץ כשנמצא שרוף על הפירות, סהורין. ובמסופק שטמא היה רטוב כשנפל. סהור. דכל הטומאות בשעת מציאתן. ספק נגעים במסופק אם פשה סהור. ומחללם שבמסופק אם נתמעט כנגע טמא. ספק נזירות בקבל נזירות בתנאי על דבר אחד. ונאבד הדבר. וי"א לברר חיובו, פטור. ספק בבזר בין כבוד אדם או בתמה סהורה או חמור. במסופק פטור מחיובו לכהן:

משנה יג ספק קרבנות. כל המחוייב כפרה. שמסופק אם חייב. סגי בשיביא חטאת העוף [אם חייב בן]. ופטור משאר הקרבנות שחייב. דשטמא חו"ל חולין בעורה:

טהרות השרץ פרק ה

פרק ה א השרץ * והצפרדע י ברשות הרבים. וכן פרק ה א השרץ. שרץ מטמא צמג לא צמחא: צפרדע סהור. ולפי' שצפרדע דומה

מלאכת שלמה

פ"ה א והצפרדע סהור. ועלה קאי אחד שאמר נעתי בזה ונקיעה לבסוף דלדלפליק נקע והאהיל דנקט בתר הלך חסוס דתרווייהו ומחללם

פ"ה א השרץ והצפרדע פ"ה הרכ לצפרדע דומה ללכ וטו ביה. פי' אדם טמאין ממקדק לראות חיזהו הלכ טועה אכל המדקדק יוכל להכיר דאלו הין טוס אדם יכול ל'כיר אין כלן ספק דהא קו"ל ספרות עד כה כל חד הויב

טהרות השרץ פרק ה

שדרך בני אדם להלך. שא"ל לאדם למטע עלמו שלא ילך ברה"ר. הילכך ספק שבלין טהור. אבל מנע. אפשר לאדם. שלא ליגע. הילכך כי מספקא ליה אי נגע או לא נגע ספיקו עמא. ואין הלכה לא כר"ע ולא כר"י: ג' הוזה ושנה. הוזה דעבול יום פוסל התרומה מדאורייתא.

ר' יוסי מטמא בכלן יו. ומטהר בשביל. שדרך בני אדם להלך יו. ואין דרכם ליגע יו. ג' שני שבילים. אחד טמא. ואחד טהור יא. הלך באחד מהם. ועשה טהרות יב. ונאכלו יג. הוזה יג. ושנה יד. וטבל וטהר יז. וחלץ כדפירש הר"ב בסוף זבחים. וכס"א ל"ג כלל ובמשה צגמ' הגירסא טהור:

ב ר"י מטמא בכלן ומטהר בשביל שדרך ב"א להלך וכו'. והווי כאלן לו תקנה. שכ"כ הר"ס דר"י נמי דוקא כשעשה טהרות [מטהר. כמו לר"ע: ג' שני שבילים. ברה"ר. הר"ס: וטהר. כך העתיק הרמב"ם ברפ"ט מה"א"ה. כלומר שטהר בהערב שמש. ולענין תרומה. ובמשה צגמ' הגירסא טהור:]

השרץ

מלאכת שלמה

הוזה ושנה וכו'. בשביל לא שייך רק עומאת מת לזה אמר הוזה ושנה וטבל. הרמב"ם ז"ל: הוזה ושנה וטבל טהור והלך וכו'. לריך למחוק מלה טהור. ואית דגרסי וטהר והלך:

הרי

יבין

תפארת

ישראל

בויעז

תוספות רע"ק

באשט"ו דרבנן. מש"כ הכא שמה טהור לגמרי: יו. בין שהספק במגע או במשא או בנשא. וכ"כ בנגע באלס ואינו יודע אם עמא או טהור היה בכלן עמא מדרבנן: יח. ואל"ל למטע. וכיון דרק מדרבנן עמא אינן. אין גחרין על הצבור דבר שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בו [כפי לוי"א] (ז. יו) וה"ל במסופק אם האסיל בלא הילוך. או בהיסב בלא הילוך. דהרי גם בהכך מטמא. רק נקט ליגע לרבנות. דלע"ג שהוא מעשה קל. אפ"ה אמרינן דאפשר ליזהר שלא יגע בשום דבר עד שיבורר לו שהדבר טהור ודאי ולפיכך גזרו בה רבנן. וכ"כ שאפשר ליזהר בהיסב והלך (ד. יז): כ. ר"ס הן: כא. ואין יודע איזה מהן עמא: כב. ר"ל נגע בטהרות: כג. ביום ג' להילוכו בשביל. או לח"כ: כד. ביום ז' להילוכו או לח"כ: כה. בהערב שמש. דבתרומה קמיירי שריך הע"ש. מדמסויים תלויות. ואע"ג שלא היה לריך להטמא כלל. דהרי סב"י ברה"ר הוא וטהור. אפ"ה הוא עשה כן מדעת עלמו. אי נמי טיורי שנקמא בניתיים בטומאה ודאית אחר שהלך בא' משבילי הני"ל

(ז) וכתב הר"ס דדוקא בעשה כבר טהרות מטהר ר' יוסי בשביל. ואיליה"ק להר"ס. א"כ בכללו הו"ל נמי לר' יוסי לטהר מה"ע. ו"ל לרה"ר ר' יוסי תרתי בעי. שאי אפשר לזהר ושכבר עשה טהרות. אמנם לפי דעת הר"ס דר' יוסי מטהר בשביל רק בעשה טהרות. א"כ ה"ל דמטמא ר' יוסי נמי אע"ג שעה טהרות. ל"ל דבאחריו מחמיר מודה לר"ע להלך בין עשה או לא עשה טהרות. לכיון דבשביל ר' יוסי טפי מר"ע דאף בעשה טהרות מחמיר נביהו. אבל לפע"ד דהקת דוקא בשלשן. דר"ע דנקט לשון מטמא סתמא. והיה מיקל טפי מר' יוסי דנקט לשון מטהר. וגם מלקמן סי' י"ח לכאורה מוכח ללא כהר"ס. אלא דר' יוסי אפילו בניגשה מטהר בעשה כבר טהרות. דל"כ מה קמ"ל מחני' דהתם והרי היא היא כמשנה ג'. ואינו כי רובלא להשב תנא לול. אלא ל"מ נ"ל דבשביל מיקל ר' יוסי טפי מר"ע דאפילו בלא עשה טהרות טהור מדאי אפשר בלי הילוך. ובאויך כר"ע ס"ל להלך בין עשה או לא עשה טהרות: (ח) ורב"א לביטחיה דלעיל אויל. דרק בשום ספק אם נטמאו רבים. מטהר ר"ע ברה"ר. א"כ מפרש הכא לר' יוסי. דדוקא בשביל מטהר. שדרך בני אדם להלך שם. והו"ל כאירע הספק לרבים. שאפשר גם להסיר אירע הספק. מש"כ כנגע: והא

משנה אחרונה

אלא ז"ל דהכא שהשבילן עלמן בספק שרוע שאחד מהן עמא ואין יודע איזו ואע"ג דהשתא הוי תערובת חד בחד ואתחוק עומאה לגבי איסורין כה"כ חשיב כל חד כנופש של איסור. אבל לענין עומאה ברה"ר דמטהרין כל ספק שבו א"כ זה כספק חשיב ולא כודאי וכמו שפירש לקמן. אבל הרמב"ם בהכחור רפ"ט העתיק גם בלא ואינו יודע שפירש לקמן. אבל שזה המהלך לא ידע שאחד מהן עמא והלך ברה"ר והלך נודע לו שאחד מהן עמא ואינו יודע איזהו העמא וזהו מחמת ספק עומאה אבל יודע שזה שמהלך בשני אינו זה שהלך בו ראשונה. ומה שהביאו לפרש כן נכתוב במתני' דלקמן: ונאכלו והוה. וה"ה הוה ואח"כ נאכלו שכל זמן שנאכלו אלו עד שלא נעשו הטהרות השניות עהרות השניות כדן ספק עומאה ברה"ר. אבל אם קיימות הראשונות כשנעשו השניות דע"כ חדא מינייהו עמאות א"ל לטהר אחת מהן כיון שאחת מהן ודאי עמאה ומאי חזית דמטהרת וו טפי מזו ולכך שתיקן תלויות ולשרוף שתיקן א"ל אחת מהן עהרה ואסור לאבדה. ובגמ' פ"ק דנדה דף ז' קרי להו הוכחות פי' שמוכחות וו על וו דידעינן שאחת מהן עמאה ואמר התם דאפילו חולין מטמו. אף ע"ג דכל ספק עהור לחולין כדלעיל ס"ד. וה"ל תנן פ"ב דמקואות מ"ג שני מקואות שפלו שאובין לאחת מהן ואין יודע לאיזו נפלו שניהן עמאין שאין לו כמה יתלה. והיינו כיון שמוכחות ועיקר פסול שאובין מדרבנן ואפ"ה עמאין. וה"ל תנן פ"ט דנדה מ"ג שני נשים שלבשו תורה אחד ומלא בו כתם שתיקן עמאות ואפילו עומאת הכתמים עיקרן מדרבנן וכולהו מהד עמאה כדפי'. והר"ס בפירושו כתב לכן שתיקן תלויות עמא יאכל אדם אחד את שתיקן או עמא יגעו שתיקן בתרומה ע"כ ובמקואות לא שייך טעם זה. ועוד דמשמע דמחש איסור תורה נגעו בה לפי דבריו והרי בכתמים ובמקואות אין חש איסור תורה ואפילו לחולין גרידי אמר בגמרא דמטמו כמש"ל. ועוד לפי טעם הר"ס היה לנו לטהר בנאכלו הראשונות אפילו אחר שנעשו שניות ובתוספתא מפרש דמשנעשו עמאות. והטעם בזה דלאחר שנעשו השניות אם נאכל

האד

א"כ אמאי הכמים מטהרין הא תנן נקמן מ"ז על בגדיו הולכין אחר הרוב. שאני התם דהרוב עמאין ודאי אבל עומאה ע"ה עמאה מספק היא שמה נטמא והוי כספק עומאה ברה"ר. ואע"ג דעל בגדי ע"ה שרטיין אפילו ברה"ר לעיל פ"ד מ"ה. התם לא משום מנע ע"ה להוד אלא דהייש' שמה יטבה עליון אשתו נדה והוה תרי ספיקי להחמיר. אבל מנע ע"ה עמא דמי כמו נגע בחד דהא קמ"ל מחני' נגעתי בזה ואינו יודע אם עמא דמי כמו נגע בחד משניהם דתרייהו כאתחוק עומאה דמו דבאדם מיירי והוי כע"ה לעומאה. וא"ש נמי ליטמא דקתייחד אחד שאמר דה"ל למיתני אמר נגעתי ומאי אהד. אלא בא לומר אחד זה ואחד זה כלומר בין אחד ואינו יודע אם הוא עמא ובין שנים ואינו יודע באיזהו נגע תרייהו הוה כאתחוק ופליגי בה ר"ע וחכמים. והשתא א"ש הא דפי' במתני' דלעיל דר"ע לא פליגי אלא בדאתחוק עומאה וניחא נמי דלא תני הך דינא גבי האהיל והלך והביע אינו יודע אם הוא עמא. דע"ה אינו עמאה בהיסב ולא בנאכל ומדרם אלא כנגע: שדרך ב"א להלך. פי' א"ל לו שלא ילך אבל אפשר לו שלא יגע ע"כ ואלא יגע לאו דוקא דהא גבי שביל אינו ספק מנע אלא ספק האהיל. וז"ל דאפשר נמי שלא האהיל וכ"כ הר"ס והר"ס בר"פ ביהדיא וכתבו דר' יוסי מטהר בשביל משום דהוה ס"ס עמא לא הך עמא ואם הך עמא לא נגע ולא האהיל ע"כ. ואינו מבין למה כתבו טעם אחר ואם התורם במשנה שא"ל שלא להלך. ועוד מ"ש שמה לא האהיל אינו עולה לפי פי' הרב שכתב שהקבר ממלא לרחבו וא"ל שלא יאהיל וכן פי' רש"י פ"ק דפסחים דף י' ונראה דאי משום דהוה ס"ס מ"ט דהכמים אלא ז"ל ליהכמים הוי כדף ספק עמא נטמא לא נטמא וכדפי' בר"פ מ"ה ור"י ס"ל כיון שא"ל שלא להלך חשבי' ליה כמו ס"ס כיון דמ"מ איכא טי' נדרים לטהר כמ"ש בפ"ד:

ג והלך בחד מהן. הכא לא קתיי ואינו יודע באיזו הלך כדמתי לעיל. דבכה"ג תו לא מיתני ליה והלך בשני דמנא ידע שזה שני.

ג שני שבילים פי' פ"ט ח"א: חלופי נרסאות ג וטבל וטהר ג"כ ל"ט ח"א: תוספות חדשים ג במשנה ועשה טהרות. כיון דנאכלו הראשונים מוקמינן לשניות אחרת תי"ס ונאשרינן ליה כדן ספק עומאה כר"ס. מש"כ אם הראשונות קיימות הרי א"י מהן ודאי עמא. ושמה יאכל אדם א' את שתיקן. או יגעו שתיקן בתרומה. ולכך אלו אלו תלויות וכו' שנים שנאלו לשלשן נכתב אחת (הר"ס):

ג (ועשה טהור ונאכלו) [ג] הא דלא נקט נאכלו אחר שהוה וטבל והלך בשני קודם שעשה טהרות ה"ב דהיינו משווי דינא דמתני' רק בשאכלן המהלך דאילו אכלן אדם אחר א"כ כשהוה הוה וטבל והלך בשניו שתיים מטמאין המהלך והאיכל הטהרות הראשונים כדיון דאובל אובלים מטמאין שמה. אלא דינא דמתני' רק באכלן המהלך ואם אכלם אחר שהוה וטבל הטהרות ה"ב שמתות ודאי דאם השביל הא' עמא הרי אכל אובלים מטמאין ובטמאן הטהרות משה נקט מתני' באכל קודם שהוה וטבל. משנה לטלך:

גימיקו הגרי"ב

ג מתני' שני שבילין פי' הראשונות תלויות כו' פי' משנה למלך פי"ט מהל' אבות הטומאות ד"ה עוד ראשו תוס' דל"ה הוה הראשונות עהרות:

יוסי [מן] חליטריך למתני ועשה טהרות. דכ"ע ס"ל לגבי אדם. כמ"ס במ"ב צ"ב צ"ב. חוס' דכתובות דף כ"ז א': ר"י ז"ל בין כך ובין כך טמאים. כתב הר"ב לא נחלקו ר' יוסי ור' יהודה כשבאו לישראל צבת אחת דד"ה טמאין בגמ' פ"ק דפסחים דף י'. וכתבו תוספות דגמ' דר"ה דהיינו מדרבנן. דמלאווייתא אפילו צבת אחת טהורים ע"כ. ומ"ס הר"ב וכשבאו לישראל צבת אחת זה ד"ה טהורים. כתבו תוספות פ"ב דכתובות דף כ"ז א' לא יאכל אדם א' דל"כ יאכל ודאי טומאה

ה תוספות חדשים

ה במשנה שניה כאחד. זה שנייה צמחה ה' ו' שיהיה טמאים פ' האגשים אבל טהרות טעמו תלויות (מן) כדן הקודם ותמע דגבי כפיים שכלו היו רק ספקא לרבנן ואין שורפין רק על שטה סתמיתו ס"ד משנה ה' הלא כחוס' סתמית ל' י"ד ע"ב וככותובת כ"ז ט"ס (מה"ב):

דכ"י אמרי' בפ' שני דשבוטות דף י"ט וכו'. ומ"ס הר"ב על מה נחלקו על הבא לישראל עליו ועל חיבתו כו' ר"י מדמי ליה לצבת אחת דכיון דחיהו ידע באידיך. וידע דכי מטברי ליה לחבריה לא מטברי ליה. סבר ר"י דמיחזי כשקרא. וה"ל בכרכוס. משנה

ה (שניהם כאחד טמאים) [נד] ואם אמר יש בו דעת לישראל וא"ב אין בו דעת לישראל מ"ב כיון דמדינא כל א' בפ"ע ספיקו לקולא כיון דהוי ספק טומאה ברה"ר משה' כמטמאים שניהם ואם היו ב' שביילין רה"י וא' יש בו דעת לישראל וא"ב א"ב דעת לישראל ביה אותו שא"ב דעת ספיקו טהור כיון דראונו ד"ב דעת לישראל ספיקו חוד ג"ב טמא תולין הקלילו בו והב' טהור. תוספתא בה"ש פ"ב דמקואות כפי הגהות המ"ל: (ת"י) ד"ה ועשה טהרות משום ר' יוסי (שור' ע' ב"ב) שהאריך בככותב רבי הת"ש בזה: (תו' הדינים ד"ה שניהם) כאחד. שנעשו תלויות [מן] והרמב"ם כתב כא' והכתבות דשניהם טמאי' מספק וטהרותיהן נשרפות. ובמ"ל תמה דאנאי נשרפות דמ"ס מאדם א' וב' טהרות בכותב' ג' בשניהם תלויות ואינם נשרפים אף דג"כ חד מהם ודאי טמאה:

תוספות רע"ק

ה טהרה מצריכה להו עטילה והואה שלא יגעו שניהם בתרומה בככר אחד דלא תרומה טמאה וזאת והאובל במיתה ואם נגעו שניהם באחד ונכנס למקדש חייב ע"כ. עוד תירצו בפ' שני דכתובות דף כ"ז רעוד יס לומר דמשום דכפי למיתני כרישא הוא ושנה ועבל טהור הלך בשני

שלושה מלאכת

ועשה טהרות. רבי יהודה אומר. אם נשאלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו. טהורין. ואם נשאלו שניהם כאחד לב. טמאים [נד]. רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאים: שני שלמה מלאכת טהרה מצריכה להו עטילה והואה שלא יגעו שניהם בתרומה בככר אחד דלא תרומה טמאה וזאת והאובל במיתה ואם נגעו שניהם באחד ונכנס למקדש חייב ע"כ. עוד תירצו בפ' שני דכתובות דף כ"ז רעוד יס לומר דמשום דכפי למיתני כרישא הוא ושנה ועבל טהור הלך בשני

ה ויבין למתני ועשה טהרות. הרי גם בהאדם הטוגע עלמנו יס ספק זה. י"ל דלר' יוסי חליטריך. דס"ל לעיל בשביל דאפי' לא עשה טהרות טהור. להכי קמ"ל הכא דדוקא כשהספק באדם א'. אבל כשהספק בב' בני אדם שכלו בב' שביילין. אפילו צבת טהרות. אפ"ה שניהם טמאים. ואפילו צבת לישראל ז"ל (לב) כשנשאלו שניהם כאלה ד"ה טמאין מדרבנן. דלך דר' יוסי לעיל מטריח בספק בשביל. היינו רק באירע הספק רק לאחד. ז"ל

ה ואם נשאלו שניהם כאחד טמאין. וגבי שני נזירים שנעלה טומאה ביניהם כה"ר דלמרי' טמאח דמיתו תריוהו קרבן טהרה ולא חילוק לומר דאם באו שניהם כאחד טמאין. דהתם אין שאלה אלא אי מיתויהו קרבן טומאה ופשיטא דלא מיתויהו לבו אפילו באו כאלה דהא דשניהם טמאין הכא חיבו אלא מדרבנן ואי מיתויהו קרבן טומאה הו תולין בטהרה. ומיהו בלא"ה נ"ל דטעמא דהכא לא שייך בשני נזירים. דהא דבאו שניהם כאחד טמאין הכא משום דמזו לטהרות של אדם אחד סלק צבה ועשה טהרות והלך בשני ועשה דלמרי' לעיל אם שתייהן קיימות שתייהן תלויות. וה"ל כשנשאלו כאחד נכתב לב"ד ששתייהן קיימות וא"ל לטהר אחת מהן. אבל נשאלו צבה אח"כ כשבא האחד לשאלו תולין לומר של השני נאכלו ומטהרין לזה. וכשבא השני אח"כ כיון שכבר טהרו לראשון תולין ג"כ של הראשון נאכלו שכל מידי דרבנן תולין בשאפי אומר כדחתן פ"ב דמקואות שאין לו כמה יתלה הא אם יש לתלות תולין וכן ככתמים פ"ט דנדה. והיינו נמי כשבאו צבת אחת אפי' דלאו צבת טומא שילוי א"ל לטהר כיון שכתבר לב"ד ששתייהן קיימות. וכבא לשאלו עליו ועל חברו פליגי מר מדמי ליה לבת אחת הואיל והכרו שלחו נכתבר ג"כ של חברו קיימות. ומר מדמי ליה לזה אח"כ שגם צבה יש לתלות שבתוך שהלך זה לשאלו מזה חברו חכם וטיהר לו ונאכלו דכל דמיתני למיתלי תולין. והלכך נ"ל מ"ס שאפי' ככתובות דף כ"ז דהא דמטהר צבת לשאלו עליו ועל חברו היינו טעמינו שאלו על שניהם כאחד אלא שאלו על שניהם כאחד טמא ח"כ כשבאו על חברו מטהרין ג"כ. אבל שאלו על שניהם כאחד טמא ח"כ כשבאו שניהם כאחד עכ"ל. ולמאי דפי' חיבו מוכרח דבאו שניהם כאחד שאפי' שאלו לנו כמה לתלות כדפי'. ובכתיב יתלה הא דאיתא בירושלמי והביאו הר"ש פ"י דתהרות מ"ו אם בא לשאלו עליו ועל חברו אמרי' ליה שאלו דידך וי"ל ע"כ וא"ל כשבאו צבת אחת נמי נימא להו הכי לילן

אחרונה חד מיתויהו וייתי לבתר חברך אלא דכשבאו צבת אחת כיון שכתבר לנו ששתייהן קיימות הרי מיד הן טמאות וא"ל לנו לטהר אחד מהן ומי לחד כתיב דלעיל מ"ג כיון דשני הטהרות שלו וקום ליה דנפטי' ששתייהן קיימות שתייהן טמאות. והיינו נמי דנקט במתני' הלך האחד ועשה טהרות וחזר והלך השני ועשה. וה"ל למיתני בקצרה ובאו שני והלכו זה באחד וזה באחד ושני שניהם טהרות. אלא דוקא קתיב שהלך האחד ואח"כ השני דאיתא למיתלי שקודם שנעשו השניות כבר נאכלו הראשונות. ויחא נמי דקתיב ועשה טהרות אפי' דבגברי למודייהו שייך נמי הך דינא. אלא משום דכתבנא ג' תני לה לענין טהרות לחלק בין נאכלו לקיימות דמהתם נפקא לן להכא דבאו צבת אחת היינו קיימות דלעיל ומ"ס הנקט בזה"ל דלעיל. אלא שכתב דבאו צבת אחת היינו קיימות נגרי אפילו הן בחזקת טהרה אמרי' להו שצריכין עטילה שמה יגעו שניהם בטהרות ויטמא אחתם דהאחד ודאי עמא או יגעו שניהם באדם ויכנס למקדש ע"כ. ותו"ש כ"ב כתב בשם התו' טעם אחר משום ר' יוסי נקט דבגברי ס"ל כר"ע וזה לא נזכר שם וכבר עמד בשמעה למלך בזה. ולפי הטעם שכתבנו דשיקר החילוק בין באו צבת אחת לזה אח"ל דבצבת אחת ידוע לנו ששתייהן קיימות ובאח"כ תולין א"ש דלא שייך חילוק זה בשני נזירים. ומ"מ איכא למשמע דהא דמטמאין הכא צבאו צבת אחת לא לשרוף אלא לתלות מידי דהוה אשתייהן קיימות דאח"כ טמאין חלוקין ואלו תלויות אבל הרמב"ם בחבורו כתב כן שישרפו וכבר תמה במשנה למלך בזה. וזוהו שכתבנו לעיל דהא דמטהרין בואח"כ משום שחולין נאכלו של הראשון. א"ש א"כ דלאחר שפ"ב דהר דף ע"ו שתי חלרות וזכיינהו שני בתים ונתן זה עירובו בזה וכו' עד שניהם אינם עירוב וזכיינהו שני בתים ונתן זה עירובו בזה וכו' עד שניהם אינם עירוב ועוד דלא בריר לן באחד ששירובו כשר והכא האחד ודאי טהור והא דבפ' כמה מדליקין דף ל"ד לאחד עירוב עליו מבטי' ולאחד בין השמאית וכו' עד שניהם קרו עירוב. שמשע כל ענין אפילו באו צבת אחת. י"ל דלא חייב כס"פ א"כ דהתם בין ספק יטמא או ליליא לא מייבאר כדמא בש"ס חכמי אהר"י. ומיהו לפי הטעם שכתבנו דהכא משום דאיתא למיתלי הוא ממילא ל"ק מהיהא דשתי חלרות. ובכתיב י"ל ליישב דעת הרמב"ם פ"ב מהל' חמץ שכתב שני בתים דזקין וסקל עבד ככר של חמץ ולא ידעין להי מנייהו עיל א"ל לדוק. והקשו עליו עבד אחר היינו שני שביילין וה"ל לכתוב דבאו צב"א לריכין. ולמאי דפי' יתחא דהא דבצבת אחת עמאין דממי לשתייהן קיימות וליכא למיתלי. ובכתבן איכא למיתלי דשכבר אכלה. ואפי' דבצבת טהור שכתבר גדול אין לתלות

טהרות השרין פרקה חוספות יום טוב קפה

ציונים

(משנה ט' פ"ג דכחצות) אפילו אי אחיא כל חדא בפני עלמה. ידעה בגוונא דחידך וידעה שפיר דלכולן מסהדין. ומש"ה מקשינן מינה כו' (כמו שכתבתי שם בס"ד) הר"ן דכחצות :

ז ועל בנדיו הולכין אחר הרוב. כתב הר"ב אס רוב אנשי העיר זכים וזבות דלע"ז דבגדי ע"ה מדרס כדתנן ספ"ג דחגיגה. לאו דע"ה עושבו מדרס. אלא שמה ישבה עליהן אשמו נדה. כ"כ הר"ש. ועיין ר"פ דלקמן ובמ"ה.

וכתב עוד הר"ש דקשה דמשמע דאחיא כר"מ. ולר"מ יומא סמוך מיטוטא לחוקה ואתרע לה רובא (וכמ"ס הר"ב בפ"ג מ"ח) ע"כ. ולפי מ"ס לעיל פ"ג (מ"ט) תירוק א' של תוס' לא ס"ל ר"מ סמוך מיטוטא לחוקה אלא מדרבנן להחמיר [וי] :

ו שני כברים אחד טמא ואחד מהור. אבל את אחד מהם. ועשה טהרות. ובא חבירו ואכל את השני. ועשה טהרות. רבי יהודה אומר אם נשאלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו. טהורין. ואם נשאלו שניהן כאחת טמאים (ג). ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאים :? מי שישב ברה"ר. ובא אחד ודרס יד) על בגדיו. או שרקק לה) ונגע ברקו. על רוק שורפים את התרומה(י) ועל בגדיו הולכין

על בגדיו הולכים אחר הרוב. אס רוב אנשי אחת העיר זכים וזבות שורפין : מלאכת שלמה

דכחו לישראל שניהם בנת אחת אלא מיירי שאל על עלמו וטוהרוהו ואח"כ בא לישראל על חצרו דמר מדמי ליה לבת אחת כיון שאל על שניהם במעמד א' ומר מדמי ליה לזה אחר זה כיון שטוהרוהו קודם ע"כ. וביבולטמי דתרומות פ"ו דף מ"ה. ועיין במ"ס שם פ"ו סי' ה' : ו שני כברים אחד עמא ואחד טוהר וכו'. היינו ספק דברי סופרים דתנן בפרקין דלעיל ספק דברי סופרים אכל אוכלין סמאים

ספק לא אכל : ו מי שישב וכו'. ברקו על רוקו הרישי נקדם בשוק ה"ר יהוסף ז"ל וגם כתב ס"א ועל בנדיו הולכין אחר הרוב ע"כ :

ועל בנדיו הולכין אחר הרוב. אס רובן זבין וזבות שורפים ואס רובן כעננים חולין שאין שורפים על סומאם כענני אכל אין לומר אס רובן עמי הארץ דלא גזרו עומאת מדרס על עמי הארץ כדמכח לקמן פ"ג

ספק לא אכל : ו מי שישב וכו'. ברקו על רוקו הרישי נקדם בשוק ה"ר יהוסף ז"ל וגם כתב ס"א ועל בנדיו הולכין אחר הרוב ע"כ :

ועל בנדיו הולכין אחר הרוב. אס רובן זבין וזבות שורפים ואס רובן כעננים חולין שאין שורפים על סומאם כענני אכל אין לומר אס רובן עמי הארץ דלא גזרו עומאת מדרס על עמי הארץ כדמכח לקמן פ"ג

ספק לא אכל : ו מי שישב וכו'. ברקו על רוקו הרישי נקדם בשוק ה"ר יהוסף ז"ל וגם כתב ס"א ועל בנדיו הולכין אחר הרוב ע"כ :

ועל בנדיו הולכין אחר הרוב. אס רובן זבין וזבות שורפים ואס רובן כעננים חולין שאין שורפים על סומאם כענני אכל אין לומר אס רובן עמי הארץ דלא גזרו עומאת מדרס על עמי הארץ כדמכח לקמן פ"ג

ספק לא אכל : ו מי שישב וכו'. ברקו על רוקו הרישי נקדם בשוק ה"ר יהוסף ז"ל וגם כתב ס"א ועל בנדיו הולכין אחר הרוב ע"כ :

ועל בנדיו הולכין אחר הרוב. אס רובן זבין וזבות שורפים ואס רובן כעננים חולין שאין שורפים על סומאם כענני אכל אין לומר אס רובן עמי הארץ דלא גזרו עומאת מדרס על עמי הארץ כדמכח לקמן פ"ג

ספק לא אכל : ו מי שישב וכו'. ברקו על רוקו הרישי נקדם בשוק ה"ר יהוסף ז"ל וגם כתב ס"א ועל בנדיו הולכין אחר הרוב ע"כ :

טהרות השרץ פרק ה

ר עובדיה מברטנורה

חכמים פתחים מ"א ע"ס ט"ז

אלוהו רבה

ז נגע בא' בלילה בו' וחכמים כטמאין כלא ראהו תי מעכרב אכל ראהו תי מעכרב מודים חכמים לר"מ שהוא טהור כדתיב: בתוספתא נגע בא' בלילה וזוהי יודע אם חי אם מת ובשאר מצואות מת ר"מ טהור וחכמים מעמאין שכל הטומאות כשעת מליאתן ומודים חכמים לר"מ שאם ראהו תי מעכרב אפי"ם שבה שחיתו ומלאו מת טהור מפני שזה ספק ר"מ :

אחר הרוב (י). ישן ברה"ר ועמד. כליו טמאים מדרס (ח) דברי ר"מ. (וחכמים מטהרין יט). נגע בא' בלילה. ואין יודע אם חי אם מת

כליו טמאין מדרס. אע"ג דבישב ובה אחר ודרס. הולכין אחר הרוב. ישן שאני דחיישין שמא רוב בני אדם דרכו על בגדיו ואחד מהן זב או

זבה: וחכמים מטהרין. כיון דהוי ספק טומאה ברה"ר טהור. שמא לא דרס כלל: נגע בא' בלילה. ברה"ר דוקא מיירי: וחכמים

שלמה מלאכת

נגע באחד בלילה. פ' בכל מערבין דף ל"ה מיימי לה לאקשוי מינה דר"מ אדר"מ כדכתבין חסם פ"ג סימן ד' וכחבו שם תוס' ז"ל ר"מ מטהר ברה"ר מיירי כדתיב בתוספתא ר"מ מטהר שספק טומאה ברה"ר טהור וכן פירשו ג"כ הר"ם והרא"ש ז"ל:

פ"ו מתני' והנגבים והא דנגדי עמי הארץ מדרס לפרוסים היינו משום אשתי נדה ונ"ע דמשעת דלתיא כר"מ ור"מ אחאי לא אמרינן סמוך מיעושא לחזקה ואיתרע ליה כוכא כדאמרינן כפ' כבו הדם בני רוב תיעוקת מטפחין. הר"ם והרא"ש ז"ל:

כל

בוז

(י) אמנם הקשה הר"ם. וקיר דבכדיו. אבל כוונתו להקשות האין לא פליג. הכא ר"מ גם ברישא. דהרי חייהו ס"ל סמוך מיעושא לחזקה. והו"ל פלגא ופלגא. וא"כ גם ברוב טמאים הו"ל לטהר הכא ברה"ר. דנימא סמוך מיעוש טהורים לחזקה טהרה על בגד. והו"ל פלגא ופלגא דטהור ברה"ר. והניח בקושיא. ול"מ היה נ"ל מדבאל זה כבר דקדקו לעיל. למה נקט תנא דרס על בגדיו. ולא נקט נגע בכדיו. אפי"כ דהיינו משום דכנגע כיון דהזב ברה"ר הוא. הו"ל ספק טומאה ברה"ר דטהור [כפ"ו מ"ב]. ולפיכך הכא לר"מ מדאמרינן סמוך. הו"ל גם ברוב טמאים דטהור. דמדאמרינן סמוך. הו"ל גם ברוב טמאים כפלגא ופלגא דטהור דהרוב בר"ה. אבל להכי נקט דרס על בגדיו. דככה"ג לא גרע מרוק לח שנטל על בגד שלכס. דהו"ל ספק טומאה ברה"ר. וככה"ג גם לר"מ טמא [כלעיל פ"ד מ"ו]. ועיין רמב"ם פ"ח מהש"ס ה"ה. ואתיא נמי פסיר. דהא ברוב טהורים. אף ברה"ר. הכא גם לר"מ טהור. דהרי ברוב טהורים. איכא חזקה טהרה דנגד עם הרוב. וככה"ג לכל הדעות. דכשהחזקה בהדי רובא גם ר"מ מודה דלא חיישין למיעושא כלל. א"נ כ"ל כיון דבוודאי אי אפשר לדבוק רק

תפארת ישראל

י בין

(לפעיל פ"ד מ"א): לו] דלס רוב טהורים שם זבין. סבגד טמא משכב. וכטמא האדם שלכבו. דכשיש רוב טמאין לא חמרו סט"ו ברה"ר טהור. מיהו ליכא לאוקמה ברוב ע"ה דהרי לא גזרו על משכב ומושב של ע"ה. או על הסיוט. מדהו"ל גזירה שאין רוב הטבוב יוכלו לעמוד בו. ורק על בגדו גזרו. שמא ישבה עליהן אשתי נדה [כתום מה לגבי דיה ומיטא]. וגם ברוב כנענים ליכא לאוקמה דאע"ג דאן כזבין לכל דבריהן. אין שורפין על טומאתן תרומה אפילו הן והוא זבין [כנה] לר"מ. אלא מיירי שיש רוב זבין ישראל (י): (ח) אפי"כ ברוב טהורים. וס"ל דלא אזלינן בתר רובא טהורים ברישא בדרס א' על בגדיו. רק מדאיכא למימר טומאה ברובא איתא. שלא דרסו על בגדיו. משא"כ הכא כיון שיסן. שמא הרוב דרסו על בגדיו וזבייהן הוה טמא: (ש) דס"ל דאפילו ככה"ג לא גרע ממנה

משנה אחרונה

כהיטב כלקמן פ"ו מ"ה וטומאת משא ג"כ לא שייך בכגדים כמ"ס הר"ב פ"ק דכ"ז מ"ב וליכא חשש אלא שמא נגע בו ע"ה ואין לך אדם שאין לו מעילים דבגלו וליכא מנע אבל חיישי' למדרס זבין וכזה הולכין אחר הרוב: ישן ברה"ר. אבל ברה"ר מודה ר"מ דטהור אם אין שם זב ולא פליג אלא ברה"ר שרידים הדורסים כמ"ס הרב: בליו טמאין משעת דכביו היינו כגדיו כמ"ס הרב משום דפתח בגדים כמיוחדין למדרס שהרי יושבין עליהן וסוביין כן וכ"מ פכ"ח דכלים מ"ו וכמה דוכתי:

דלא ראינו אין רחיה [כח"מ סט"ו ב"ח]. א"כ כהנ"ל מיעושא דמטווי. דרס ר"מ לא חייש לה לומר נגה סמוך [כט"ו ז"ל] ורבינו תו"ם כתב על דברי הר"ם הו"ל ופלג"ם [לעיל פ"ג מ"ט] בתירוץ אחד של תוס' לא ס"ל לר"מ סמוך אלא מדרבנן להחמיר. עכ"ל הטור. ודקשה על זה הגאון הגדול מהו עקיבא זנוק"ו וז"ל וקשה הרי בלתי ספק כוונתו לתירוץ השני שם. והרי אחרים שם כתבו להפך דרק היכא דליכא רוב טמאים חמרו לטהר ר"מ מהמיר ר"מ טהור אלו. סתם שבלתי ספק כוונת רבינו תו"ם לתירוץ השני. אס שהגאון היה סבור שרבינו תו"ם רצה לתרץ בדבריו קושיות הר"ם. ועל זה כתב הגאון שאדרבה מהתירוץ השני שם מוכח בקושיות הר"ם. שהרי גם תוס' שם כתבו שעכ"פ כשגזרה להקל נרדף לומר סמוך. אבל לא ידעתה האין בדבריו כדבריו תירוץ תו"ם יתרוץ קושית הר"ם. והרי גם הוא כתב שרדף לומר סמוך. ואין חילוק בין דבריו לדבריו תירוץ שני של תוס'. אלא שנתוס' כשיש חזקה כהדי מיעוש. או מן התורה עדיף מרוב. והכי גם לקולא שמכין ככה"ג על המיעוש. ולרבינו תו"ם מדאורייתא מקלינן בכה חזקה לחוד. ורק מדרבנן שגזרנה להקל נרדף חזקה כהדי מיעוש. וא"כ מה אדרבה שכתב הגאון. הרי בין לדברי תוס' או לדברי רבינו תו"ם יפה הקשה הר"ם. ותו לא ידעתה מי הגיד לו להגאון ז"ל שכונת רבינו תו"ם על התירוץ השני של תוס'. והרי לפי דברי הגאון ז"ל דברי תוס' הם להפך לגמרי מדברי רבינו תו"ם. והאין נחמד ככה"ג למאורן של ישראל דכלל דוכתא דייק וגמר שמעתיא. והכא לכו כשרובא דמיימי נורא לקינה. אולם לפענ"ד לא התירוץ השני. התכוון רבינו תו"ם. רק לתירוץ ראשון שם. וכן שתיב ברוב רמ"א באחרו ולפי תי' א' וכו'. דא' בכל דוכתי היינו ראשון. ור"ל שהתוס' שם בהתירוץ ראשון כתבו. דהא דנקט חזקה כהדי מיעוש. היינו רק לשמעינן דאין החזקה עם הרוב וכו'. דקשה לדבריהם. דכיון דמשעת מדבריהם דמכתיבין למיעוש לחוד גם להקל. א"כ למה נקט הש"ס סמוך מיעוש לחזקה. הרי גם בליכא חזקה כלל. לא עם המיעוש ולא עם הרוב. מקלינן בכה המיעוש לחוד. ותו אי כדבריהם מ"ס דכמה דוכתי נקט לר"מ סמוך [כמונ"ן דף פ"ו ב' וקדושין דף פ"א א'] ועוד דוכתי הסתפק ר"מ לומר ר"מ מיעוש לחודא [ביבמות דף ס"א ב'. וע"ז ל"ד ב'. ובכורות ד"ב ע"א]. ככולהו הו"ל למנקט סמוך מיעושא לחזקה לשמעין דאינה עם הרוב. אלא ע"כ דר"מ מדאורייתא בכל דוכתי מקלינן בכל ספק שיה. מקלינן גם כשיש בלד א' מיעוש ובלד אחר רוב. דמיעוש ורוב כספק שיה דמי. מיהו מדרבנן מלכתינן נגד רובא. שיהיה חזקה כהדי המיעוש. היכא דבעינן לסמוך למיעוש להקל. ומה"ט בכל דוכתיא דמיקל ר"מ בכה המיעוש. ככל הנך סוגיות שזכרנו נקט לשון סמוך. וזהו כוונת תירוץ קמא של תוס'. ב"מ דלכתי נקט חזקה כהדי מיעוש. לשמעין שאין החזקה עם הרוב. אין הכוונה דחזקה דנקט עם המיעוש בלתי נקטיה. ורק לשמעין שאינה עם הרוב. דהרי אפשר נמי שאין החזקה לא עם הרוב ולא עם המיעוש מקלינן. וסמכתין אמיעושא נגד רובא. אלא ה"ק. דאע"ג דמדאורייתא כני להקל גם במיעוש לחוד. אפי"כ מנריך ר"מ בגזירותיו מדרבנן חזקה כהדי מיעושא כדו לשמעין שאין נקל נמי כשיהיה החזקה כהדי רוב. ורבינו דמחוי לן במחא רבינו תו"ם ודקדק אחר הר"ם מהך תירוץ קמא שכ' לעיל שהוא העיקר מדלג הוכירו תוס' [נדה דף י"ח ע"ב] רק תירוץ קמא זה. וקשה מיניה להר"ם דנקט דיתא סמוך. ולא סמוך. הרי אפילו במיעוש לחודא. כיון דמדאורייתא טהור. אין שורפין תרומה אפילו ברוב טמאים. עוד הקשה הגאון ז"ל אה"ט [ביבמות ק"ט א'] שכתבו וז"ל. ואי לא חייש ר"מ למיעוש מה"ט. אפילו יש חזקה כהדי. שפיר שייך לומר שיהיה דמאי ר"מ מדרבנן אע"ג דליכא מיעוש וחזקה עכל. וקשה והאין דאפשר לומר כן. והרי ר"מ ס"ל סמוך בכה דוכתי. עכ"ל הטור. ולפענ"ד דוכותן רבותינו בעלי התוס'. דלר"מ מדאורייתא. מיעוש עם חזקה הו"ל כפלגא ופלגא. ורק מדרבנן כהדי רובא. היכא דהוה לחומר. לפ"ו שפיר משכחת לה דמאי מד"ם. אף דמתנגד מיעוש דאין מעשרין וחזקה עכל. עכ"פ מדח"ל מדאורייתא כמחלה על מחלה שפיר הו"ל בדמאי סיקא. וספק מדאורייתא אינו חסור רק מד"ם [כשהרמב"ם פ"טו ממכבד ומושב]. וא"כ אין כלן מקום לקביעת הגאון הג"ל מלא אשכחן דקאמר ר"מ סמוך לקולא. רק היכא דמקלינן מדאורייתא כספק שיה. כגון כספק טומאה ברה"ר או כספק טומאה ברה"י ואין בו דעת לשאלו. וכדומה. ורק מדרבנן חסור כל ספק שיה. ומדאיכא למימר סמוך מיעושא לחזקה לקולא. גם מדרבנן שרי. אלא אי קשיא הא קשה לכו לרבותינו בעלי התוס'. הא דמקשינן כפ"ק דחולין. היכי אכל פסח. והרי כספסא איכא רק מיעוש בלי חזקה. דהרי פסח בן שנתו. ואין כלן רק מיעוש טהרות נגד רוב כשרות. ואפי"כ השבין לה לר"מ כמחלה על מחלה ואסור [לולא עשם דלא אפשר] וא"כ אם מיעוש נגד רוב הו"ל כפלגא ופלגא מדאורייתא. מיעוש עם חזקה עדיף מרוב. והדרא קושא לדוכתיא דמאי היכי משכחת לה ונ"ע.

אמנם

מי שדרסה ביום שם ה"י"ג
עד אומר קדשו ס' ע"ג
יכולנו מיר ש"ח ה"א

הלופי גרסאות
ה"י חסר מתלה השנים
ס' עד אומר קדשו ס' ע"ג
ה"א חסר מתלה השנים
ה"א חסר מתלה השנים

וכ"מ פי"ח מה"א (הלכה י"א).
העתיק לשון הר"ש. אבל איש שוטת
כו': כל הרוקין שבעיר עמאין.
לא יראה בזה שכן עמאין בספק
ותהיה כמו הרוקין הנמלאים. כי
רוקין הנמלאים לא התאמת אללנו
איש עמא. אמנם פה אשר נתאמתנו
היות רוק עמא נמלא בזה המדינה
וסבה עומאה קבועה. הנה כל רוק
שימלא

או כותית (ס'). כל הרוקים שבעיר
טמאין (ס'). מי שדרסה אשה
על בגדיו או שישבה עמו בספינה (ס').
אם מכירתו שהוא אוכל בתרומה. בלוי
טהורין (ס'). ואם לאו ישאלנה (ס'):
עד אומר נטמא. והוא אומר לא
נטמאתי. טהור (ס'). שנים אומרים
נטמאת

האידנא גזרו עלייהו שיהיו ככנענים
לכל דבריהם: כל הרוקין שבעיר
טמאים. שדרכן להלך בכל העיר: או
שישבה עמו בספינה. דמטמאה
מדרס אע"פ שאין בגדיה טוגעים.
כדתקן ברפ"ג דזבים: אם מכירתו
שהוא אוכל בתרומה בלוי טהורים.
דאם היתה נדה או זבה לא היתה
דורסת על בגדיו ולא ככנסת עמו
בספינה

מלאכת שלמה

העלין דברי ר"מ ר' יוסי אומר בשאר כל ימות השנה שבאמצע טמאים
שבגדיו טהורים מפני שהן מוטעים מטמאין ללדון אלמלא לא גזרו על
הרוקים בכל מקום אלא היבא דשכיחי טמאים והרמב"ם ז"ל פי' גזרו
על הרוקים בכל מקום והיבא דיש שוטת או כנענית או כותית קבועים
בעיר עמאין ודאי כרוק הזב האמתו ולא מסתבר ע"כ. וכתב הה"ד
מנחם ז"ל דמסתבר פי' הרמב"ם ז"ל דפי' הר"ש ז"ל היה רבי קובע
זאת המשנה אחר משנת ספה רוקים לעיל ולא קשה מידי משקלים
דשחי ירושלים דקדושה מכל ארץ ישראל וגזרוהו בה יותר משאר
מקומות

תפארת ישראל

יבין

משנה אחרונה

וזו מדהוה שוטת לא תשתמר לסלק רוקה בימי נדתה מר"ס
שלא יכשלו בו עושי טהרות: (ט) אע"ג דגם זכרים שיהיו אפילו
ידוע לנו שאינו זבין. עמאין מד"ס צבין (גמ' לר"א). אפי"ה
קצת נקבא אב רישא: (ב) דגם הם דינן ככנענים. דק"ו"ל
כותים גרי אריות הן (מחלו' וג"א): (ג) ללדון קתני. דבשועה
ישראלית בעיר שורפין על ספק רוקה את התרומה [לעיל פי"ד
מ"ה]. אבל כשיש רק חשש ככנענים או כותים. אפי"ה ודאי זבין אין
שורפין עליון את התרומה (גמ' לר"א והרמב"ם ס"ב משבכות) [ע"ג]:
(ד) ושמא נדה היתה ועמאלהו ע"י הספינה (ברפ"ג דזבים):
(ה) ולאו זכרות נדתה מלדרום על בגדיו. ומלכנסו עמי
בספינה: (ס) ואע"ג שיהא אשת ע"ה. והרי ע"ה אינו נאמן
לומר לא נגעתי [פסחים ס"א ז"ב]. עכ"פ מדקאמר' שאינה נדה.
ה"ל כגבאים שבאמנים לומר לא נכנסנו [כ"ג מ"ז]. מיהו בדרסה
על בגד יחף, עמאלהו עכ"פ בנגע, ככל ע"ה. ואפי"ה ישאלנה
דאם ודאי נדה היא הרי עשתה להבגד אב. ועמאלהו: אם החבר
שלבשו [ע"ג]: (ז) אם אפילו ברה"י עטור ואע"ג דכל לא ראוהו אין
רואה [כ"ג דעדות מ"ג]. כ"ל דהבא מיידי שמכחישין א"ע על
שעה א'. והרי כל כה"ג. בשהיו בתעמול' ח' ומכחישיו ואומר
לא ראינו. ה"ל כאומר לא ראינו [מ"ב מ" כ"ג]. והרי נאמן
דאם

מת בזהו מקום כשעת נגיעה. אם לא שראוהו אדם לזה הגוף בזה
מחוקה דהשתא. אבל בלא ראוהו חי מבערב עמא למפרע מחוקה דהשתא
לשעתה. הרי השתא ודאי ערפה היא. עכ"פ לא מחוקין איסורא מומן
בהמות נולדות כשרות. רובא וחוקה רובא עדיף (כחלו' ד"ע א'). והרי רוב
איסור מטומאה. משום דכל הלבנות טומאה הלכה למשה מסיני הן (כ"ג
כ"ה"ר מיידי. שודאי הלכה למשה מסיני היא (כ"ג ל"ז ב'). ואין למדין
מהלכה לא קולא ולא חומר. אפילו ק"ז. ק"ו מה מטינו ככנעני (נ"א).
והא דאמרין (ביצה ד"ז א') הטעם דלא גמרינן איסור מטומאה. דמשמע
רק מדרכין: היינו רק מדרכין:
(ח) והרמב"ם כאן כתב דכשאין שוטת בעיר. אפי"ה כל רוק הנמלא עמא.
רק שאין שורפין עליו תרומה. וכתב על זה רבינו
מנחם בגליון הר"ש. דמסתבר בהרמב"ם. ותמהני דאי"ל לא אלטרין תנא
למנעק הכא כנענית וכותית. דהרי אפילו על ודאי
עומאתן אף שורפין. וה"כ מה מהני שהך מזוין סס. הרי גם בלא
הך מזוין סס גזרו על כל רוקין הנמלאין [כ"ג ד"מ"ה]. וי"ל דהתם
בספק מנע ברה"ר עטור [ע"ג]. והכא ביש כותית ודאי גם ברה"ר חולין:
(ט) ביהוה מדקאמר ישאלנה. ולא מטיס שנאמנת לעור אותו. או הול"ל
שכאלה ישאלנה הרי הוא עמא. משמע פסי דבאשת חבר מיידי.
ורק לכתחלה קאמר ישאלנה. אבל באי אשפר לשאלנה. אפילו ברה"ר
עטור. דמאמר לעיל דדוקא במזו"י סס שוטת שאינה נוהרת לשוף
רוק ברגלה, מטמאין. הא פקחת נזירת שלא יכשלו בו בני
דאם. אף שאינה יודעת אם אודמן לשם אוכל עהרות חוששת לספק.
וה"ג הכא בדרסה על בגדיו:

אמנם

לדון מכירתו עמאין אע"ג דספק רה"ר עטור. באשה דשכיחא כדוד
לא מהני חוקה דטהרות א"כ מכירתו דאיכא נמי חוקת כשרות
דאשה דלימא חוקה וברה"ר מטמאין חוקה. ומדקתני ואם לאו
ישאלנה משמע דמכירתו א"ל לשאלנה אע"ג לדון טומאין על
החוקה במקום שיכולין לברר. הכא מדאוריתא כל ספק רה"ר
עטור אלא מדרכין החמירו משום דשכיחא ובספקא דרבנן אע"ג
דאיכא לברורי שרי כדפי' ע"ד מ"ט: שהוא אוכל בתרומה.
אבל לחלוין כל ספק עטור כפי' מ"י"ג:

ואשה אומרת לא נטמא. ברה"י. טמא י. ברה"ר טהור :

פ"י טלמו: ברה"י טמא ברה"ר טהור. דחשי' כשאר ספק טומאה לעלמא :

יבין

תפארת ישראל

בויעו

דכורו ודברי המטמא שקולים, היה טהור. דהרי מתרנין דכורו לגבי מרי. כ"ש לגבי חד. ובהכך ודאי גם ר"מ מודה דמתרנין דבוריה. דהרי ליכא נביה ק"ו. וכלא זה מה אולמא דברי העד מדברי עמו. וגם כפימא במכחיש לב' עדים לא אטריד ר"מ לאשמעין דגם ברה"ר טמא. דפיטא. דהרי ק"ו קאמר. ולרבנן נמי לא אטריד לאשמעין דגם ברה"י טהור. דהרי מתרנין דיבוריה. וכיון דמתרנין טעמא. מה לי ברה"ר ומה לי ברה"י :

(יג) אולם בתוספתא שהביא הר"ש. אמרין דגם בתרי ותרי ברה"ר טהור וברה"י טמא. וא"כ ל"ל דמשנתו רבותא דטומאה ברה"י קמ"ל. דאפילו אפומא דחד ואפומא דאשה. שרפין התרומה ברה"י. אמנם קשה לי למהרי"ק הג"ל סי' ל"ג דמ"ל דכל דהרי כהמא חזקת אסור כגון במכחישין זה את זה אם נחטפה כהונן. דהרי כהמא בחוקת אבר מן החי עומדת. אפ"ה חשנין לב' העדים בליתייהו. וא"כ אין כלל ספק כלל. וכ"כ אף כולו ספק כלל. ואלו כן ספק כלל. שבתאי וראה דגם להר"ן והרשב"א הג"ל קשה דהרי בלחוב חזקת היתר כ"ע מודו דמותר ולא מאחזינן בהעד האוסר. אלא ע"כ ל"ל דשאני הלכות טומאה דהכי גמירי לכו. מלא יהא חזקת טהרה מרביע גבה כלום כספק טומאה ברה"י :

הלכתא גבירתא כללא דפרק ה

משנה א במסופק אם נגע נשא או האהיל א' מב' גופין. בין שא' מב' הגופין טהור לגמרי. או שיש בו טומאה. אבל לא אותה טומאה שמסתפק בה. וכגון שהאהיל על כיתת בשר. ומסופק אם הוא ממת או מנבלה. ובין שהגופות שהחזירן מרובין מהממאין או אימבא. ובין שמסופק בטומאה דאורייתא או דרבנן. ובין שהספק הוא בקבוע. כגון ב' שבילין שא' מהן טמא ומסופק אם הלך בו. ואע"ג שאפשר לו להתטהר. אע"ג שהספק בין ב' טהורין. שהרי א' מהן והאי טמא. ואע"ג שאירע חק לאדם יחיד ברה"ר. אפ"ה כל ספק טומאה ברה"ר טהור :

משנה ב ואפילו הספק טומאה שבהמגיע היה אדם. שאפשר שהמגיע יודע אם נגע זה בו. אפילו הכי ברה"ר טהור :

משנה ג ספק טומאה ברה"ר. אפילו בב' גופין שא' מהן טמא. ונגע נשא האהיל על שניהן זה אחר זה. והתטהר בינתיים. ונגע בב' תרומות. באחת קודם שבילה. ובאחת אחר שנולד לו ספק טומאתו בגוף הב'. כך דינו אם נאכל הראשונה קודם שהתטהר ביני ביני. השנייה טהורה. ונאכל הראשונה אחר ששביל וקודם שהתעסק בהגוף השני המסופק. הרי התחילה הב' שנגע בה אחר שהתעסק בהגוף הב' מסופק. טמא מבי'. דהרי עכ"פ או שטמא טומאה דאורייתא או מד"ס. מדאורייתא אוכלין ממאין בשיעור אכולת פרס. מיהו כל זה באכלין המתעסק. אבל באכלין אחר. גם התחילה הב' טהורה. ואם ב' התרומות היו קיימות בשעת שנגע בגוף הב' המסופק. שניהן תלויות. ואם לא נטהר בינתיים. הרי הראשונה תלויה. והשנייה נשרפת. מדטמאה מבי' :

משנה ד ואפילו בשב' הגופין שמסופק איזה מהן טמא. והן מונחין ברה"ר. ונגע באחת וחזר ונגע בטהרות. וחזר ונגע גם בהשנייה שמסופק בטומאתה. וחזר ונגע בטהרות אחרות. הרי אע"ג דכיון שלא התטהר בנתיים צריך לשרוף השניה. אפ"ה ראשונה תלויה. ולא אמרין דכיון ששרפו הב' נשארה ראשונה בטהרות. דהרי אין תו לחוש שעי' שנטהר הראשונה בחזק לב' הגופין שמסופקין אנתו בטהרות כאילו הראשון והאי טהור והשני והאי טמא. וכבשכול לעיל משנה ג. הכא שאני. דהרי מסתמא לא יכירו ב' הגופים המסופקין זמן מרובה ברה"ר. מדיחישו שיכשלו בתוך בני אדם. אלא לא פלוג בין שבילין לגופין המטוללין :

משנה ה ב' גופין שא' מהן טמא. ונגעו נשאו או האהילו עליהן ב' בני אדם. אם שאל א' מהן על עצמו ועל חברו. וכ"ש בשאלו שניהן כאחת.

ציונים

א מקום מ"י טע פר ט"ו
משנה אחרונה

פרק א מקום שהיה רשות היחיד ונגעשה רשות הרבים. חזר פרק א מקום שהיה רה"י ונגעשה רשות היחיד (*). כשהוא רשות היחיד
ספיקו כגון

פ"ו א חזר ונטעה כחד רה"י. ל"ע לתאי תני חזר ונטעה כחד רה"י וכחד רה"ר בני. ועוד עיקר הדין כשהוא רה"י ספקו טמא וכשהוא רה"ר טהור מאי קמ"ל הא היינו מחזיקין דלקמן הכקעה כמ"ל וממ"ו. ותו אי כדברי רבותינו הול"ל בקינור. הכקעה בימות הגשמים דינה כרה"י. ובימות החמה דינה כרה"ר. ותו דלוי כדברי רבותינו ל"ל למהני התהלפות כ' פעמים. שהיה רה"י ונגעשה רה"ר. וכי לא ידעין דכל כקעה יחזור טהור להיות מנה"י ר"ה ומרה"ר רה"י. וכן לעולם. וא"כ בהתחלמות ח' סני. ולכאורה היה נראה שהוכרחו רבותינו לפרש כן. דאל"כ היין חשש ברה"י

תפארת ישראל

בויעו

יבין

פ"ו (א) שהיה רה"י. ומכרו לבני ר"ס. וחזר ולקחו מהם (א) : פ"ו (א) ורבינו הר"ש והר"ב נושאיו כליו פירשו דלייטו כגון כקעה שבימות הגשמים זרוע. והול"ל רה"י. ובימות החמה דשכיחו סע קוצרים. חזר ונטעה רה"ר כלקמן מ"ו. ותמהני מה ומי הכריח לרבינו לפרש כן. ולא כפשוטו. ותו דלפי סי' רבותינו נצטרך לדמוקיו לומר דאכפיל תנא ותני כחד פרקא חד דינא תרי ומיני כב' משניות רבותינו ל"ל למהני התהלפות כ' פעמים. שהיה רה"י ונגעשה רה"ר. וכי לא ידעין דכל כקעה יחזור טהור להיות מנה"י ר"ה ומרה"ר רה"י. וכן לעולם. וא"כ בהתחלמות ח' סני. ולכאורה היה נראה שהוכרחו רבותינו לפרש כן. דאל"כ היין חשש ברה"י